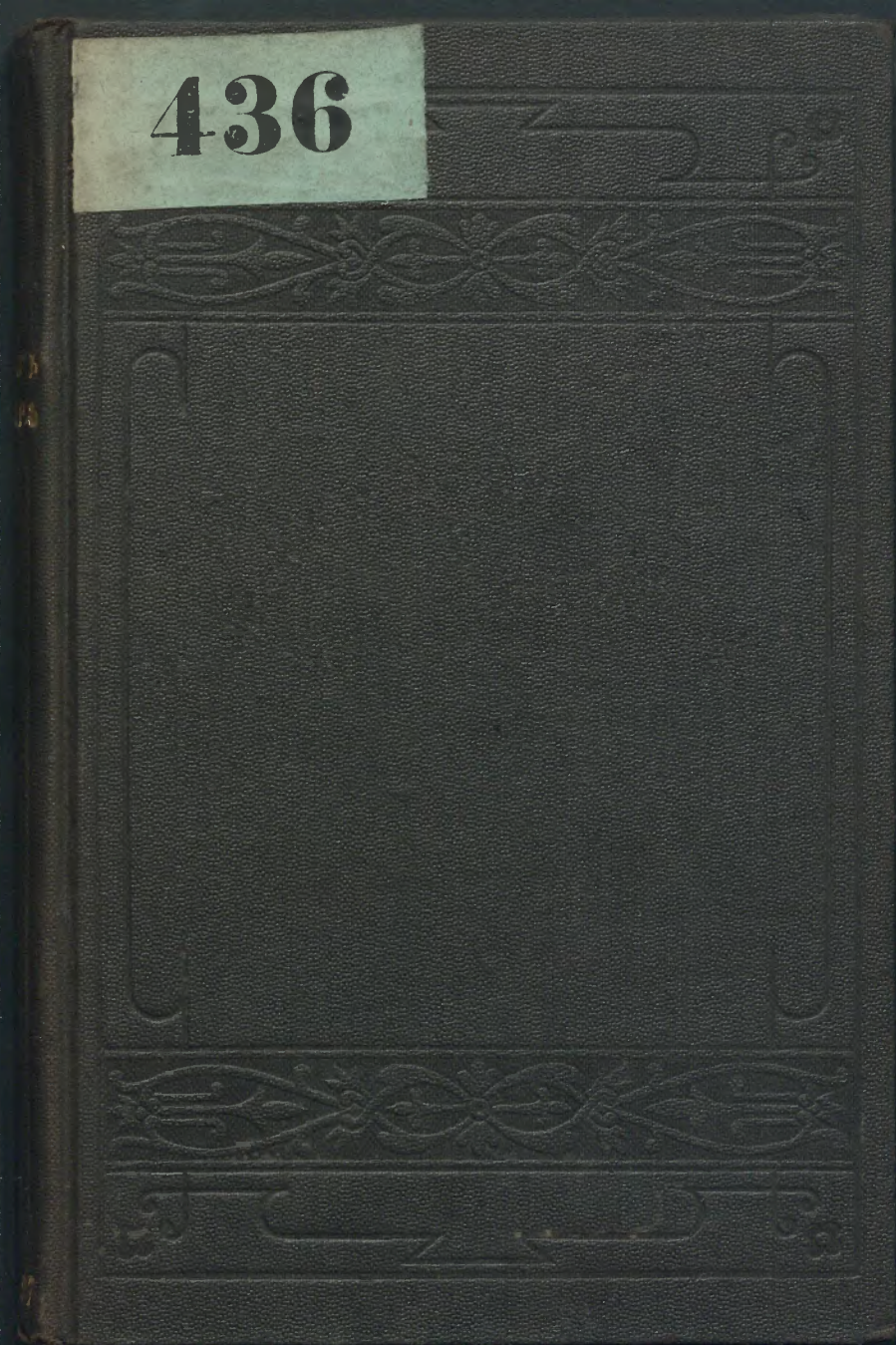
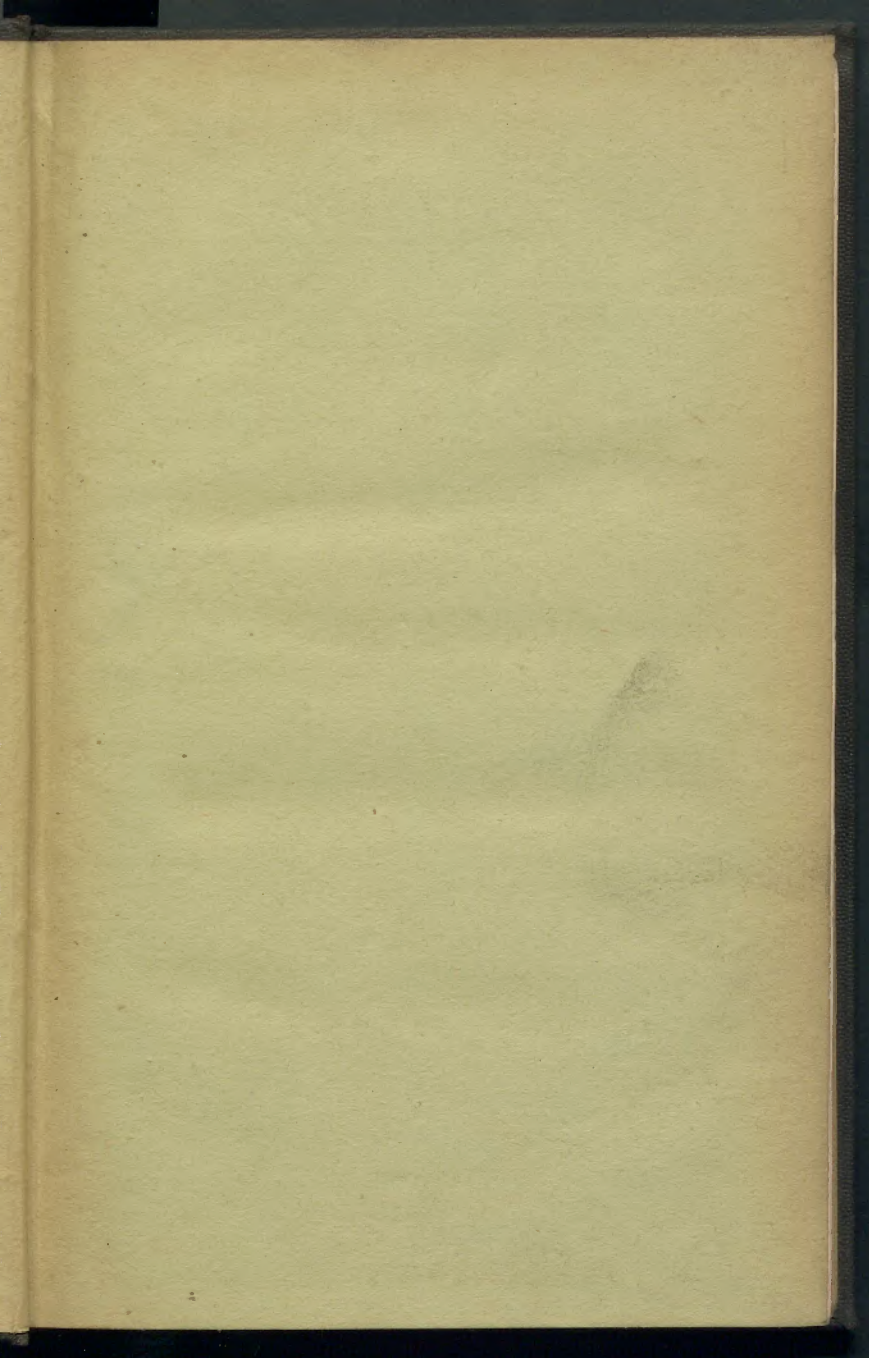
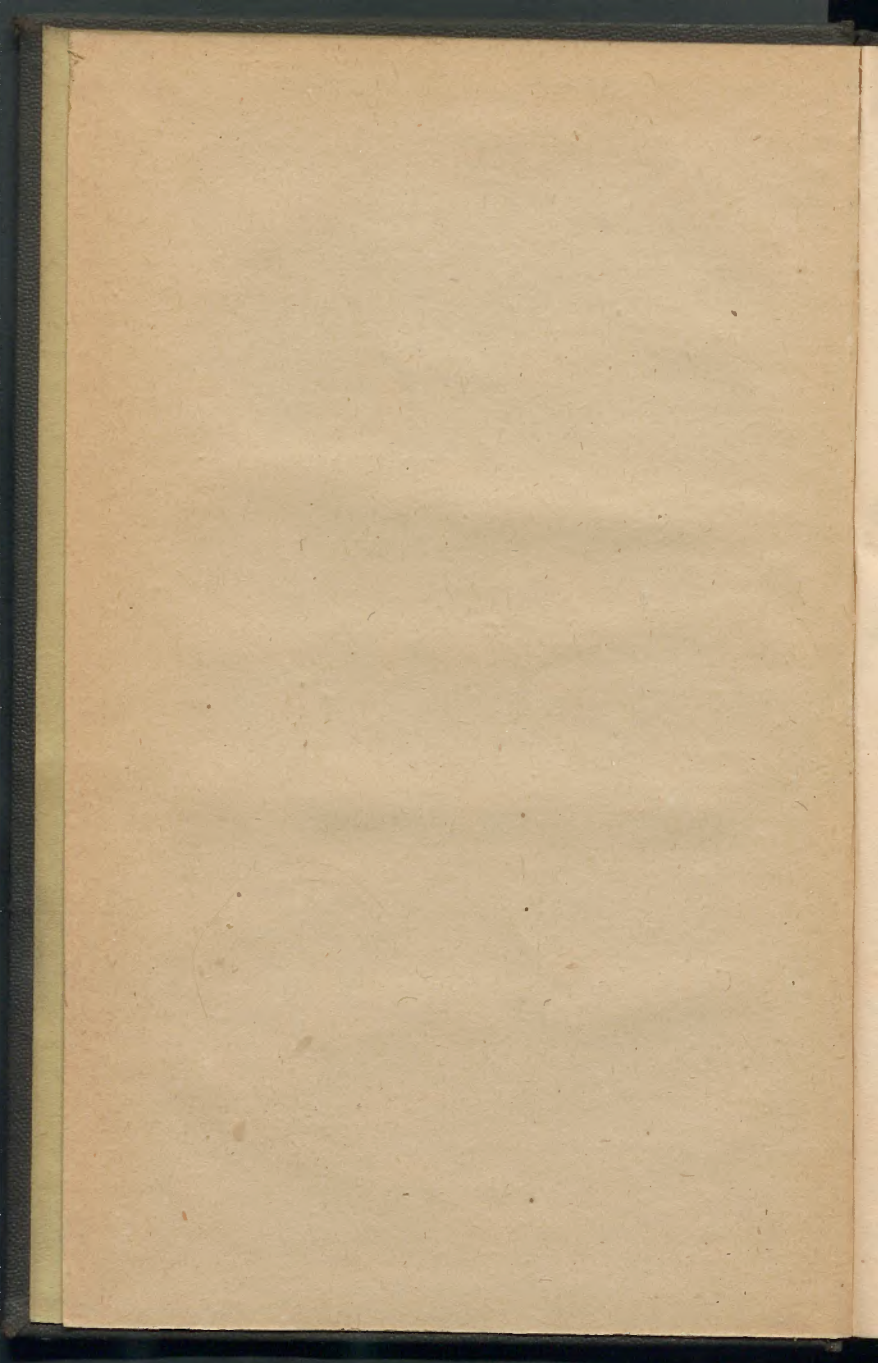

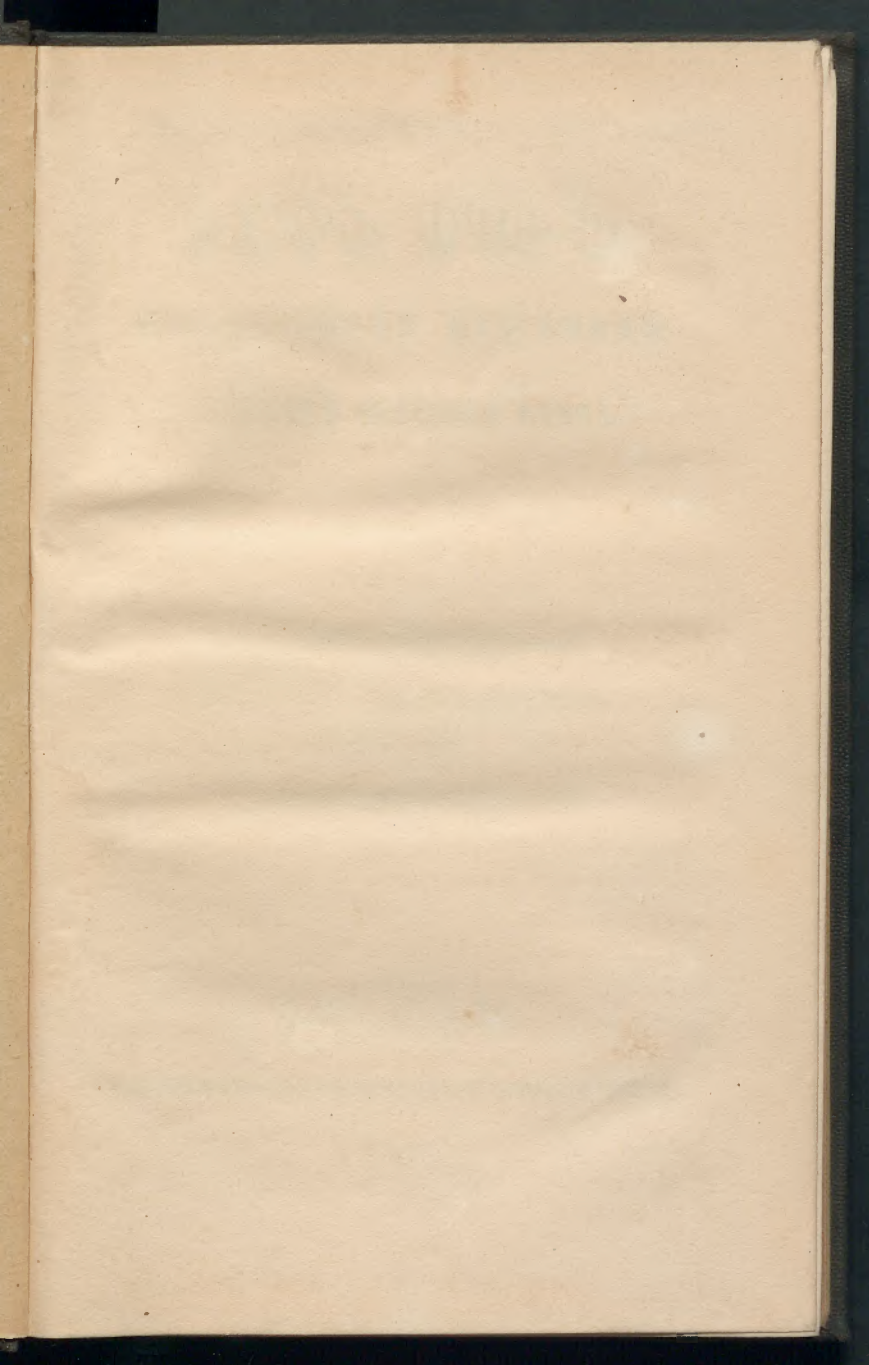
436

m. 436.

Armen. Grammatik.

ԻԼՄԻ ՍԱՐՓ

ԱՇԽԱՏԱՐԱՐ ԷՐՄ ԷՆԻՃԷ

ԼԻՍԱՆԸՆ ԹԱՅՍԻԼԻ ԻԶԻՆ

ՊԱՏ. Մ. Տ. ԲԻՐԷԶՃԵԱՆԸՆ
ԹԵԼԻՓԻ

ԱՍԻԹԱՆԻՏԷ

ՅԱՐՈՒԹԻՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆԸՆ ԹԱՊԵԱՆԷՍԻՆՏԷ

1 8 6 6

Հագեցեալն ասեմն արեւ թե , իւր աստօնն հիշ պիր հարի
ռւտուի , զի արեւը լեռանաբն հել պեր Բերանան-
թեանն , հեր նե արեւեցեալ լեռան պեր լեռանից օւր-շ օւր
պարի պեղեմ լեռանն շեմեթի հաւնի պեռապեթեան ասեմն
լեռանն շեմեթի լեռանաւ ելալի պերպերլերեանն փարգւ
օւրւաւ , շեմեթ թե՛ պեր լեռան արեւիկէն պիւ՛ զագի
հեղեթե՛ ասեմն օւրաւանան պեթեթ փարգ իւր լեռ-
ան շեմաւ պարգ պեր հեթեթի հերեր :

ԼՕՐՏ ՊԵՏԲԸՆ

ՄՈՒԳԼՏՏԻՄԻ:

Միլէթերի պիրպիրէրինտէն ֆարգ էտէն՝ այրը
այրը տիւնէր սէօյլէմէսի օլուպ՝ հէր պիր միլէթին
էվլատարը քէնտիլէրին աթա լիսանընը պիլմէք ֆա-
րիզէի զիմմէթլէրի օլմասը աշիքեար մէվատտէն օլ-
մաղէ, պիլմէյիպ էճնէպի լիսան իլէ սէօյլէչմէք՝ հա-
գիգաթ աճընաճագ պիր հալ տըր:

Պու հալտէ, հալա պու կիւն, միլէթիմիզտէն խայ-
լիճէ շէհրէր վէ գարիյէլէր պուլունուրլար. վէ
շիւպհէ եօգ քի՝ միլէթ մուհապպէթի վէ միլէթ
ղայրէթի թաշըյան եիւրէքլէր՝ էլպէթ իֆրաթ թէ-
էսուֆ էտիպ, պու նէքպէթին հէր հալ տէֆ օլուն-
մասընա ճան ու տիլտէն արզու էտէրլէր. վէ սէվե-
նիրիզ քի՝ մէզքիւր մահալլէրին պաղը մէքթէպլէրին-
տէ, Լըմէնիճէ լիսանը թաալիմ էթմէյէ շիմաի զայրէթ
օլունույօր:

Պագաթ, լիսան էօյրէնմէյէ իլք էվվէլ լաղըմ օ-
լան չարէ՝ Լըմի Սարֆ օլուպ՝ վէ էօյլէ պիր էլզէմ
տէրս քիթապը սէֆիլ շակիրտանըն եէտինտէ հալա
օլմատըղընտան, նէ տէրէճէ սըգընթըլար իլէ չօգ զահ-
մէթ չէքիպ՝ վէ ուղ սէմէրէ կէօրէճէքլէրի՝ ամմէյէ մա-
լիւմ տիւր:

Պու սէպէպտէն՝ նիճէ քի Լըմէնիճէ Վերահանու-
թիւնուժուղտա վատ էյլէմիշ իտիք՝ վէ շիմաի պա-
թուսոււ՝ սէվկիւլիւ միլէթիմիզին հէր կէօնա իլէրլէ-
մէսինէ զայրէթքէշ օլան պաղը թիպէթլու տօսթլարը-
մըղըն իպրաս՝ վէ եարտըմ էթմէլէրի իլէ, պիզ տախի

Լճխարհաբար Լճրմէնիճէ Վերականութիւնումուղուն
իւր իբի գըսմընը՝ ալըգ թիւրքճէ լիսան իլէ թէէլիֆ
էթմէյէ ճէսարէթ էյլէտիք, Վազաթ, Լչմի Սարֆա
մախսուս լուղաթլարը՝ Լճրմէնիճէ լիսանտա գուլանտըգ.
մէսէլա՝ Լճնուն՝ Վերանուն՝ Ուղղական՝ Սեռական՝ Տէր
բայի՝ Խնդիր, ևճ. չիւն՝ թիւրքճէտէ ու լուղաթլար
օլմայուպ, Լճրապի լուղաթլար իսթիմալ էթմէյէ մէճ-
պուր օլաճագ ըտըք. վէ պէօյէլիք իլէ, սիւպեան
շակիրալէրէ տաճա զիյատէ կիւճլիք օլաճագ իսի:

Պու թէէլիֆիմիլտէ պազը քիւչիք թէպտիլաթլար
վէ իլավէլէր տախի էյլէտիք իսէ՝ անճագ տաճա տօղ-
րու եախօտ էլզէմ օլտուղունա գանմըլ օլարագ՝ էթ-
միշ իլ. Հէմ տախի պապլարըն խիթամընտա Լսօճա-
լարա գըստա նասիհաթլար եազմաղա մէճպուր օլտուգ.
չիւն՝ չոգ մէթմէպլէրտէ կէօրտիւգ քի՝ Լսօճալար Վե-
րականութիւնու՝ սայրը քիթապլար կիպի՝ եզպէր էթ-
տիրիպ՝ Հէման իլէրույէ կէօթիւրմէքաէ տիրէր. վէ
օգուտու պիթտի տէյերէք՝ պէր թարաֆ էտէյօրլար:
Շլակիրտան իսէ էօյլէ օգուտաղ իլէ պիր շէյ անլա-
յամաղլար: Վերականութիւն էօյրէնմէնին մագսու-
տունա ճալա էրէմէզլէր: Եանի՝ իբի սաթր պիր պէյթ
տօղրուտան տօղրույա եազմաղա դաաիւր օլամաղլար:
չիւնքի՝ Թաալիմ օլունաճագ պաշլըճա շէյ Հէման օ
իքէն՝ Լսօճալար օնու Թաալիմ էթմիշ տէյիլէր:

Լճյէր Լճրմէնիճէ Վերականութիւնումուղուն տէրս
վէրէն Լսօճալար տախի՝ պու թիւրքճէ թէէլիֆիմիլ
ալըպ Լճրմէնիճէ իլէ թաթպըգ էտէրէք շակիրտանը
Թաալիմ էտէրէր իսէ՝ ֆաիտէմէնտ օլաճագլարը մէէ-
միւլ տըր:

Քեզալիք Նորմենիճէ պիլէն սիւպեան՝ պու Քե-
րականութիւն իլէ թաալիմ օլունուրլարսա՝ թիւրքճէ
լիսանա պիրազ աշնա օլաճագլարը՝ եախօտ ալըաճագ-
լարը մալիւմ տիւր . մատամ քի թիւրքիատա եաշա-
յանլարա թիւրքճէ լիսանը էյի թահսիլ էթմէք
ֆարզ օլուպ , ծնա եարտըմ էտէն էն ճիւղի չարէ
խթիմալ օլունսա , ճայիլ տիր :

Պիզիմ երկրէյիմիզին պէօյիւք արզուսու իսէ՝ շու տուր
քի՝ միլէթիմիզտէ Նորմենիճէ լիսանտան մահրում պու-
լունան ճէմի պէլտէլէրաէ , շօլ նատիաէ լիսանըմըզ լա-
յըգընճա թալիմ վէ թահսիլ օլունմաղա ազիմ ղայրէթ
օլունսուն , վէ պիզ տախի օլ խուսուստա , քիմլէրէ քի
պու աճիզանէ խըզմէթիմիզ մուհապպէթ իլէ մագպուլ
կէօրիւնիւր իսէ՝ օլտուղու միգաաբի տէսթիկիւր օլ-
մուշ օլուլունալըմ :

Բապպըն ինայէթի իլէ , պու նալայըգ էմէյիմիզ՝
սէվկիւլիւ միլէթիմիզն տրասընտա , իլմ արզուսու վէ
ղայրէթի պիր գաթ տախի փէյտա , վէ զայիտ էյլէ-
մէյէ պիր վէսիլէ օլտրագ՝ հէման օլ վէճհ իլէ Մու-
քատտէս Քիթապլար օգումագ ղայրէթի՝ վէ Բապպ
պիլկիտինին արզուսու տախի միւեհեսէր օլուրսա՝ օլ
տէմ պիր ազիմ միւքեաֆաթա նայիլ օլմուշ օլա-
ճաղըզ :

1847. The first of the year was a very cold one, and the
winter was unusually long. The snow lay on the ground
for many weeks, and the frost was very severe. The
crops were all killed, and the stock was much
suffered. The people were very poor, and many
died of starvation. The spring was very late, and
the summer was very hot. The autumn was very
early, and the winter was very cold. The year was
very bad for the people, and many died of
starvation. The people were very poor, and many
died of starvation. The year was very bad for the
people, and many died of starvation. The people
were very poor, and many died of starvation.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԾԽԱՐՀԱԲԱՐ ԷՐՍԷՆԻՃԷ

ՊԻՐ ՓԱԶ ԻԾԱՐԷԹԼԷԹ

1. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ պիր լիսանը սէօյ-
լէմէնին վէ եաղմանըն գանդանլարընը եախօտ «-
«-լարընը էօյրէտիր:

2. Սէօլ եախօտ քէլամ լուղաթլէր իլէ օ-
լուր. լուղաթ հէճէ իլէ վէ հէճէ հարֆ իլէ
եաղըլըր: Եւ քէլամ Աէ« գիյո-նն աբհա-
մարհոպ իլլայ. եանի՝ եարը պուչուգ պիլիխի
օլան թահգիր էտիճի օլուր. տէօրթ լուղաթ-
լէրաէն իպարէթ պիր սէօլ տիւր: Աէ« պիր
հէճէ վէ լուղաթ տըր. իլլայ՝ իքի հէճէ իլէ,
գիյո-նն՝ իլչ հէճէ իլէ, վէ աբհամարհոպ՝ տէօրթ
հէճէ իլէ լուղաթլէր տիրլէր: Իքի եա իլչաէն
ղիյատէ հէճէլէր իլէ օլան լուղաթլէրէ քաղմալանի
տէնիլէր:

3. Մեարովպեան* հոբուֆաթ տէնիլէն Լը-
մէնիճէ այբուբենին օթուզ ակթը հարֆլարը
վար տըր. վէ իւչ շէքիլտէ եաղըլըր. եանի՛ Եր-
էաթագիյ եախօտ Գլէադիյ, Բուր գիւր վէ Նօր
գիւր:

Երէաթագիյ:

Ը. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ.
Խ. Ծ. Կ. Հ. Ձ. Դ. Ճ. Ս. Յ. Ն. Ը. Ո.
Չ. Պ. Ջ. Ռ. Ս. Վ. Տ. Բ. Յ. Ի. Փ. Բ:

Բուր գիւր:

ա ա. բ բ. գ գ. դ դ. ե ե. զ զ. է է. ը ը. Թ Թ.
Ժ Ժ. ի ի. Լ Լ. խ խ. ծ ծ. հ հ. հ հ. ճ ճ. զ զ.
ճ ճ. ժ ժ. յ յ. ն ն. շ շ. ո ո. չ չ. պ պ. ջ ջ.
ռ ռ. ս ս. վ վ. տ տ. ր ր. ջ ջ. ւ ւ. փ փ. ք ք:

Նօր գիւր:

ա. բ. գ. դ. ե. զ. է. ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ. Կ.
Հ. Ձ. Դ. Ճ. Ս. Յ. Ն. Ը. Ո. Չ. Պ. Ջ. Ռ. Ս. Վ. Տ.
Բ. Յ. Ի. Փ. Բ:

4. Պաշգա իբի հարֆլար տախի վար տըր,

* Մեարովպ իսմ իւլէ մէշհուր վարգապետ 400 Թարիխի
Մէսիհիտէ պու հարֆլարը իճատ էյլէմիշ տիր:

քի սօնրատան կիրմիշէր տիր, եանի օ վէ §. քի էսքի զէմանտէ օ եէրինէ աւ եազարլար ի տի, վէ § եէրինէ փ: Վէշլալիք պաշդա պիր հարֆ վար տըր՝ և, քի է վէ — հարֆլարտան պիրլէշմիշ պիր եազը տըր. պու եալընըղ եազըլորդտա էօյլէ գուլմանմագ իշլեն իճատ օլունմուշ տուր. լաքին լուղաթ արասընտա քէնտի հարֆլերի իլէ այըր այըր եազըլմագ լազըմ տըր, պէօյլէ. Մըրէ—, կիւնէշ. երէ—եւլէ*, մէշհուր:

5. Պու հարֆլարտան սէքիլ ատէտի, ա, է, է, ը, է, ո, —, օ յայնաւոր տըրլար, վէ եալընըղ պաշդա պիր հարֆա միւհթաճ օլմալարագ թէլէֆֆիւղ օլունուրլար: Պազը օթուղու քաղայն տէնիլեր, զերա ձայնաւոր պիր հարֆ իլէ պիթիշմէքսիլն թէլէֆֆիւղ օլունմաղլար. մէսէլա՝ քը, ֆը, րը, ղը:

6. Պու Վերականութիւն տէօրթէ թադսիմ օլմուշ տուր:

7. Պիրինճի գըսմ՝ լուղաթլերին դաշ ճինա վէ նէ թէպտիլաթլարա միւպթէլա օլտուղունու էօյրէտիր. պու Բաւաֆիպոնիւն տուր:

8. Իքինճիսի՝ լուղաթլերին սէօյլէյիշտէ նէ

* Պէօյլէ այըր այըր եազմագտա ճահիլէր լուղաթը հքի սաթըրա պէօլմէտէ եանկըշ էթմէյերէք եազապիլերէր, եքի սէլէ:

խըզմէթէր իճրա էթտիյինի, վէ օլ խըզմէթ-
էրի կէօսթէրմէք իչիւն օնլաքըն պիրպիրէրի ի-
լէ օլան մինասիպէթինի էօյրէտիր. պու աուր
Համայդիո-նի-ն :

9. Ժաչիւնճիւսիւ լուղաթէրին քէլմաթտա
աաէթա սրուապն մատէ տաՀա նէ վէճճէ տի-
ղիլէպիր յաուղոււնու էօյրէտիր. պու տալի
Հադդիո-նի-ն տուր :

10. Տէօրաիւնճիւ գըսմաա Վերալանու-
թիւն սանաաթընա պաշդա նէ մալիւմաթլար
միւթալիդ օլաուղու մուխթապարճա կէօսթէ-
րիլիւ, Խանի՝ Ողլադիո-նի-ն՝ Սոո-գաճան-
նի-ն վէ Տաղալաթիո-նի լուղէրինէ մալիւմաթ
վէրիլիւ :

Պ Ի Ր Ի Ն Ճ Ի Գ Ը Ս Մ

Բ Ը Թ Ը Գ Ի Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

11. Լուղաթէր «էթիլ ճինս տիր. Լն-ն՝
Դերանոթի՝ Բայ՝ Դերճայ՝ Մալիլի՝ Վախ-
դիո-նի-ն՝ Հադիալ՝ Չայնարիո-նի-ն : Պու-
լար Մաոո-նի ճանի տէնիլիւ, չիւնքի սէօղ պու-
լարտան եափըլըր :

ՊԼՊ Ա

Ա Ն Ո Ւ Ն

12. ԼՆՈՒՆ. քի գոյական տախի տէնիլեր, պիր զաթ եախօտ պիր նէսնէ կէօսթէրիր. հայ, էքմէք. Ժալա, շէհիր. գէպ, ըրմագ. հոգի, ըուհ. իմաստ-նի-ն, իլմ. անուն եախօտ գոյական տրըլար:

13. ԼՆՈՒՆ իքի ճինա տիր, Հասարակ վէ Յասարակ:

14. Քալա. գէպ, լէ, տաղ, հասարակ անուն տրըլար, հէր շէհրէ՝ շէհր, հէր ըրմագ՝ ըրմագ, հէր տաղա՝ տաղ տէյէպիլերիլ. պունուն իջին հասարակ տէնիլեր:

15. Փարիլ՝ Եփրատ՝ Եյրարատ, յատուկ անուն տրըլար. հէր շէհրէ՝ Փարիլ, հէր ըրմագ՝ Եփրատ, հէր տաղա՝ Եյրարատ տէյէմէլիլ. անճագ Փարիլ շէհրէ Փարիլ, եալընըլ Եփրատ ըրմագ Եփրատ, եալընըլ Եյրարատ տաղա Եյրարատ տէյէպիլերիլ. պունուն իջին յասարակ տէնիլերէր:

16. ԼՆՈՒՆՈՒՆ իքի թէպտիլաթը օլուր. Թիլ-վէ Հուլ:

17. Թիլ իքի տիր. Ելալի վէ Յոգնալի:

18. Ելալի՝ ԼՆՈՒՆՈՒՆ մանատընտա պիր քանէ

օլմասընը կէօսթէրիր . մէսէլա՝ Քալա, գէ-
պիր շէհր՝ պիր ըրմագ մանասը վէրիր :

19. Յոգնակի՝ Լնունուն մանասընտա պիր-
պէն ղեյատէ օլմասընը կէօսթէրիր . մէսէլա՝
Քաղաքներ շէհրէր, գետեր, ըրմագլար . եանի՝
պիրպէն ղեյատէ շէհր, պիրպէն ղեյատէ ըրմագ :

20. Լուղաթ պիր հէճէ իսէ՝ սօնունա եր
դօմաղըլա Յոգնակի օլուր . վէ էյէր իքի եախօտ
ղեյատէ հէճէ իսէ՝ նէր դօմաղըլա . մէսէլա՝ Լյ-
ծեր, քէշիլէր . ոչխարներ, դօյունլար, մեծատուն-
ներ, խանէտանլար . եպիսկոպոսներ, փիսգոփոսլար* :

21. Հոլով՝ պիր Լնունուն սօնու եախօտ
ուծու թէպտիլ օլմասը տըր :

22. Հոլով Լյրմէնիճէ լիսանտա ալթը տըր .
Ուղլական՝ Հայցական՝ Սեաական՝ Տրական՝ Բա-
ցարական վէ Գարթիական :

23. Լնունուն սօնու թէպտիլ օլմասընա հո-
լովէ տէնիլիր :

24. Լյրմէնիճէտէ հէփ Լնունլար պիր թարղ-
տա հոլովիլ օլմաղլար, եանի՝ Լնունլար ուծ-

* Պիր գաչ լուղաթէր պիր հէճէ իսէ տէ՝ Յոգնակի օ-
լուրլար նէր իլէ . մէսէլա՝ Գառ, գառներ, գուզուլար . Տապ,
մատներ, փարմագլար . Լեռ, լեռներ, տաղլար . Բեռ,
բեռներ, եիւքլէր . չիւնքի պու լուղաթէրին Գրաքար լիսանտա
զաթէն ուծլարընտա ն վար տըր . գառն՝ Տապն՝ Լեռնն՝
Բեռն :

բարձր տիրել տիրել թարգմար ին թէպտիլ
հտերէր. վէ պու հոլովել օլմանըն թարգմարը
Հոլովման տէնիլը:

25. Աշխարհաբար լիսանտա չօղու՝ եալընրդ
Աղակի Սեռական հոլովու տիրել տիրել օ-
լուր, սայրը հոլովար էքսերիյա պիր տիրէր.
վէ տօղուդ հաննաւոր, իւչ տախի անհանն հո-
լովմունք վար տրը:

26. Հէր Անունուն Աղակիտէ պաշգա թարդ
իւէ հոլովումու վար տրը, լաքին Յոգնակինին
հոլովումու պիր թարդ արը. իմաի եալընրդ իւք
հոլովումտա Յոգնակի պիր հօրնէք գօրուդ,
տիկէր հոլովումարըն Յոգնակիլէրինի օնուն իւ-
ղերնէ հոլովել էթմէլ:

27. Սօն հարֆը Բաղաձայն օլան լուղաթ-
լէրին սօն հէճէնին ա, ի, է, վէ երկբարբառ-
լար* եա, իա, էա, ոյ, ա, վերջահոլովարտա**
շու վէճհ իւէ թէպտիլ օլուրլար.

Ի, ա, վէ պաղը քէրրէ տէ ա, թէպտիլ
օլուր զաթի ըա*** Գնը, գրի. ջը-ր, ջրի.
բերան, բերնի:

* Երկբարբառ տէնիլը իքի ձայնաւոր պիւլէշէրէք պիր
սէս՝ պիր հէճէ իւէ օլուրսա, մէս. ա, իա, էա, իւ:

** Ուճու թէպտիլ օլան հոլովարա վերջահոլով տէնիլ:

*** Չաթի (բնական) տէնիլէն ը՛ Երմէնիճէտէ եազը իւէ

Ի. օլուր է, է. Եղեդ, եղեդի. Երուսաղէմ,
Արուսաղէմայ. սէր, սէրոյ :

Խա, օլուր էա, եալընրդ յատուկ Անուն-
լարն սօնուհատա. Անդղէա, Անդղէոյ. Բուսիա,
Բուսիոյ :

Խ-, օլուր --. Հով է-, Հովուի, թի-, թո-ոյ.
Լաքին լուղաթ պէօլիւնաիւքտէ եաղըլըր թը-ոյ :

Եա, օլուր է, է. Աեանք, կենաց. Վրիս-
տոնէայ, Վրիստոնէի. Հրեայ, Հրէի :

Ոյ, օլուր --. Լոյս, լո-սոյ. Կոյր, Կորի :

28. Շայիրտէր պու թէպտիլաթլարը Բառ-
գիրք եարտըմը իլէ եախօտ պաշգա չարէ իլէ
էօյրէնմէյէ զայրէթ էթմէլի տիրլէր :

ՏՕԳՈՒԶ ԿԱՆՈՆԱԿՈՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄԼԵՐ

Ա. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղալի.

Ուղղական .	Հաց .	է+մէ+.
Հայցական .	Հաց . չհաց*.	է+մէյէ .
Սեռական .	Հաց —ի .	է+մէյին .
Տրական .	Հաց —ի .	է+մէյէ .
Բացառական .	Հաց —է .	է+մէ+ոյէն .
Վործիական .	Հաց —ով .	է+մէյէլէ .

Եաղըմայրպ , իքի բաղաձայն եաղըլարն արասընտա
միւճէրրէտ անլաշըլըր . նասըլքի եօգարըքի էօրնէքլէրտէ
կէօրիւնիւր :

* Զ նախէի տէնիր , վէ պու Նախգիրի Աշխարհաբար

Յոգնակի .

Ուղղական . Հաց—եր . ե+հե+լեր .
 Հայցական . Հաց—եր . ե+հե+լերե .
 Սեռական . Հաց—երու . ե+հե+լերեն .
 Տրական . Հաց—երու . ե+հե+լերե .
 Բացառական . Հաց—երէ . ե+հե+լեքէն .
 Գործիական . Հաց—երով . ե+հե+լեր էլե .

Թագաւոր , ըի , ըով .	ժապէշահ .
Վաղար , ղքի , ղքով .	շէհր .
Հոանտ , հնտի , հնտով .	Բօհոմ .
Լէճ , լճի , լճով .	կեօլ .
Շահնէ , շնչի , շնչով .	Նեֆէս .
Օաղիկ , ղկի , ղկով . ծաղկըներ .	պէլէ .
Կոյս , կոսի , կոսով .	դիւրի գըլ .
Խորայէլ , յէլի , յէլով .	Լահոտ .
Սէմ , վէմի , վէմով* .	գայ .

լիսանտա եալընը Հայցական ալըր իգթիզասընա վէ մի-
 նասիպէթինէ կեօրէ . պոլնոլն հագգընտա եէրինտէ սէօյ-
 լէյէճէյիզ :

* Սօն հէճէսինտէ ձայնաւոր է իլէ օլան լուղաթլէր՝ հո-
 լովէլ օլունտուգտա է՝ է օլուր . եկեր Գրաբարտա իյէ
 Թէպտիլ օլանլար Աշխարհաբարտա տախի իսթիմալ օլուն-
 մազ իսէ . մէս . Արտաշէս , Արտաշէսի . Մովսէս Մով-
 սէսի . Յովսէփ . Յովսէփի . Գուրգէն . Գուրգէնի . Հան-
 դէս . հանդէսի , եախօտ հանդիսի :

Բ. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղանի.

Ո. Սէր .	հո-հապպէն .
Հ. Սէր , զսէր .	հո-հապպէնի .
Ս. Սիր—ոյ .	հո-հապպէնին .
Տ. Սիր—ոյ .	հո-հապպէնի .
Ի. Սէր—է , ի սիր—ոյ* .	հո-հապպէնիսին .
Պ. Սիր—ով .	հո-հապպէնի էէ .

Յոգնանի Սիր—եր . Լն , քի չօդ դուլս-
նըլմալ :

Լոյս , Լոսոյ , Լոսով .	հո-ր .
Յոյս , յոսոյ , յոսով .	ի-մի .
Կարին , բնոյ , բնով .	Լքչւրո-մ .
Լնդզէն , զէոյ , զէով .	Լնիէլիւրո-մ .
Իերէն , բնոյ , բնով .	Հաւէոյ :

Սապի , ինսան , վէ Լապոսաթ , Լաւահ , պու
հոլովում իւղէրինէ պիր աղ ֆարպը հոլովել
օլուրլար :

* Ի տախի նախիր տիր , պունու տախի Աշխարհարար
լիսանտա Բացառական վէ Տրական հոլովար պագէն ալը-
լար , մէս . է պապի , իքրամ տէյիւ . է պալպօնի , բէսմէն :

Եւ. Մարդ, մարդոյ, եախօտ մարդու, մարդէ,
մարդով:

Յգ. Մարդիկ, մարդոց, մարդոցմէ, մարդոցմով:

Եւ. Ըստուած, Ըստուծոյ, Ըստուծմէ, Ըստուծ
ծով:

Գ. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղանակ.

Ո. Եկեղեցի.	Ժեւա.
Հ. Եկեղեցի, շէկեղեցի.	Ժեւայը.
Ս. Եկեղեց—ւոյ.	Ժեւանը.
Տ. Եկեղեց—ւոյ.	Ժեւայա.
Բ. Եկեղեցի—է.	Ժեւադէն.
Պ. Եկեղեց—ւով.	Ժեւա իւն.

Յոգնակ, Եկեղեցի—ներ. եւ:

Որդի, գւոյ, գւով.	Եղու.
Հորդի, գւոյ, գւով.	ճան.
Ոսկի, կւոյ, կւով.	ալեւան.
Բագրատունի, նւոյ, նւով.	Բագրատ Ժեւեւի:
Օսմանցի, ցւոյ, ցւով*.	Օսմանլը:

Սօնու ի օլան բաղմավանի լուղաթէր պու
հոլովում իւղէրինէ հոլովել օլուրլար. չինքի
պիր հէճէլի օլանլար, մէսէլա՝ դի, լէշ, յի, աթ,

*Պու Հոլովումուն Յոգնակի Սեռականը օլուր հէմ, Էլե-
շեյեայ. վէ օնուն իւղէրինէ հոլովել օլունան պազը լու-
ղաթէրին Սեռականը օլուր հէմ, որդեայ, հոգեայ,
Օսմանցեայ:

ասըլ Բ հորովում իւզէրինէ հորովն օլուն-
մալը տըրլար, պէօլէ, դէոյ, յէոյ. լաքին շիմ-
տիքի իսթիմալի Է հորովում իւզէրինէ օլուօր,
դէո-, յէո- :

Դ. ՀՈՒՈՎՈՒՄ

Եղակի.

Ո. Տուն .	էլ .
Հ. Տուն , շտուն .	էլի .
Ս. Տ—ան .	էլի .
Տ. Տ—ան , տուն* .	էլի .
Բ. Տն—է .	էլի .
Պ. Տն—ով .	էլի .

Յագակի. Տն—եր, եւ :

Շ—ն, շան, շնով .	դէօդէ .
Չ—կ, ձկան, ձկնով .	դաւլ .
Ս—կ, մկան, մկնով .	ֆարէ .
Եշ—ն, նան, շունով .	սն պահար .
Ղարո—ն, ընան, ըունով .	իւ պահար .
Կնէկ, կնկան, կնկով .	գար .
Էրէկ, էրկա՞ն, էրկնով .	գոհ .
Եղջէկ, աղջկան, աղջկնով .	գեղ .
Լեռ, լերան, լեռնով .	դաղ .
Ղոռ, դրան, դռնով .	գոհ .
Կործանում, նման, նումով .	իւրապա :

*Մահալ վէ վագըթ մանասընտա՝ օլան Անունլարըն
Տրական հորովարը չօգ տէֆա Ուղղական կիպիտէ օլուր .
մէս . Երէն նայինք, կէօյէ պագալըմ . Երոսալէ՛ գնաց ,
Երուսաղէմէ կիթաի . Եօթնէրրդ օրն հանգչեցաւ , եւ-
տինճի կիւնտէ րահաթլանտը :

Ե. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Նշան.

Ո. Գիշեր.	կի.
Հ. Գիշեր, զգիշեր.	կիճի.
Ս. Գիշեր—ուան.	կիճիճի.
Տ. Գիշեր—ուան.	կիճի.
Բ. Գիշեր—ուան, — է	կիճիճի.
Գ. Գիշեր—ու.	կիճի է.

Յոգնակ. Գիշեր—ներ, կա:

Մահ, հուան, հով.	էօլիմ.
Յերեկ, կուան, կուան.	կիճիճի.
Սաղ, վաղուան, զուան.	էօլիմ.
Լմառ, ամարուան էօլիմ ամրան, ամրուան.	էօլ.
Չմեռ, ձմերուան էօլիմ ձմրան, ձմերուան.	էօլ.
Նրէկ, երեկուան, երեկուան.	էօլ.

Զ. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Նշան.

Ո. Փրկութիւն.	էլի.
Հ. Փրկութիւն, զփրկութիւն.	էլի.
Ս. Փրկութ—եան.	էլի.
Տ. Փրկութ—եան.	էլի.
Բ. Փրկութ—եան.	էլի.
Գ. Փրկութ—եամք*.	էլի է.

Յոգնակ. Փրկութիւն—ներ, կա:

* Եկէր Գործիականը ով իլէ սէօլէնիւ իսէ, իրիւթիւնով
օլմալը, տէյիլ իրիւթիւնով. նիճէքի Բացառականը իրիւթիւն
օլմալը, վէ տէյիլ իրիւթիւն:

Սօսուռ աւիւնն օլանն ճէմի լուղաթլար, վէ
պազը ինն օլանլար տախի պէօյլէ հոլովել օ-
լուրլար :

Օօրուծիւն , ութեան , ութեամբ ,	գո-վէթ .
Լրիւն , բեան , բեամբ , ըիւնով .	գան .
Լնկիւն , կեան , կեամբ , կիւնով .	էեզէ .
Ննունդ , ծննդեան , ծննդեամբ , ծննդով .	տօղ-չ .
Կորուստ , ըստեան , ըստեամբ , ըստով .	շայ, շայ :

Է. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Իշախի .

Ո . Վով .	դէնիչ .
Ն . Վով , զծով .	դէնիչի .
Ս . Վով — ու	դէնիչին .
Տ . Վով — ու , ծով .	դէնիչի .
Ի . Վով — է .	դէնիչդէն .
Գ . Վով — ու .	դէնիչիէ .

Յոգնալի . Վով — եր . եւ :

Ճամ , մու , մով .	աւալ ,
Սան , նու , նով .	էլէնդէ դէօյլ-նէն շար-գ ,
Պաճ , հու , հով .	նէվլի .
Նաւ , լու , լով .	կէթ .
Կով , վու , վով .	կնէ .
Հաւ , լու , լով .	լաւ-գ .
Հայ , յու , յով .	Յէն . Սէն . Հայոց .
Սանչ , չու , չով .	մանչոց .
Տղայ , տղու , ղով .	տղոց .
Լշ , էշու , էշով .	ճէր-էշ .
Ճանբայ , բու , բով .	էօլ .
Ըաբ-թ , ըթու , էաթ-թ ըթուան , ըթով .	հաթ-թ .

Ը. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

ԵԴՄԻՆ.

Ո. չայկ.	չայի.
Ն. չայկ, չչայկ.	չայիք.
Ս. չայկ—այ.	չայիքն.
Տ. չայկ—այ.	չայիք.
Բ. չայկ—է.	չայիքան.
Պ. չայկ—ով.	չայի էլէ.

Պրենլարըն Յողնակիսի էքսէրիա դուլլանըլ-
մալ, չիւնքի յատուկ տըրլար:

Տըդատ, տայ, տով.

Եկն, նայ, նով.

Օեսու, ուայ, ուով.

Եսայի, յեայ, յիով.

Թ. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

ԵԴՄԻՆ.

Ո. կարգ.	բար.
Ն. կարգ, չկարգ.	բարայ.
Ս. կարգ—ի.	բարան.
Տ. կարգ—ի.	բարայ.
Բ. կարգ—է.	բարայան.
Պ. կարգ—աւ.	բար էլէ.

Յողնակի. կարգ—եր, նա:

Եզգ, գի, գաւ.	գիւլէի.
Նրաման, նի, նաւ.	իւր.
Ժամանակ, կի, կաւ.	լուի.
Եստիճան, նի, նաւ.	դիւրի.
Պատճառ, ոի, ոաւ.	ուրիւր:

ԱՆԿԱՆՈՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄԼԱՐ

Ա. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղանի.

Ո.	Հայր.	այսպէս.
Հ.	Հայր, Վհայր.	այսպէսը.
Ս.	Հօր.	այսպէսն.
Տ.	Հօր.	այսպէսյա.
Ի.	Հօրմէ.	այսպէսորան.
Գ.	Հօրով, Հարով*.	այսպէս էլէ.

Յոգնանի. Հար—եր, ևն:

Մայր, մօր, մօրմէ, մօրով	Եւիօյ մարով.	Յոգնանի
մարեր.	էւլիտէ:	
Եղբայր, բօր, եղբօրմէ, բօրով	Եւիօյ բարով, եղ-	
բարներ.	բարենալ:	
Տիրամայր, մօր, ևն.	Իսպալէն էւլիտէտէ:	
Հօրեղբայր, բօր, ևն.	ամնա, ամնա:	

Բ. ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղանի.

Ո.	Վայր.	Բըլ Բարենալ.
Հ.	Վայր, Վբայր.	Բըլ Բարենալը.
Ս.	Վրօղ.	Բըլ Բարենալն.
Տ.	Վրօղ.	Բըլ Բարենալյա.
Ի.	Վրօղմէ, քուրէ.	Բըլ Բարենալորան.
Գ.	Վրօղմով, քուրով.	Բըլ Բարենալ էլէ.

* Հարով, հարեր, գօտուք վէ տէյիլ հայրով, հայրեր, չիւնքի
Գրաբարտա Գործիականը հարք, վէ Յոգնանիսի տէ հարք
օլուր:

Յոգնակի . Վրուրեր , ևն :

Կին , կնոջ , կնոջմով .

է-րը .

Վեր , ներոջ , նիրոջ , ներոջմով .

է-լի .

Տալ , տալոջ , տալոջմով .

է-օրէ-մեկ .

Կեսուր , կեսորոջ , կեսորոջմով .

գ-ոյն-ա .

Ըներ , աներոջ , աներոջմով .

գ-ոյն-ա .

Տէր , տիրոջ եւիօ տերոջ* , տիրոջմով ,

եւիօ տերով .

է-ֆէն-ի .

Գ . ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Եղակի .

Ո . Օր .

է-ն .

Հ . Օր , շօր .

է-ն-ի .

Ս . Եւուր , օրուան .

է-ն-ի-ն .

Տ . Եւուր , օրուան .

է-ն-ի .

Բ . Օրէ , օրուրնէ .

է-ն-ի-ի .

Գ . Օրով .

է-ն-ի-է .

Յոգնակի . Օրեր , ևն .

Կէսօր , կէսաւուր , եւիօ կէսօրուան , կէսօրուրնէ .

է-օրէ-ն .

ՄՆՈՒՆԼԵՐԸ ԹԻՒԻ ՀԱԳԻԸՆՏԸ ՄԵԼԻԻՄԸԹ

29 . Եւսարհաբար լիսանտա Յոգնակի եւ-
 փան նէր եախօտ եր մասնիկէր տիր տէմիշ իդ ,
 լաքին չօդ տէֆա Գրաբարըն + Յոգնակի եւ-

* Գրաբարըն Գործիականը , քի փերմֆ տըր , է իլէ օլսուր
 իսէ , էլպէթ Աշխարհաբարտա տախի փերմ , փերմէ , փե-
 րով , փերմով , է իլէ օլմալ տըր :

միանը տախի գուլլանըլըր, մէս. Հայտ, Լըրձ-
նիլըր. տղատ, լոճո-գլար. որդիտ, շղո-լար. Օս-
մանցիտ, Օսմանլըլար :

30. Պիր գաչ լուղաթլարըն Յոգնակիսինտէ
« մասնիկ կիրէր ք իլէ. Աչք, աչքեր վէ աչ-
« ըներ, կեօլ. մատ, մատներ, վէ մատո-« ըներ,
ժարճագ. ձեռք, ձեռքեր, վէ ձեռո-« ըներ, էլ. ոտք,
ոտքեր վէ ոտո-« ըներ, պագ :

31. Օլ լուղաթլար քի սօնլարընտա սէս-
սիլ յ վար, վէ միավանկ օլմայուպ նէր իլէ Յոգ-
նակի օլտուղտա, սօնուհտաքի յ թէրք օլունուր.
մէս. Մառայ, գուլ. Յագն. ծառաներ : Օրոյ,
« ըլըր. Յագն. զրոներ :

ՊԱՊ Բ

Դ Ե Ր Ա Ն Ո Ւ Ն

32. ԴԵՐԱՆՈՒՆ տէնիր օլ լուղաթ, քի ա-
նունուն եէրինէ գօնուր, օնու չօգ տէճա թէր-
լարլամամագ իլին. մէսէլա,

Լստուած արդար է, աշիկ յանցաւորներն կպատ-
ժէ : Եւլան հագգ որը, թէ սուլուլարը թէրիկ ետեր.

Ու Յիսուսն ալ որ Լստուծոյ աջ կողմը կայներ
էր : Հէ՛ Յիսուսն, թէ Եւլանըն սաղ եանընտա որո-
ւոր էրի :

Պու սէօյլէրաէ աշիւա , որ , Դերանուն
տըրլար , չիւն քի էվվէլքիսի՝ Լլահը կէօսթէ-
րիւ . վէ իքինճիսի՝ Յիսուս :

33. Դերանունուն տախի , անուն կիպի , Հո-
լով վէ թիւի վարտըր . Հոլով վէ թիւ նէ օլ-
տուղունա , 16—19ունճու խանէլէրէ պագ :

34. Դերանուն պէշ ճինս տիր . Լնչնական՝
Յոյական՝ Սրացական՝ Յարաբէրական վէ Լ-
նորշ :

Լ. Լնչնական Դերանուն :

35. Լնչնական տէնիլիր օլ Դերանունլար քի
դէժ կէօսթէրիլլէր :

36. Դէմք իւչ տիւր : պէրինճի՝ իրինճի՝ ի-
լէնճի : Պիրինճի Դէմք՝ սէօյլէյէն տիր . նիճէ
քի՝ էս կըստմ , պէն տէրիմ : Իքինճի Դէմք
օ տուր քի՝ օնա տօղրու սէօլ սէօյլէնիր . նիճէ
քի՝ Դոն էս , սէն սին : Իւչիւնճիւ Դէմք օ
տուր քի օնուն հագդընա սէօյլէնիր . նիճէ քի՝
ինն է , քէնտիսի տիր . «ս է , պու տուր :

36. Լնճնական Դերանունլար շունլար տըր .
Իս , պէն . դոս , սէն . ինն , քէնտի . իս էստա
լէ , քէնտիինքի : Պունլարըն հոլովունս վիր-
տէ պէյան տըր :

Ե ԴԻՄԻՔ

Ելակի .

Ո .	Ես .	դէն .
Ն .	Իս , շիս .	դէնի .
Ս .	Իմ .	դէնիմ .
Տ .	Ինձ , ինձի .	դանա .
Բ .	Ինէ , ինձմէ .	դէնդէն .
Գ .	Ինձմով .	դէնիմ ին .

Յօդակի .

Ո .	Սեք , մեք .	դէլ .
Ն .	Սեղ , շմեղ .	դէլի .
Ս .	Սեք .	դէլիմ .
Տ .	Սեղ , մեղի .	դէլի .
Բ .	Սենէ , մեղնէ .	դէլդէն .
Գ .	Սեղմով .	դէլիմ ին .

Բ ԴԻՄԻՔ

Ելակի .

Ո .	Գու , գուն .	«էն .
Ն .	Քեզ , շքեզ .	«էնի .
Ս .	Քու .	«էնիմ .
Տ .	Քեզ , քեզի .	«անա .
Բ .	Քենէ , քեզմէ .	«էնդէն .
Գ .	Քեզմով .	«էնիմ ին .

Յոգնակի .

Ո .	Գուգք .	«իչ .
Հ .	Ձեզ , շձեզ .	«իշի .
Ս .	Ձեր .	«իշին .
Տ .	Ձեզ , ձեզի* .	«իշէ .
Բ .	Ձենէ , ձեզմէ .	«իշտէն .
Գ .	Ձեզմով .	«իշին էլէ .

Գ ԳԻՄՔ

Եղակի .

Ո .	Ինքն , ինք .	«էնդի .
Հ .	շԻնքն , շինք .	«էնդինի .
Ս .	Իւր , իր , իրեն .	«էնդինին .
Տ .	Իրեն .	«էնդինի .
Բ .	Իրմէ .	«էնդինդին .
Գ .	Իրմով .	«էնդինի էլէ .

Յոգնակի .

Ո .	Իրենք .	«էնդիներ .
Հ .	շԻրենք .	«էնդիների .
Ս .	Իրենց .	«էնդիներին .
Տ .	Իրենց .	«էնդիների .
Բ .	Իրենցմէ .	«էնդիներդին .
Գ .	Իրենցմով .	«էնդիների էլէ .

* Ինչի՞ ղեն՞ Գուն՞ «իւլի՞ ղիւլի՞ յիւլի՞ ղալաթ Ի-
«էլերտէ , հալա գուլլանըլորդլարը իչինն պուրատա իշա-
րէթ օլունտուլար , նիճէ քի աա՞ ադ՞ աան՞ Յուցականլար
վէ «րոնց կիպի ղայրիլէր ումարըզ քի ազ վագըթտան
պուլ ղալաթլար պաթթալ օլուր :

Ինք վէ իր պէրապէր պիր լուղաթ կիպի հո-
լովել օլուր, վէ հայցականը ինքն թէքրարլանըր,
ուղղականը հօգ տուր .

Եւ . Հ . Ինքզինք , +էնդէ +էնդէնէ . ինքիր էտիօ
ինքիրեն , +էնդէ +էնդէնէն . ինքիրեն , +էնդէ +էնդէնէ .
ինքիրմէ , +էնդէ +էնդէնդէն . ինքիրմով , +էնդէ +էնդէ
էլէ :

Յոգ . Հ . Իրենք զիրենք , +էնդէ +էնդէլէլէնէ . ի-
րենք իրենց , +էնդէ +էնդէլէլէնէն . իրենք իրենց , +էն-
դէ +էնդէլէլէնէ . իրենք իրենցմէ , +էնդէ +էնդէլէլէն-
դէն . իրենք իրենցմով , +էնդէ +էնդէլէլէն էլէ :

Ի . Յոսցական Վերանորոն :

37. Յոսցական Վերանորոն տըրլար աա՝ դա՝
նա, այա՝ այդ՝ այն, եախօտ աաիկա՝ ադիկա՝ աանիկա,
լուղաթլէր, քի տէմէք տիր պոա՝ շո՝ օ, վէ ճէ-
միսի տէ իւչիւնճիւ դէմք կէօսթէրիլլէր . Քա-
ղաթ պիր սըրա Քարդ էտէրլէր, նիճէ քի՝ աա՝
աա՝ աաիկա , պու , սէօյլէյէնէ եադըն օլանը
կէօսթէրիլլ . դա՝ այդ՝ ադիկա , շու , սէօյլէյէ-
նին դարշուսընտէքինէ եադըն օլանը . վէ նա՝
այն՝ աանիկա , օ եախօտ օլ , իրադտա եախօտ
հոլղուրտա օլմնցան պիր լաթ եախօտ նէսնէ
կէօսթէրիլլ :

Պուլլարըն հոլղուլմու տախի ղիրտէ կէօրիւ-
նիլլը :

Ելակէ .

Ո .	Նա .	o , եախառ օլ .
Հ .	Նա .	նա .
Ս .	Նայոր , նորա .	նաւն .
Տ .	Նայոր .	նա .
Բ .	Նակէ , նակից .	նաւն .
Դ .	Նայով .	նաւն էլէ .

Յօդակէ .

Ո .	Նայոնք .	նաւք .
Հ .	Նայոնք .	նաւքը .
Ս .	Նայոնց , նոցա .	նաւքըն .
Տ .	Նայոնց , նոցա .	նաւքա .
Բ .	Նայոնցմէ .	նաւքաւն .
Դ .	Նայոնցմով .*	նաւք էլէ .

Սա՛ դա՛ հոլովել օլուրլար նա կիպի , մէս . Սա , սայոր , սակէ , սակից , սայով . սայոնք , սայոնց , սաւոնց , սայոնցմէ , սայոնցմով :

Ղա , դայոր , դակէ , դակից , դայով . դայոնք , դայոնց , դայոնցմէ , դայոնցմով ** :

* Պազը եերէրտէ , նոր՝ նլէ՛ նլից՝ նլով , նրոն՝ նրոնց , նրոնցմէ՝ նրոնցմով , նասըն իսթիմալի տիր :

** Դ . Էկէր Բ կիպի Թէլէֆֆուզ օլմազսա , քա եագըն քէսի օլուր , վէ օլ վագթ տօղըու եագմըլ օլուրուզ : Պազ Ուղղագրութիւն . Պերայի Հուրուֆ . Դ Գլում :

Ելանի .

Ո .	Եյն , ան .	ո , եախօտ օլ .
Հ .	Եյն , շայն .	ժնո .
Ս .	Ենոր .	ժնան .
Տ .	Ենոր .	ժնա .
Բ .	Ենկէ .	ժնորան .
Գ .	Ենով .	ժնան էլէ .

Յոգնանի .

Ո .	Ենոնք .	ժնլար .
Հ .	Ենոնք , շանոնք .	ժնլարը .
Ս .	Ենոնց .	ժնլարն .
Տ .	Ենոնց .	ժնլարա .
Բ .	Ենոնցմէ .	ժնլարորան .
Գ .	Ենոնցմով .	ժնլար էլէ .

Եյս , այդ՝ հոլովել օլուր այն կիպի . մէս . Եյս . զայս , զայս , ասոր , ասկէ , ասկից , ասով . Եսոնք . զասոնք , ասոնց , ասոնցմէ , ասոնցմով :

Եյդ , զայդ , ադոր , ագկէ , ադկից , ադով . Եդոնք , զադոնք , ադոնց , ադոնցմէ , ադոնցմով :

Եսիկա , ադիկա , անիկա , պունլար տախի հոլովել օլուր այն կիպի :

38. Ս, Դ, Ն. պու իւչ հաղըլար՝ քի Էական վէ Յուցական Դերանունլարըն անասըրը (սորմատ) տըլլար , Յոյ թէսմիյէ օլուր . վէ էքսէրիյա հոլովական լուղաթլարըն

սօնլարընա պիթիշերլէր , շէօյլէ . Սիրելիս , սիրելիս , սիրելին , «էլկէ-լէ-ճ» «էլկէ-լէ-ն» «էլկէ-լէ-ն» :

39. Աշխարհաբար լիսանտա ն Յօգ եկրինէ ը իսթիմալ օլունուր , նէ վազթ Յօգ ալան լուղաթըն սօն եպղըսը բազաճայն իսէ . մէս , մարդը՝ քաղաքը՝ տէնիր , մարդն՝ քաղաքն՝ տէ՝ յէճէք եկրինէ :

Յօդու օլան լուղաթըն հոլովումու :

Եղանկ .

Պ .	Տունս .	էլէճ .
Հ .	Տունս .	էլէճ .
Ս .	Տանս .	էլէճն .
Տ .	Տանս .	էլէճ .
Բ .	Տնէս .	էլէճդէն .
Գ .	Տնովս .	էլէճ էլէ .

Յօդանկ .

Պ .	Տներս .	էլէլէճ .
Հ .	Տներս .	էլէլէճ .
Ս .	Տներուս .	էլէլէճն .
Տ .	Տներուս .	էլէլէճ .
Բ .	Տներէս .	էլէլէճդէն .
Գ .	Տներովս .	էլէլէճ էլէ .

Գ . Արապական դերանունն

40. Արապական Դերանունընար Անճնական Դերանունընարըն սեռականընարը տըրլար , քի

ուղղական օլուստ՝ տէֆա հոլովել օլուրլար ա-
նունուն կանոնաւոր հոլովուլարն իւք սու-
րէթի կիպի , ֆապաթ տալմ մեղքիւր Յօդ-
լարն պիրիսինի ալարադ . եանի՛ իւք դէմք
Վերանունուն եղակիսի « յօդ , իբինձի դէմք
Վերանունուն եղակիսի դ , վէ իւչենձիւ դէմք
Վերանունուն կերէք եղակիսի վէ կերէք յօդ-
նակիսի , վէ պիրինձի հէմ իբինձի դէմք Վե-
րանունլարն յոգնակիլէրի և եախօտ և եերինէ՛
ւ Յօդ ալարադ . մէսէլա :

Եղակ .

Ո .	Իմս , իմինս .	դէնէսէի :
Հ .	Իմս , իմինս .	դէնէսէին .
Ս .	Իմինիս .	դէնէսէինն ,
Տ .	Իմինիս .	դէնէսէի .
Բ .	Իմինէս .	դէնէսէինդէն .
Գ .	Իմինովս .	դէնէսէի էի :

Յոգնակի .

Ո .	Իմիններս .	դէնէսէիւէք .
Հ .	Իմիններս .	դէնէսէիւքի .
Ս .	Իմիններուս .	դէնէսէիւքին .
Տ .	Իմիններուս .	դէնէսէիւքի .
Բ .	Իմիններէս .	դէնէսէիւքդէն .
Գ .	Իմիններովս .	դէնէսէիւքի էի :

Եղանակ .

- Ո . Վրուկդ , քուկինդ . «էնին+ի .
 Հ . Վրուկդ , քուկինդ . «էնին+ինի .
 Ս . Վրուկինիդ . «էնին+ինին .
 Տ . Վրուկինիդ . «էնին+ինե .
 Բ . Վրուկինէդ . «էնին+ի+աէն .
 Գ . Վրուկինովդ . «էնին+ի էլ :

Յոգնակ .

- Ո . Վրուկիններդ . «էնին+իւեր .
 Հ . Վրուկիններդ . «էնին+իւերի .
 Ս . Վրուկիններուդ . «էնին+իւերին .
 Տ . Վրուկիններուդ . «էնին+իւերե .
 Բ . Վրուկիններէդ . «էնին+իւեր+աէն .
 Գ . Վրուկիններովդ . «էնին+իւեր էլէ .

Եղանակ .

- Ո . Մերն , մերինը . «դէլին+ի .
 Հ . Մերն , մերինը . «դէլին+ինի .
 Ս . Մերինին . «դէլին+ինին .
 Տ . Մերինին . «դէլին+ինե .
 Բ . Մերինէն . «դէլին+ի+աէն .
 Գ . Մերինովը . «դէլին+ի էլէ .

Յոգնակ .

- Ո . Մերիններն . «դէլին+իւեր .
 Հ . Մերիններն . «դէլին+իւերի .
 Ս , Մերիններուն . «դէլին+իւերին .
 Տ . Մերիններուն . «դէլին+իւերե .
 Բ . Մերիններէն . «դէլին+իւեր+աէն .
 Գ . Մերիններովը , «դէլին+իւեր էլէ .

Ելակ .

Ո .	Չերն , ձերինը .	«Էլ էն+ի .
Հ .	Չերն , ձերինը .	«Էլ էն+ի+ի .
Ս .	Չերինին .	«Էլ էն+ի+ին .
Տ .	Չերինին .	«Էլ էն+ի+ի .
Բ .	Չերինէն ,	«Էլ էն+ի+ի+ի .
Գ .	Չերինովը .	«Էլ էն+ի+ի+ի էլ .

Յոգնակ .

Ո .	Չերիններն .	«Էլ էն+ի+ի+ի ,
Հ .	Չերիններն .	«Էլ էն+ի+ի+ի+ի .
Ս .	Չերիններուն .	«Էլ էն+ի+ի+ի+ին .
Տ .	Չերիններուն .	«Էլ էն+ի+ի+ի+ի .
Բ .	Չերիններէն .	«Էլ էն+ի+ի+ի+ի+ի .
Գ .	Չերիններովը .	«Էլ էն+ի+ի+ի+ի էլ .

Ելակ .

Ո .	Իրն , իրենը .	+էն+ի+ին+ի .
Հ .	Իրն , իրենը .	+էն+ի+ին+ի+ի .
Ս .	Իրնին .	+էն+ի+ին+ի+ին .
Տ .	Իրնին .	+էն+ի+ին+ի+ի .
Բ .	Իրնէն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի .
Գ .	Իրնովը .	+էն+ի+ին+ի+ի էլ .

Յոգնակ .

Ո .	Իրեններն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի .
Հ .	Իրեններն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի+ի .
Ս .	Իրեններուն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի+ին .
Տ .	Իրեններուն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի+ի .
Բ .	Իրեններէն .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի+ի+ի .
Գ .	Իրեններովը .	+էն+ի+ին+ի+ի+ի+ի էլ .

Դ. Յարաբերական դերանուն

41. Յարաբերական Դերանունն տէնիլիւր աջ լուղաթ քի հէր դէմքէ ույար. մէսէլա՝ տէրիզ. ես որ կկարդում, պէն քի օգուրում. դու որ կկարդաս, սէն քի օգուրսուն. նա կամ Պէտքսն որ կկարդայ, օ հախօտ Պետրոս քի օգուր:

Ոչ պէտքէ տիր օնուն հոլովումուն:

Եղանկ.

Ո. Որ.	դէ օ, օ դէ.
Հ. Որ, շոր.	դէ ծնա, ծնա դէ.
Ս. Որուն.	դէ ծնան, ծնան դէ.
Տ. Որուն, որում.	դէ ծնա, ծնա դէ.
Բ. Որմէ.	դէ ծնաւ, ծնաւ դէ.
Պ. Որով.	դէ ծնան էլէ, ծնան էլէ դէ.

Յոգնակի.

Պ. Որոնք.	դէ ծնար, ծնար դէ.
Հ. Որոնք, շորոնք.	դէ ծնարը, ծնարը դէ.
Ս. Որոց, որոնց.	դէ ծնարն, ծնարն դէ.
Տ. Որոց, որոնց.	դէ ծնարա, ծնարա դէ.
Բ. Որոցմէ, որոնցմէ.	դէ ծնարաւ, ծնարաւ դէ.
Պ. Որոցմով, որոնցմով.	դէ ծնար էլէ, ծնար էլէ դէ.

Որ Յարաբերական Թէքրարլանարադ՝ չօդ տէֆա իսթիմալ օլունուր, վէ եալընըլ իլքի հոլովէլ օլուր, ն յօդ ալարադ. Որն որ, զոքն որ, որսն որ, որսն կամ որսն որ, որմէ որ, որմէ որ. Որսն որ, զորսն որ, որսց որ, որսց որ, որսցմէ որ, որսցմէ որ. մանասը պիր աիւր, դէ օ, օ դէ:

Ե. Անորոշ Դերանուն

42. Անորոշ Դերանունը պիտի զաթըն, եախօտ պիտի նէսնէնին ինձ՝ ինձ՝ եախօտ Գա՛լ Կա՛ն օլոտուղունու պէլլիւսիւղճէ կէօսթէրիւր . մէս աճէն մարդ . հէր ատէմ՝ . ա՛րիշ մարդ , պաշգա ատէմ . մարդ ճը , պիտի ատէմ :

Անորոշ Դերանունը շու զերտէքիւէր տիւլէր :

Լճէն , ամէնք .

Ուրիշ .

Միւս .

Մէկաւ .

Ոք* .

Մը՝ մըն .

Մէկ մը .

Ինչ .

Ինչ որ .

Իւրաքանչիւր .

Ո՛ր , ինքրաւանձընը . Ո՛րն որ .

Ո՛վ , ո՛վ որ .

Սոյն .

Նոյն .

Մէկմէկու .

Իրարու .

հէր , հէ՛ .

պաշգա .

օ՛ , պիտի .

ի՛նչ .

պիտի .

պիտի .

նէ .

նէ ի՛նչ .

հէր պիտի .

հանգը , հանգըն ի՛նչ .

ի՛նչ , ի՛նչ ի՛նչ .

պա , էինչ պա .

օ , էինչ օ .

պիտի պիտի .

* Ո՛ր Աշխարհաբար լիսանտա եալընը իսթիմալ օլունմազ , լաքին սայըր Դերանունն իլէ սէօլէնիւր , Աճէն ո՛ր հէր քէս . Իւրաքանչիւր ո՛ր , հէր պիտի քէս . Ո՛վ ո՛ր , հէր քիմ . լէ ո՛չ իլէ՝ ո՛չ ո՛ր , հէլ պիտի քիմսէ :

Պուշկարըն հոլովումու .

Դմեն , ամենք , ամենը , ամենուն , ամենէն :

Ուրիշ , ուրիշէն , ուրիշէ , ուրիշով , ուրիշներ , ևն .

Միւս , միւսը , միւսին , միւսէն , միւսով . միւս-
ներ , ևն .

Մէկալ , մէկալը , մէկալին , մէկալէն , մէկալով .
մէկալոնք , մէկալոնց , մէկալոնցմէ , մէկալոնցմով : Օ-
լոր տախի՝ Մէկալներ , մէկալները , մէկալներուն* , ևն .

Մը , մըն , հոլովել օլմաղ :

Ինչ . Հայց . ինչ . սայրը հոլովու եօղ տուր :
Մէկ մը , մեկու մը , մեկէ մը , մեկով մը . Յող-
հակիտի եօղ տուր :

Ոք , Ըշխարհաբար լիսանտա հոլովել օլմաղ .
եաղընը Յողնակի Ուղ . վէ Սէ . իսթիմալ
օլունուր , Ոմանք , ոմանց՝ պաղլալ , պաղլալըն :

Որ , որը , որո՞ւ , որմէ** , որով . Որո՞նք , ո-
րո՞ց , ևն .

Յարաբերական կիպի թէքրալանարաղ օլուր ,
Որն աք , վէ օնուն կիպի հոլովել օլուր :

Ո՞վ , մախսուս հոլովու եօղ տուր , վէ ո՞ր
Հարցականըն հոլովարընը ալըր , եալընը Հայ-
ցական օլուր , Ո՞վ , զո՞վ :

* Պուշ հոլովումլարտա հանկըսընըն սօնունտա յօդ
գօնմուշ իսէ , յօդսուղ օլմաղ . չիւնքի աթէսու , միւսէ ,
եայլն , սէյլէնմէղ :

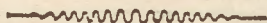
** Ուրիշ , ուսից , որմէ տէյէճէք եէրինէ իսթիմալ
օլունուր :

Նոյն , զնոյն , նոյնը , նոյնին , նոյնէն , նոյնով .
Նոյներ , նոյներու , նո՛ւ .

Նշակի Սեռականը օլուր հէմ Նոյն , շէօհ-
րէթը պիր զաթ հադգընա սէյլէնտիյի զէման .
մէս . Նորին Ասեմութիւնը :

Սոյն , հոլովու նոյն կիպի աիր :

Սէկմեկու , իրարու , ուղղականլարը եօդ
տըր . Սէկզմէկ , մէկմեկու , մէկմեկու , մէկմեկէ ,
մէկմեկով : Իրար , զիրար , իրարու , իրարմէ ,
իրարմով* : Պունլարըն յոգնակիլէրի եօդ
տուր** :

ՊԱՊ Գ

ԲԱՅ

43. ԲԱՅ օ ճինս լուղաթլար տիրէր քի էՆՆէ+
եախօտ օլմագ կէօսթէրիրլէր . մէսէլա , կախէմ,
սէվէրիմ . կեղճամ , կիտէրիմ . պիր շէյ էՆՆէ+
կէօսթէրիրլէր . Նժ , պէն իմ . կհլընդնամ ,

* Պու Դերանուէլար պիչիմտէ եզակի , փագաթ մա-
նառա յոգնակի տիրէր :

** Հակիրտլէր պու հոլովէլ օլան լուղաթլարըն՝ եանի
Անուն վէ Դերանուն իւզգերինէ եազը իլէ Թալիմ էթ-
մէլէ , եանի՝ Թէքմիլ հոլովուլար եազմալը տըրլար .
քի կերէք հոլովուլարըն էյի պէլէսիլէր , վէ կերէք օն-
լարըն իմլարընը էօյրէնսինէր :

խաթալանըրում . պիր շէյ օլմագ կէօթէրիր-
էր . իմաի Ռայ տըրար :

44. Ռայլար իւչ ճինս տիրէր . Լաւան Ռայ ,
Ներգործական Ռայ վէ Չէլլոթ Ռայ :

Լաւան Ռայ տըր Եժ , պէն իմ :

Ներգործական Ռայլար չօդ տուրլար , վէ հեր
Ներգործական Ռայլըն Արա-որականը վար տըր :

Ներգործական Ֆիլիլ (գործողութիւն) էթմէք
կէօթէրիր . Արա-որական Ֆիլիլ օլունմագ կէօթ-
թէրիր . մէս . Այիւրէժ , սէվէրիմ , Ներգործական
տըր . Այիւր-իժ , սէվէրիմ , Արաւորական տըր :

Չէլլոթ Ռայլարտան պաղըլարը Էթմէժ կէօթ-
թէրիրէր . մէս . Կարլիժ , կէվէրիմ . Կըրնիժ ,
կիրէրիմ . պաղըլարը տա օլմագ կէօթէրիրէր .
մէս . Կէնանմ , ուլուրում . Կէնիժ , էօլլէրիմ .
Ֆադաթ Չէլլոթ Ռայլարըն Արաւորականը օլմագ :

45. Ռայլարըն Թփ-է՛ Ղէժի՛ ժամանակը վէ
Եղանակը վար տըր :

46. Թփ-՝ Եղակի վէ յողնակի տիր . մէս .
Այիւրէժ , Կիւրէս , Կիւրէ , սէվէրիմ , սէվէրսին ,
սէվէր . Եղակի տիրէր . Այիւրէժ , Կիւրէժ , Կիւրէն ,
սէվէրիլ , սէվէրսինիլ , սէվէրլէր . յոգնակի
տիրէր :

47. Ղէժի իւչ տուր , պիւրնիժ , Կիւրնիժ , Կի-
ւրնիժ . մէս . Այիւրէժ , սէվէրիմ , պիւրնիժ

դէմք տիր . Ատրէս , սէվէրսին , իբրինձի դէմք տիր . Կտրէ , սէվէր . իւչինձիւ դէմք տիր . Յոգնակիտէ տախի պուլնուն կիպի տիր :

48 . Դամանակ ասըլ իւլ տիր :

Ներկայ , Անցեալ , Ապարան . Ներկայ՝ շիւտ տիբրինի կէօսթերիր . մէս . Ատրէս , սէվէրիւմ , սէվէյօրոււմ . Ներկայ տըր : Անցեալ՝ կէլմիշ վաղթի կէօսթերիր , մէս . Արեցի , սէվտիւմ , անցեալ տըր : Ապարանի կէլէճէք վաղթի կէօսթերիր , մէս . Կտրէ կամ Կտրի Կտրէ . սէվէյիւմ եախօտ սէվէճէյիւմ , ապարանի տիր :

Անցեալ իբի տիր . Անկապար անցեալ , մէս . Ատրէի , սէվէր իտիւմ . վէ Ապարեալ անցեալ . մէս . Կտրէի , սէվտիւմ :

49 . Եղանակ իւչ տիր . Սահմանական , Հրամայական վէ Ստորագրատական :

Սահմանական եղանակ Փիլիլի սահիճ վէ սապիթ օլմուշ կիպի թարիֆ էսէր . մէս . Կտրէս , սէվէրիւմ , Կտրէի , սէվտիւմ . Կտրի սիրեւմ , սէվէճէյիւմ :

Հրամայական՝ էմր եախօտ մէրամ կէօսթերիր . մէս . Կտրէ , սէվ . Գնա , կիթ :

Հրամայականը եալընըլ իբրինձի դէմքի վար , չիւն էմր էթմէք եալընըլ դարշուսընտէքինէ օլուր , քի իբրինձի դէմք տիր :

Ապրադատական սայրը պիտի ֆիլիէ մերպուծի-
յէթ կէօսթերիւր, վէ հքսերիյա, ոչ, քի, Ռէոյ,
էյէր, Նէ, իսէ, շաղկապլար վասըթասը իլէ
պաշդա պիտի Ռայ իլէ պաղլանըր. մէս. Ահրա-
մայէ ոչ երեստ, էմր էտէր քի կիտէսին. Ապր-
դա՞մ Նէ, եախօտ Ռէոյ կարդա՞մ, կիմանամ. *

օգուր իսէմ, եախօտ էյէր օգուրսամ տույարըմ:

50. Ռայլար հէփ պու շէյլէրի քէնտի սօն-
լարընըն տիւրլիւ տիւրլիւ թէպտիլ օլմալարը
իլէ կէօսթերիւրլէր, քի խոնարհո՞մ տէնիր:

51. Իւչ Գեբէայ տախի վար տըր, եանի՝
Անուշ Դերբայ, Անյեալ Դերբայ, Ապառնի
Դերբայ:

Անուշ Դերբայ, քի քէնտիլիյինտէ զէմք՝
ժամանակ վէ եղանակ պէյան էթմէլ, Ֆադաթ
պայտաղիճէ օլմադլըդ եախօտ էթմէքլիք կէօսթէ-
րիւ. մէս. ըլլալ, օլմադ. ոչէլ, սէվմէք. եր-
նալ, կիթմէք:

Անյեալ Դերբայ, քի օլմուշ եախօտ էթմիշ
կէլմիշի կէօսթերիւր. նասըլ քի՝ Աղաժ՝ եղէր,
օլմուշ. Գնայաժ՝ Գնայէր, կիթմիշ. ոչաժ՝ ոչէր,
սէվմիշ:

* Պիղիմ Աշխարհաբարըն Ստորագասականընէն մախսուա
պիտի պիչիմի եօգ տուր, անճագ պիտի մակդիր բայի եա-
խօտ շաղկապ վասըթասը իլէ օլուր:

Այստեղի դէպքայ, քի օլաճաղը կախօտ էտէ-
ճէյի կէօսթէրիր. մէս. ըլլալո՞ւ, օլաճաղ. էր-
Քալո՞ւ, կիտէճէք. սիլէլո՞ւ, սէվէճէք:

Պոլ Ղարբայլար անդէ՛մ քայ տէնիլեր, նասըլ-
քի Քայլար դէմա՞ոյ քայ տէնիլեր:

52. Հէփ Քայլար պիր թարղտա խոնարհեղ
օլմաղ. իլլա Կէօրն տիւրլիւ կանոնա՞ոյ խոնար-
հում պիլիմի վար տըր, քի լքորդո՞ւնի՞ն տէ-
նիլեր. կաննի՛ Քայլարըն սօնլարընըն թարղը,
քի պունլարըն

Պիրինձիսի, ա՛մ օլուր. մէս. կօրսա՛մ, ալ-
լարմ:

Իքինձիսի, է՛մ. մէս. կդործէ՛մ, իլլէրի՛մ:

Իւչիննձիւսիւ, է՛մ. մէս. կխօսի՛մ, սէօյլէրի՛մ:

Տէօրտիւնձիւսիւ, ա՛մ. մէս. կթողա՞մ,
պրաղըրմ:

53. Քայլարըն պիւյիւք վայը կանոնա՞ոյ
տըր, պաղըլարը տալիսի անկանոն տըրլար:

54. ԻՆԿԵՆ ԻՆՅ

ԵՄ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՑ

ԴԵՄՔ

Ը . (Ես) Եմ .	դէն իմ .
Եւ . Ի . (Գու) Ես .	«էն «ին .
Գ . (Ես) Ե .	« դու .
Ը . (Մեք) Ենք . *	դէւ իւ .
Յէ . Ի . (Գուք) Եք .	«իւ «ինիւ .
Գ . (Ընոնք) Են .	«ւար դուք .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՅԵԱԼ

Ը . (Ես) Եի .	դէն իրիմ .
Եւ . Ի . (Գու) Եիր .	«էն իրին .
Գ . (Ես) Եր .	« քու .
Ը . (Մեք) Եինք .	դէւ իրիւ .
Յէ . Ի . (Գուք) Եիրք .	«իւ իրինիւ .
Գ . (Ընոնք) Եին .	«ւար իրիւք .

* Պազըլար Գրաբարը կիպի լէճ եազարար , լաքին մատամբի օ պիր Ժամանակարըն յոգնակիլէրի Տ իլէ սէօյ-լէնմէզ՝ էիճի , եղմճի , պիզ տախի յոգնակիլէրի պիր Թէ-լաֆուզ իլէ սէօյլէմէք մինասիպ կէօրտիւք . պախուսուս Գրաբարտա պիլէ Տ վէ ն պիրիպիրինին եէրինէ չօգ իսթիւ-մալ օլընմուշ տուր :

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՅԵԱԼ

ԴԵՄՔ

Ը . Եղայ , կամ Եղէ .	օլորոմ .
Եւ . Բ . Եղար ,	Եղեր . օլորոն .
Գ . Եղաւ ,	Եղեւ . օլորո .
Ը . Եղանք .	օլորոմք .
Յէ . Բ . Եղաք .	օլորոնք .
Գ . Եղան .	օլորոլար .

ԱՊԱՌՆԻ

Ը . Բլամ .	օլայմ .
Եւ . Բ . Բլաս .	օլասն .
Գ . Բլայ .	օլա .
Ը . Բլանք .	օլալմք .
Յէ . Բ . Բլաք .	օլանքն .
Գ . Բլան .	օլալար .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ . Բ . Եղեր .	օլ .
ՄԻԲլար .	օլմա .
Յէ . Բ . Եղէք .	օլնն .
ՄԻԲլաք .	օլմայն .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐԲԱՅ . Բլալ .	օլմաք .
ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ . Եղած , Եղեր .	օլմուլ .
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ . Բլալու .	օլմաքմք .

ԿԼԵՈՒՆԵՒՈՐ ԲԱՅԼԵՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԼԾՈՐԳՈՒԹԻՒՆ

55. Պիրինճի Լորդութիւնուն Բայլարը՝
իբի պիչիմտէ շէւեր, աճ, վէ ահամ եախօտ նամ.
մէսէլա, ըրսամ, իմահամ, կարօտնամ :

Ա. ՊԻՉԻՄ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՅ

ԴԵՄՔ

Լ. Կորս—ամ. *	աւլարը.
Եւ. Բ. Կորս—աս.	աւլարըն.
Ղ. Կորս—այ.	աւլար.
Լ. Կորս—անք.	աւլարը.
Յէ. Բ. Կորս—աք.	աւլարընը.
Ղ. Կորս—ան.	աւլարար.

* Բայլարըն Ներկայ վէ Անցեալ անկատար ժամանակա-
բնն է մասնիկի պու սօն սէնէլէրտէ ը իլէ եազմագ տէրքեար
օլմուշ տըր, վէ ձայնաւոր հարֆ իլէ պաշլանան Բայլարը
պիլա ը ապաթարց իլէ Բայտան այրը եազմագ, շէօյլէ,
յը գործէ, ի՛րսամ : Պու հէր նէ գուվվէթիլ սէպէպ իլէ
տէրքեար օլտու իսէ տէ, պիզ Էրմէնիճէ լիսանըն ու-
սուլինէ մուզայրը կէօրմէք իլէ, չիւնքի հիչ պիր ա-
ծանցեալ լուղաթըն մասնիկի լուղաթընտէն այրը գօն-
մուշ եօգ տուր Էրմէնիճէտէ, կէրէք լուղաթըն իլքին-
տէ օլտուն վէ կէրէք սօնունտա. իմտի շօլ է մասնիկի
Բայա պիթիշիք գօտուք պիլա ը. մատամ քի Էրմէնիճէ
եազդտա էքսէրի ը սէս ը եազմագսրզըն Թէլէֆֆիւզ օ-
լունուր, օնուն կիպի մասնիկի օլան լուղաթլարտա տախի-
մէս. քիւ, պիչիմսիզ քիպու, լուղումուղ :

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

ԴԷՄՔ

Է . Կորս—այի .	աճլար բարձ .
Եւ . Ի . Կորս—այիր .	աճլար բարձ .
Գ . Կորս—ար .	աճլար բարձ .
Է . Կորս—այինք .	աճլար բարձ .
Յէ . Ի . Կորս—այիք .	աճլար բարձել .
Գ . Կորս—ային .	աճլար բարձար .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Է . Որս—ացի .	աճլար բարձ .
Եւ . Ի . Որս—ացիր .	աճլար բարձ .
Գ . Որս—աց .	աճլար բարձ .
Է . Որս—ացինք, որսացանք .	աճլար բարձ .
Յէ . Ի . Որս—ացիք .	աճլար բարձել .
Գ . Որս—ացին .	աճլար բարձար .

ԱՊԱՌՆԻ

Է . Որս—ամ .	աճլար բարձ .
Եւ . Ի . Որս—ամ .	աճլար բարձ .
Գ . Որս—այ .	աճլար բարձ .
Է . Որս—անք .	աճլար բարձ .
Յէ . Ի . Որս—այք .	աճլար բարձել .
Գ . Որս—ան . *	աճլար բարձար .

* Պէտք է որո՞ւմ , պէտք է որո՞ւմ , տախի Ապառնի տըր . նա .
սըլ քի Մալիւմաթ պէնտինտէ պէյան օլունաճագ , քի
պոլարտա խոնարհուլմ սըրապընտա քօմաթըգ . չիւն խո-

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ԴԷՄՔ

ԵՂ . Բ . Որս—ա . ա՛լա .
 Ժ՛Որս—ար . ա՛լա՛մ .

ՕՔ . Բ . Որս—ացէք . ա՛լայն .
 Ժ՛Որս—աք . ա՛լա՛յն .

ԱՆՈՐԷԸ ԴԵՐԲԱՅ . Որս—ալ . ա՛լա՛մ .

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ . Որս—ացած ,—ացեր . ա՛լա՛մ .

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ . Որս—ալու . ա՛լա՛մ .

ՊՐԱՆՈՒՆ ԿԻՎԻ՝ Հօղ կանոնաւոր բաղլար խո-
 նարհել օլուրլար :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

Պաղ—ամ . իյի—դի—բի—մ .

Լըու—ամ . եպարբ .

Կհաւտ—ամ . Ինանբ .

նարհում տէտիյիմիզ ասըլ Բայըն քէնտիսինտէ օլան
 Թէպտիլաթ տըր , վէ տէյիլ սայըր Բայլար իէ գուլա-
 նըլմասը . նիճէ քի Հոլովում տաիի Անունուն քէնտի-
 սինտէ օլան Թէպտիլաթ տըր , վէ Տան Դը , եվ իչինտէ
 Տան լըւրը , եվին էթրաֆընտա , Տան համար , եվ իչիւն ,
 պուլնարա Հոլով տէմէյիզ . վէ պիտի օժանդակ (եարտըմճը)
 օլմագսըզըն Ապառնի Բայ օլուր . մես . Այդ նիւթին
 վրայ վաղը իօսին . Եօլ մատտէ իւզէրինէ եարըն սէօյէ-
 շէլիմ : Նոր լրագրերն ղրին ինճի . Եննի ղազէթալարը
 պանա կէօնտէրէսին . իշթէ իօսին վէ ղրին Ապառնի
 տիրէր :

ԶԵՋՈՔ

Ախաշ—ամ

ջնարճ .

Ախնդ—ամ .

կէլէրէճ .

Աարտոր—ամ .

էլէրէրէճ :

Բ . ՊԻՉԻՄ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՑ

ԴԵՄՔ

Լ . Աիմ—անամ .

անլարճ .

Եւ . Բ . Աիմ—անաս .

անլարճն .

Ղ . Աիմ—անայ .

անլար .

Լ . Աիմ—անանք .

անլարճ .

ՅԷ . Բ . Աիմ—անաք .

անլարճն .

Ղ . Աիմ—անան .

անլարճ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՅԵԱԼ

Լ . Աիմ—անայի .

անլար ըարճ .

Եւ . Բ . Աիմ—անայիր .

անլար ըարճն .

Ղ . Աիմ—անար .

անլար ըարճ .

Լ . Աիմ—անայինք .

անլար ըարճ .

ՅԷ . Բ . Աիմ—անայիք .

անլար ըարճն .

Ղ . Աիմ—անային .

անլար ըարճար .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՅԵԱԼ

Լ . Իմ—ացայ .

անլարճ .

Եւ . Բ . Իմ—ացար .

անլարճն .

Ղ . Իմ—ացաւ .

անլարճ .

ԴԵՄՔ

Ը . Իմ—ացանք .	անլայք .
ՅԺ . Ի . Իմ—ացար .	անլայքն .
Պ . Իմ—ացան .	անլայքն .

ԱՊԱՌՆԻ

Ը . Իմ—անամ .	անլայք .
ՆԷ . Ի . Իմ—անաս .	անլայքն .
Պ . Իմ—անայ .	անլայք .
Ը . Իմ—անանք .	անլայքն .
ՅԺ . Ի . Իմ—անաք .	անլայքն .
Պ . Իմ—անան .	անլայքն .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԷ . Ի . Իմ—ացիր .	անլա .
մ'Իմ—անար .	անլամ .
ՅԺ . Ի . Իմ—ացէք ,	անլայքն .
մ'Իմ—անաք .	անլայքն .

ԱՊՈՐԻՇ ԴԵՐԲԱՅ .	Իմ—անալ .	անլամ .
ԱՆՅԵՍԼ ԴԵՐԲԱՅ .	Իմ—ացած , —ացեր .	անլամ .
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ .	Իմ—անալու .	անլայքն .

Պոռնուհի կիսի չօղ կանոնաւոր խալար խա-
նարհել օղւր :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

Լիմո—նամ .	անլամ .
Լիսո—նամ .	էրէրէր .
Լիսոսո—նամ .	էր էրէր .

ԶԵՋՈՒՔ

Վլամէ—նամ.

ոմննւրը.

Վքն—անամ.

ոյսւրում.

Վր—նամ.*

գործը օլււրում.

56. Վրապամ, Կարպորամ և Կլանամ, զայրէթ էտէրիւմ, պիրինձի պիչիւմ կիպի խոնարհել օլան Քայլարըն Հրամայական եղանակւարը մէլքիւր իքի պիչիւնէր կիպի տէ օլււր. մէս. խաղա վէ խաղցիւր. արտորա վէ արտորցիւր. ջանա վէ ջանացիւր. Սնամ Քայրն Հրամայականը օլււր եալընըլ իքինձի պիչիւմ կիպի մնացիւր. քի Վատարեալ անցեալը պիրինձի պիչիւմ կիպի օլււր:

Վրառնամ, տէօնէրիւմ, Քայ իքինձի պիչիւմ կիպի խոնարհել օլււր, անձադ հարֆ թէպտիւլաթը իլէ, պէօլէ. Վրառնամ, դարձայ, դարչիւր, դառնալ, դարձած, դարչեր, դառնալու:

ԻՔԻՆՃԻ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

57. Պու Լծորդութիւնուն Քայլարը տալի իքի պիչիւմտէ օլււր, էմ վէ չէմ. մէս. Վրործէմ, կվերցնէմ:

* Պու բայըն Սահմանական ներկատը վէ անկատար անցեալը և մասնիկ դապուլ էթմէզ. չիւն օլմազ Կլոնամ, Կլոնայի:

Ա. ՊԻՉԻՄ

ԱՍՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՅ

ԴԵՄՔ

Ը .	Ագործ — եմ .	էլէրէ՛ .
Եւ .	Բ . Ագործ — ես .	էլէրէ՛ն .
Պ .	Ագործ — ք .	էլէր .
Ը .	Ագործ — ենք .	էլէրէ՛ն .
Յէ .	Բ . Ագործ — էք .	էլէրէ՛նէն .
Պ .	Ագործ — են .	էլէրէլէր .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Ը .	Ագործ — էի .	էլէր էրէ՛ .
Եւ .	Բ . Ագործ — էիր .	էլէր էրէ՛ն .
Պ .	Ագործ — էր .	էլէր էր .
Ը .	Ագործ — էինք .	էլէր էրէ՛ .
Յէ .	Բ . Ագործ — էիք .	էլէր էրէ՛նէն .
Պ .	Ագործ — էին .	էլէր էրէլէր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Ը .	Պործ — եցի .	էլէրէ՛ .
Եւ .	Բ . Պործ — եցիր .	էլէրէ՛ն .
Պ .	Պործ — եց .	էլէրէ՛ .
Ը .	Պործ — եցինք .	էլէրէ՛ն .
Յէ .	Բ . Պործ — եցիք .	էլէրէ՛նէն .
Պ .	Պործ — եցին .	էլէրէլէր .

ԱՊԱՌՆԻ

ԴԷՄՔ

Ը . Գործ — Եմ .	Էլէկէմ .
Եւ . Բ . Գործ — Ես .	Էլէկէմի .
Գ . Գործ — Է .	Էլէկէ .
Ը . Գործ — Ենք .	Էլէկէլէմ .
Յէ . Բ . Գործ — Էք .	Էլէկէմիլ .
Գ . Գործ — Են .	Էլէկէլէր .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ . Բ . Գործ — Է .	Էլէկ .
Մի Գործ — Եր .	Էլէկի .
Յէ . Բ . Գործ — Եցէք .	Էլէկիլ .
Մի Գործ — Էք .	Էլէկիլի .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐԲԱՅ .	Գործ — Ել .	Էլէկի .
ԱՆՏԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ .	Գործ — Եծ , — Եր .	Էլէկիլ .
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ .	Գործ — Ելու .	Էլէկիլի .

Չօղ Վանոնաւոր բալար պունոնն կիպի
խոնարհել շուրար :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

Պար — Եմ .	Էւլարմ .
Պճանչ — Եմ .	Էւլարմ .
Պղբի — Եմ .	Էլէկիլիլ .
Պթբ — Եմ .	Էլէկիլիլ .

ՁԻՋՈՔ

Կվազ—եմ.

Գօշբբբ.

Կմեղանչ—եմ.

Կեանա երեքիմ.

Կտիր—եմ.

Հապի երեքիմ.

Բ. ՊԻՉԻՄ

ՍՍՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՑ

ԴԵՄՔ

Ը. Կվեր—ցնեմ.*

Գալբբբբ.

ՆԷ. Բ. Կվեր—ցնես.

Գալբբբբբ.

Գ. Կվեր—ցնէ.

Գալբբբբ.

Ը. Կվեր—ցնէք.

Գալբբբբբ.

ՅԳ. Բ. Կվեր—ցնէք.

Գալբբբբբբ.

Գ. Կվեր—ցնեն.

Գալբբբբբբ.

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Ը. Կվեր—ցնէի.

Գալբբբբ բբբ.

ՆԷ. Բ. Կվեր—ցնէիր.

Գալբբբբ բբբ.

Գ. Կվեր—ցնէր.

Գալբբբբ բբբ.

* Սօնու յնէ՛ օլան Բայ եախօտ Գերբայ, ցնըն էօ-
նիւնտէ ձայնաւոր հարժ գօմագ իդթիզա էթտիբոնէ՝ «
գօմալը վէ տէյիլ ը. մէսէլա՝ լյոռնէ՛, տօլտուրտու՛մ,
անցունէլով կէշիրմէ.ք իլէ. չիւնքի Գրաբարլարը լյոռ-
նէ՛, անցոյանէլով տըր, քի այբ քէսիլէրէ.ք Աշխարհա-
բարըն առեթի իւզըն, լյոռնէ՛, անցունէլով օլըւր. վէ
թէլէ՛ժժիւզլէրի կիւճ օլմասը սէպէպիտէն՝ լյոռնէ՛,
անցունէլով օլմուշ. սօնքի էյէր անցնէլով եազըլըրոս մա-
նասը տէյիշիւր, կէշմէ.ք իլէ՝ անլաշըլըր :

ԴԵՄՔ

Ը .	կվեր—ցնէինք .	գալարելու ըրել .
ՅԺ .	Բ . կվեր—ցնէիք .	գալարելու ըրենել .
	Գ . կվեր—ցնէին .	գալարելու ըրլետ .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Ը .	Վ կեր—ցուցի .	գալարելու .
ԵԶ .	Բ . Վ կեր—ցուցիր .	գալարելու .
	Գ . Վ կեր—ցուց կա՛մ Վ կեր ցոյց .	գալարելու .
Ը .	Վ կեր—ցուցինք կա՛մ Վ կեր—ցուցանք .	գալարելու .
ՅԺ .	Բ . Վ կեր—ցուցիք .	գալարելու .
	Գ . Վ կեր—ցուցին .	գալարելու .

ԱՊԱՌԵԻ

Ը .	Վ կեր—ցնեմ .	գալարելու .
ԵԶ .	Բ . Վ կեր—ցնես .	գալարելու .
	Գ . Վ կեր—ցնէ .	գալարելու .
Ը .	Վ կեր—ցնենք .	գալարելու .
ՅԺ .	Բ . Վ կեր—ցնէք .	գալարելու .
	Գ . Վ կեր—ցնեն .	գալարելու .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ԵԶ .	Բ . Վ կեր—ցու . *	գալարելու .
	Վր Վ կեր—ցնեք .	գալարելու .

* Չօգլար սօնունա ր գոյարադ վերցուլ եաղարլար .
Ֆազանի պու լծորդուլիւնուն Հրամայաղանը Կատար-
եալն իւլիննիւ դէմքին սօն ր Հարժը պրադարադ օլուր .

ԴԵՄՔ
ՅԷ . Ի . Ս Եր—ցուցէք . Գալարբն .
ՈՒ Ս Եր—ցնէք . Գալարբնայն .
ԱՆՈՒՇ ԴԵՐԲԱՅ . Ս Եր—ցնել . Գալարբն .
ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ . Ս Եր—ցուցած , Գալարբն ,
ՎԵր—ցուցեր . Գալարբն .
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ . Ս Եր—ցնելու . * Գալարբն .

Պոռնոն կիպի չօդ Սանոնաւոր Ներդոր-
ձական Բայլար խոնարհել օլուրլար . վէ պու-
պիչիմտէ Չէլոք Բայ օլմաղ :

Ասեւ—ցնեմ . Գալարբն .
ԱՅեւ—ցնեմ . Կէնդէրէրէմ .
Արնակեւ—ցնեմ . Երեւէրէրէմ .

58. Պու լծորդութիւնուն իբինճի պիչիմին ,

նասըլ քի գործեյ՝ օլուր գործէ , քէզալէք Վերդույ՝ օ-
լուր Վերդույ , վէ տէյիլ Վերդույ : Եինէ՝ պոռնոն
Գրաբարը Վերդույ տըր , քի Աշխարհաբար տէօնէրէք
Վերդույ օլմուշ տուր . նասըլ քի Գրաբարտա գործելոյ ,
ճարդոյ , Աշխարհաբար լիսանտա տէնիյօր , գործելոյ ,
ճարդոյ :

* Երմէնիճէտէ մախսուս պիր քէյֆիյէթ տիր քի չէր
Չէլոք Բայ պու պիչիմտէ կիրէրէք Ներդորձական օ-
լուր . մէսէլա՝ Սանանա , ուլլուրում , Սանայնէ , ուլլու-
տուրում . Սերդնոս , եէմին էտէրիմ . Սերդուլնայնէ .
եէմին էթտիրիրիմ . Սըրանէ , կիրէրիմ . Սըրանէ . կիրտի-
րիրիմ , սօգարում . Սանանէ , եէթիչիրիմ , Սանայնէ , եէ-
թիչտիրիրիմ , լաքին պու պիչիմտէ օլան Ներդորձական
լարն չօգլարընըն Սրաւորականը օլմաղ :

Եանիա սօնու ցնեմ օլանլար կիպի, շու իքի Բայ-
լար, Այո-ցնեմ, կէօսթէրիբիմ, վէ Ահարցնեմ,
սօրարլում, խոնարհել օլուրլար. քի պունլարն
Բայ եափան մասնիկի նեմ տիր, վէ տէյիլ ցնեմ.
չինն Պարաբարտաքի ցո-ցանեմ վէ հարցանեմ բայ-
լար տրը. քի Աշխարհաբարն ատէթինձէ և
քէսիլմիշ տիր. իմտի աշեքեար կէօրիւնիւր քի՝
պունլարն իչենտէքի ց լար զաթի լուզաթլարն
տրը, վէ տէյիլ Բայ եափան մասնիկէրին* :

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻԻՆ

59. Պու Ածորդութիւնուն Բայլարը տալի
իքի պիչիմտէ օլուր. պիրինձի սիչիմին սօնու՝
նեմ օլուր, մէս. Ախօսեմ, լաքին իքինձի պիչիմին
սօնու օլուր նեմ, առեմ, վէ շեմ, փէք աղ օլուր
նեմ տալի. մէս. Ահագնեմ, կծնանեմ, կիախշեմ,
կսկսեմ:

* Յո-ցնեմ վէ հարցնեմ Բայլարն Վատարեալը տօղրուսու
օլուր, Յո-ցնեմ. ցո-ցնեմ. ցո-ցո-ց. Յո-ցնեմ. ցո-ցնեմ. ցո-ցնեմ.
Հարցնեմ. հարցնեմ. հարցո-ց. Հարցնեմ. հարցնեմ. հարցնեմ. վէ
Հրամայականլարը օլուր, Յո-ցնեմ. ցո-ցնեմ. վէ Հարցնեմ. հարցնեմ.
քի պու տօղրու խոնարհումլար իսթիմալ օլունմագ կէ-
քէք տիր :

Ա ՊԻՉԻՄ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՅ

ԴԷՄՔ

Ե .	կ/սօս—իմ .	«Եյլէրիմ .
Եւ .	ի . կ/սօս—իս .	«Եյլէրին .
Գ .	կ/սօս—ի .	«Եյլէր .
Ե .	կ/սօս—ինք .	«Եյլէրիք .
Յէ .	ի . կ/սօս—իք .	«Եյլէրինիք .
Գ .	կ/սօս—ին .	«Եյլէրլեր .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Ե .	կ/սօս—էի .	«Եյլէր իրիմ .
Եւ .	ի . կ/սօս—էիր .	«Եյլէր իրին .
Գ .	կ/սօս—էր .	«Եյլէր իրի .
Ե .	կ/սօս—էինք .	«Եյլէր իրիք .
Յէ .	ի . կ/սօս—էիք .	«Եյլէր իրինիք .
Գ .	կ/սօս—էին .	«Եյլէր իրլեր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Ե .	իսօս—եցայ .	«Եյլէրիմ .
Եւ .	ի . իսօս—եցար .	«Եյլէրին .
Գ .	իսօս—եցաւ .	«Եյլէրի .
Ե .	իսօս—եցանք .	«Եյլէրիք .
Յէ .	ի . իսօս—եցաք .	«Եյլէրինիք .
Գ .	իսօս—եցան .	«Եյլէրլեր .

ԱՊԱՌՆԻ

ԴԷՄՔ		
Ը .	Խօսս—իմ .	«եջլէյէ՛ճ .
Եւ .	Ի . Խօսս—իս .	«եջլէյէ՛նն .
	Գ . Խօսս—ի .	«եջլէյէ .
Ը .	Խօսս—ինք .	«եջլէյէլէ՛ճ .
Յէ .	Ի . Խօսս—էք .	«եջլէյէ՛ննիշ .
	Գ . Խօսս—ին .	«եջլէյէլէք .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ .	Ի . Խօսս—է ,	«եջլէ .
	մի Խօսս—իր .	«եջլէ՛ճ .
Յէ .	Ի . Խօսս—եցէք .	«եջլէյէ՛ն .
	մի Խօսս—իր .	«եջլէ՛ճյէն .

ԱՄՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ .	Խօսս—իլ , —ել .	«եջլէ՛ճ .
ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ .	Խօսս—ած , —եր ,	«եջլէ՛ճ .
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ .	Խօսս—ելու .	«եջլէյէ՛ճ .

Պոռնուհի կիսի խոնարհել օրան Ներդոր-
ճական խայ ալ տըր , Ֆադաթ Զիլոր չօդ
Բալար վար :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

Աշահ—իմ .	}	Գաղա՛լըր .
Ախորհ—իմ .		Դիւննիւնիւն .
Ախոստուլան—իմ .		Էրբէ Էրբէ .
Աղաւան—իմ .		

ՁԻՋՈՔ

Աբնակ—իմ.

առին օլորում.

Այոգն—իմ.

էօրուլորում.

Ադադր—իմ.

դինէրին.

Ապար—իմ.

էաշարը.

60. Պիր դաշ սօնլարը անի՛մ եախօտ նի՛մ օլան
Բայլար՝ պու պիչիմօնէ խոնարհիլ օլուրլար .
նասըլ քի խոստովանի՛մ, դաւանի՛մ, հաւնի՛մ,
յողնի՛մ . լաքին պուլնլար խոսպողան, դաւան,
հաւան վէ յագն՝ լուղաթլարտան իլէրի կէլվիշ
տիրլէր. աէմէք տիր քի ան վէ ն մասնիկլէր
լուղաթլարըն վաթինտէ օլմաղլէ սօնու ի՛մ օլան
Բայլարտան ուրը, վէ աէյիլ անի՛մ եախօտ նի՛մ,
օնուէն իչին իլք պիչիմաէ խոնարհիլ օլուրլար :

Բ ՊԻՉԻՍ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՅ

ԴԷՄՔ

Ը . Ահագ—նիմ.

հէյերին.

Եւ . Բ . Ահագ—նիս .

հէյերին .

Գ . Ահագ—նի .

հէյեր .

Ը . Ահագ—նիւք .

հէյերին .

Յէ . Բ . Ահագ—նիք .

հէյերինիւք .

Գ . Ահագ—նին .

հէյերլէր .

ԴԵՄՔ

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Ե .	կհադ—նէի .	կէյեր իրիճ .
Եւ .	Բ . կհադ—նէիր .	կէյեր իրին .
	Գ . կհադ—նէր .	կէյեր իրի .
Ե .	կհադ—նէինք .	կէյեր իրիտ .
Յէ .	Բ . կհադ—նէիրք .	կէյեր իրինիւ .
	Գ . կհադ—նէին .	կէյեր իրիւեր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Ե .	Հադ—այ .	կէյրիճ .
Եւ .	Բ . Հադ—ար .	կէյրին .
	Գ . Հադ—աւ .	կէյրի .
Ե .	Հադ—անք .	կէյրիտ .
Յէ .	Բ . Հադ—աք .	կէյրինիւ .
	Գ . Հադ—ան .	կէյրիւեր .

ԱՊԱՌՆԻ

Ե .	Հադ—նիմ .	կէյեյիճ .
Եւ .	Բ . Հադ—նիս .	կէյեյին .
	Գ . Հադ—նի .	կէյեյ .
Ե .	Հադ—նինք .	կէյեյիտ .
Յէ .	Բ . Հադ—նիրք .	կէյեյինիւ .
	Գ . Հադ—նին .	կէյեյիւեր .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ .	Բ . Հադ—իր ,	կէյ .
	ժի Հադ—նիրք .	կէյի .

Յէ · Բ · Հագ—էք · Կէյեիշ ·
 մի Հագ—նիք · Կէյեյեիշ ·

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐԲԱՅ · Հագ—նիլ, —նեւ · Կէյե ·
 ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ · Հագ—ած, —եր · Կէյե ·
 ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ · Հագ—նելու · Կէյեճե ·

Պունուն կիպի խոնարհել օլան՝ Աերդործա-
 կան Ռայ զպէթ ալ տըր Աշխարհաբար լիսան-
 տա, Ֆադաթ Աէզոբ չօդ Ռայլար վար :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

Ածն—իմ կծն—անիմ ծն—այ · Կօզարբ, Կօզարբ—բոմ-
 կսկս—իմ · սկս—այ · Կաշարբ ·

ԶԵՋՈՒԹ

Աանց—նիմ · անց—այ ·	Կէւէրբ ·
Արնկ—նիմ · րնկ—այ ·	Կիւէրբ ·
Ահաս—նիմ · հաս—այ ·	Կէլիլիբ ·
Ամեռ—նիմ · մեռ—այ ·	Կօլիլիբ ·
Ափախ—չիմ · փախ—այ ·	Կաշարբ ·
Ափլ—չիմ · փլ—այ ·	Կեթեւեւ ·
Ակըպ—չիմ · կպ—այ ·	Կաթեւեւ ·
Ափակ—չիմ · փակ—այ ·	
Աթռ—չիմ · թռ—այ ·	Կաշարբ ·
Ադպ—չիմ · դպ—այ ·	Կօթարբ ·
Անստ—իմ · նստ—այ ·	Օլորբ ·
Հր · նիստ կամ նստ—իր ·	

61. Կհանդէ՛հ, բահաթլանըըմ, շէղոք Բայ
պիրինճի պիչիմ կիպի խոնարհել օլուր . քի
Կատարեալը հանդէցայ , վէ Հրամայականը
հանդէ օլուր :

62. Պիր դաչ սօնու նե՛մ օլան Բայլար նե՛մ
սօնու օլանլար կիպի խոնարհել օլուրլար . մէս .
Կգտնե՛հ, պուլուրում . կիջնե՛հ. էնէրիմ . կը-
մրանե՛հ, կիրէրիմ . Կատարեալլարը օլուր՝ դտայ,
իջայ , մտայ . վէ Հրամայականլարը՝ դտիյ ,
իջիյ , մտիյ :

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՑ

ԴԷՄՔ

Ը . Կթող—ում .	դրաճըլըմ .
Եւ . Բ . Կթող—ուս .	դրաճըլըն .
Գ . Կթող—ու .	դրաճըլ .
Ը . Կթող—ունք .	դրաճըլը .
Ճի . Բ . Կթող—ուք .	դրաճըլըն .
Գ . Կթող—ուն .	դրաճըլը .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Ը . Կթող—ուի .	դրաճըլ իրի .
Եւ . Բ . Կթող—ուիր .	դրաճըլ իրն .
Գ . Կթող—ուր .	դրաճըլ իր .

ԴԵՄՔ

Ը .	կթող—ուինք .	դրագլը իրի .
ՅԺ . Ի .	կթող—ուիք .	դրագլը իրիիդ .
Պ .	կթող—ուին .	դրագլը իրիւէր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՅԵԱԼ

Ը .	թող—ի .	թող—ուցի .	դրագլը .
ԵԶ . Ի .	թող—իր .	թող—ուցիր .	դրագլը .
Պ .	թող—աւ .	թող—ուց .	դրագլը .
Ը .	թող—անք .	թող—ուցինք .	դրագլը .
ՅԺ . Ի .	թող—իք .	թող—ուցիք .	դրագլընդ .
Պ .	թող—ին .	թող—ուցին .	դրագլըւր .

ԱՊԱՌՆԻ

Ը .	թող—ում .	դրագլը .
ԵԶ . Ի .	թող—ուս .	դրագլըս .
Պ .	թող—ու .	դրագլ .
Ը .	թող—ունք .	դրագլը .
ՅԺ . Ի .	թող—ուք .	դրագլընդ .
Պ .	թող—ուն .	դրագլըւր .

ՀՐԵՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ԵԶ . Ի .	թող ,	դրագլ .
	մի թող—ուր .	դրագլս .
ՅԺ . Ի .	թող—էք ,	դրագլն .
	մի թող—ուք .	դրագլնդ .

ԱՄՈՒՇ ԴԵՐԲԱՅ. թող—ուլ. պրագմաթ.
ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ. թող—ած, —եր. պրագմաթ.
ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ. թող—նեղու.* պրագմաթ.

63. Պունուն կիպի խոնարհել օլուր Աստուծոյ, ալըրըմ, Աերգործական խայ, քի ն մասնիկ արմատական ** ժամանակլարըն. իչինտէ ղայպ օլուր, նասըլ քի Հաղնիմ խայըն խոնարհում պիչիմինտէ կէօրիւնաիւ. մէս. Աառ—նում. Անի. Աառ—նուի. Ապր. Առ—ի. Հրմ. Առ. Ապա. Անում. Գեղայ. Առ—նուլ. Առ—ած, Առ—եր. Առ—նուլ:

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ՔԱՅԼԱՐԸՆ ԿՐԵՈՐԱԿԵՆՔ:

64. Ասսըլ քի խոնարհում սուրէթինտէ կէօրիւնիւր, հէր լծորդութիւն ալթընտա Աերգործական խայլար պուլունուր:

65. Խմտի Աերգործական խայ Արաւորաւ

* Պոռ Քողնէլու, Գրաբար Քողանիլ Բայըն ապառնի Դերբայը տըր. չիւն թողում բայըն ապառնի Դերբայը քի Քողլու—օլաճագ, իսթիմալի տերքեար տէյիլ տիր շիմ—տիլիք:

** Արճապ տէնիր օ զաթի լուղաթ քի Բայ օնտան եա—փըլըլ տըր. վէ արճապալան ժամանակ օլ զաթի լուղաթ տէն եափըլըլ ժամանակլար տըր. մէղքիւր առնում Բայն տիգգաթ էթմէլի:

կան օլուր, սօնուր ունի մասնիկէ թէպտիլ օլու-
նարադ. եանի՝ հէր նէ լծորդութիւն բայը
խէ, սօնուն սատէ, ետիստ ածանցական արմատըն
սօնունա ունի գօյարադ Արաւորական օլուր .
մէս. Ագործէ՛. Ար. Ագործու՛ն. Ալերցնէ՛.
Ար. Ալերցու՛ն. Արսացայ. Ար. Արսացու՛ն.
Իմացայ. Ար. Արմացու՛ն. Ախօսի՛. Ար. Ար-
խօսու՛ն. Ահագնի՛. Ար. Ահագնութիւն. Աթո-
ղում. Ար. Աթողու՛ն. Արուսար այնի Գ.
Լծորդութիւնուն պիլիկնձի պիլիկի կիպի խո-
նարհիլ օլուրլար. եանիա՝ Ախօսիմ, խօսեցայ,
ևն. անձադ հէր եղանակարըն իչինտէ ու մաս-
նիկ օլարադ. մէս.

Աւհ՛.

Ար. Ագործու՛ն* .

Եւլէնէնէ՛.

Ար. Ագործու՛ն .

Եւլէնէնէնէ՛.

Ար. Ագործու՛ն .

Եւլէնէնէնէ՛.

Ար. Ագործու՛ն .

Եւլէնէնէնէ՛.

Ար. Ագործու՛ն ,

Եւլէնէն .

մի Ագործու՛ն .

Եւլէնէն .

* Պազուր պու մասնիկի վիճ եազարլար վիլէ . Ֆագաթ
պիլմէլի քի էրմէնիճէ հարժ Ուղղագրութիւն գանունունա
նազարէն բաղաձայն հուրուփտան սօնրա վ հարժ եազը-
մազ ապա . իլա օ թէլէփփիլզ ո վէ ո հուրուփ իլէ եա-
զըլըր . նիճէ քի պու Քերականութիւնուն Գ գըսմընտա
Ուղղագրութիւն պապընտա կէօսթէրիլէճէք . մէս . Զու-
րակ , սըլըր . Յրուեմ , տաղըտըլմ . Դիպուած , գազա ,
Հատրուան , Ֆիսքիլէ :

Պէր .		
Պէր .	Պործաւել .	էլէկէֆ .
Մն .	Պործաւառ .	} էլէկէֆ .
	Պործաւեր .	
Մար .	Պործաւելա .	էլէկէֆ .

ԵՆԿԼՆՈՐՆ ԲԵՅՈՒՄ

66. Ենկանոն Ներդործական Բայլարըն
Հէփիսինին Արաւորականը՝ Կանոնաւոր կիպի
խոնարհել օլուր , եինէ Պ լծորդութիւնուն
պիրինճի պիշիմի կիպի :

ՍԱՀՄ . ՆԵՐԿԱՅ .

Արաւոր . Էրէրէֆ . Արաւոր . ալլար .

ԱՆԿ . ԱՆՅԵԱԼ .

Արաւոր . Էրէրէ Էրէֆ . Արաւոր . ալլար Էրէֆ .

ԿԱՏ . ԱՆՅԵԱԼ .

Տուի . Էրէրէֆ . Լացի . ալլար .

Տուիր . Էրէրէն . Լացիր . ալլար .

Տուաւ . Էրէրէ . Լացաւ . ալլար .

Տուինք . Էրէրէֆ . Լացինք . ալլար .

Տուիք . Էրէրէն . Լացիք . ալլար .

Տուին . Էրէրէֆ . Լացին . ալլար .

ԱՊԱՌՆԻ

Տամ . Էրէրէֆ . Լամ . ալլար .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Տուր .	ձեր .	Լաց .	աղլա .
մի Տար .	ձերդ .	մի Լար .	աղլաճա .
Տուէք .	ձերն .	Լացէք .	աղլայըն .
մի Տաք .	ձերեյն .	մի Լաք .	աղլաճայըն .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Տալ .	ձերդդ .	Լալ .	աղլաճաճ .
-------	---------	-------	-----------

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Տուած ,	ձերիւ .	Լացած ,	աղլաճըն .
Տուեր .		Լացեր .	

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Տալու .	ձերեճեդ .	Լալու .	աղլայաճաճ .
---------	-----------	---------	-------------

ԿՐԱԻՈՐԱԿԱՆ

Կորուիմ .	ձերեւերեճ .	. . .
-----------	-------------	-------

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Կուգամ . *	էկերեճ .	Կերթամ .	էրերեճ .
------------	----------	----------	----------

ԱՆԿ. ԱՆՅԵԱԼ

Կուգայի	էկեր էրեճ .	Կերթայի .	էրեր էրեճ .
---------	-------------	-----------	-------------

ԿԱՏ. ԱՆՅԵԱԼ

Եկայ .	էկեճ .	Ղանացի . **	էկերեճ .
Եկար .	էկայն .	Ղանացի .	էկերն .
Եկաւ .	էկայ .	Ղանաց .	էկեր .

* Պազը վերայեթտէ սեօյլէնիր , Կաճ . Կառն . Կլաճ . Կը-
լայն . Կգաճ . Կգայն :

** Տէրքեար օլմուլ տուր , Գայն , Գայն , Գայն , Գա-
յն . Գայն . Լաքին սօղըու տէյիլ տիր :

Նկանք .	կէտիք ,	Ղանացիներ .	կեփիք .
Նկաք .	կէտինէլ .	Ղանացիք .	կեփինէլ .
Նկան .	կէտէլէր .	Ղանացին .	կեփէլէր .

ԱՊԱՌՆԻ

Ղամ .	կէլէյիճ .	Նրթամ .	կեփէյիճ .
-------	-----------	---------	-----------

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Նկու .	կէլ .	Ղանա .	կեփ .
մի Ղար .	կէլէ .	մ' Նրթար .	կեփէ .
Նկէք .	կէլին .	Ղանացէք .	կեփին .
մի Ղաք .	կէլէյին .	մ' Նրթաք .	կեփէյին .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Ղալ .	կէլէէ .	Նրթալ .	կեփէէ .
-------	---------	---------	---------

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Նկած ,	կէլին .	Ղանացած ,	կեփին .
Նկեր .		Ղանացեր .	

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Ղալու .	կէլէճէ .	Նրթալու .	կեփէճէ .
---------	----------	-----------	----------

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Սլլամ .*	զլուրու .	Սլնեմ .	էրէրէ .
----------	-----------	---------	---------

ԱՆԿ. ԱՆՅԵԱԼ

Սլլապի .	զլուր ուրու .	Սլնէի .	էրէր էրէ .
----------	---------------	---------	------------

* Գրաբար կիպի տախի իսթիմալ օլուհուր . Սլլէիճ ,
 ևայլն . կէիէի , ևայլն . Ելէ , Ելէր , Ելէ . Լէիճ , ևայլն .
 Էլիէլ . քի աօղըուսուր պուլ տուր :

ԿԱՏԱՐԵԱԼ

Եղայ .	օլորոմ .	Բրի .	Էրիթ .
Եղար .	օլորոն .	Բրիթ .	Էրիթն .
Եղաւ .	օլորո .	Բրաւ .	Էրիթ .
Եղանք .	օլորոք .	Բրինք .	Էրիթք .
Եղաք .	օլորոնք .	Բրիք .	Էրիթնէլ .
Եղան .	օլորոլաք .	Բրին .	Էրիթլէր .

ԱՊԱՌՆԻ

Բլամ .	օլայմ .	Բնմ .	Էրիթմ .
--------	---------	-------	---------

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եղեր .	օլ .	Բրէ .	Էր .
Դ՛Բլար .	օլմ .	Դ՛Բներ .	Էրիթ .
Եղէք .	օլն .	Բրէք .	Էրիթն .
Դ՛Բլաք .	օլմայն .	Դ՛Բնէք .	Էրիթնէլ .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐԲԱՅ

Բլաւ .	օլմաք .	Բնել .	Էրիթէ .
--------	---------	--------	---------

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ

Եղած ,	օլմաք .	Բրած .	Էրիթ .
Եղեր .	օլմաք .	Բրեր .	Էրիթն .

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ

Բլալու .	օլմաք .	Բնելու .	Էրիթէ .
----------	---------	----------	---------

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Կղնմ .	օլմաք .	Կղնմ .	Էրիթմ .
--------	---------	--------	---------

ԱՆԿ. ԱՆՑԵԱԼ.

Յիշենէի . գօր հարամ . կըսէի . որք էրէմ .

ԿԱՏ. ԱՆՑԵԱԼ.

Վրի .	հարամ .	Ըսի .	որքէմ .
Վրի .	հարամն .	Ըսիր .	որքէն .
Վրաւ .	հարամ .	Ըսաւ .	որքէ .
Վրինք .	հարամ .	Ըսինք .	որքէք .
Վրիք .	հարամաւ .	Ըսիք .	որքէնէք .
Վրին .	հարամաւ .	Ըսին* .	որքէլէք .

ԱՊԱԹԵՒ

Վանամ . հայայլմ . իսեմ . որքէյէմ .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Վիր .	հ .	Ըսէ ,	որք .
մի Վաներ .	համ .	մ'Ըսեր .	որքէ .
Վրէք .	հայան .	Ըսէք .	որքէն .
մի Վանէք .	հայան .	մ'Ըսէք .	որքէնէն .

ԱՆՈՐԻՃ ՆԵՐԿԱՑ

Վանել . համ . Ըսել . որքէ .

ԱՆՑԵԱԼ ԴԵՐԲԱՑ

Վրած ,	համ .	Ըսած ,	որքէ .
Վրեր .	համ .	Ըսեր .	որքէ .

* Սանտալուր պիշիմ իլէ տախի խոնարհել օրուր , լսէյէ , լսէյէ , լսայ . լսէյէ , լսէյէ , լսէյէ . քի տահա .
 ԿՕՂՈՂԱ ՄՈՂՈՂ :

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՐԱՅ

Պնեղու. գայանգ. Քսեղու. Կեյեկէ .

ԿՐԱԽՈՐԱԿԱՆ

Պղըրուիմ. Գնաւորում . Կըսուիմ. Կեյեկէ .

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Պըերմ. Կեյեկէ . Կըարնմ. Կարաւորում .

ԱՆԿ. ԱՆՅԵԱԼ

Պըերէի . Կեյեկէ Իրի . Կըարնէի . Կարաւորում .

ԿԱՏ. ԱՆՅԵԱԼ

Քերի .	Կեյեկէ .	Օարկի .	Կարաւորում .
Քերիւր .	Կեյեկէ .	Օարկիւր .	Կարաւորում .
Քերաւ .	Կեյեկէ .	Օարկաւ .	Կարաւորում .
Քերինք .	Կեյեկէ .	Օարկինք .	Կարաւորում .
Քերիք .	Կեյեկէ .	Օարկիք .	Կարաւորում .
Քերին .	Կեյեկէ .	Օարկին .	Կարաւորում .

ԱՊԱՌՆԻ

Քերմ . Կեյեկէ . Օարնմ . Կարաւորում .

ՀՐԱՄԱՅՆԱԿՆ ԵՂԱՆԱԿ

Քեր .	Կեյեկէ .	Օարկ .	Կար .
Քի Քերեր .	Կեյեկէ .	Քի Օարներ .	Կարմար .
Քերէք .	Կեյեկէ .	Օարկէք .	Կարմար .
Քի Քերէք .	Կեյեկէ .	Քի Օարնէք .	Կարմար .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Քերեւ . Էրեւն . Օարնեւ . աւաթ .

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Քերած , Էրեւն . Օարկած ,
Քերեր . Էրեւն . Օարկեր . աւաթ .

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Քերելու . Էրեւն . Օարնեւ . աւաթ .

ԿՐԱԻՈՐԱԿԱՆ

Կըբուում . Էրեւն . Կըբուում . աւաթ .

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Կըբում . Էրեւն . Կըբում . աւաթ .

ԱՆԿ. ԱՆՅԵԱԼ

Կըբում . Էրեւն . Կըբում . աւաթ .

ԿԱՏ. ԱՆՅԵԱԼ

Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .
Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .
Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .
Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .
Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .
Կըբ .	Էրեւն .	Օար .	աւաթ .

ԱՊԱՌՆԻ

Կըբում . Էրեւն . Կըբում . աւաթ .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Թուգ , ընտել . Պաղ , էփ .
 մի թընեք . ընտելե . մի Պաղնեք . էփե .
 Թեք , ընտելն . Պաղեք , էփն .
 մի թեք . ընտելն . մի Պաղնեք . էփն .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Թընել . ընտելե . Պաղնել . էփե .

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Թքած , ընտելն . Պաղած , էփն .
 Թքեր . ընտելն . Պաղեր , էփն .

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Թընելու . ընտելե . Պաղնելու , էփե .

ԿՐԱԽՈՐԱԿԱՆ

Կթորում . ընտելն . Կպաղնում . էփն .
 բն .

ՍԱՀՄ . ՆԵՐԿԱՅ

Պտենեմ . էփն . Կեղնեմ . լեգարն .

ԱՆԿ , ԱՆՅԵԱԼ

Պտենեի . էփն . Կեղեի . լեգարն .

ԿԱՏ . ԱՆՅԵԱԼ

Տեսայ . էփն . Ելայ . լեգարն .
 Տեսար . էփն . Ելար . լեգարն .
 Տեսաւ . էփն . Ելաւ . լեգարն .

Տեսանք .	կերպիւնք .	Ելանք .	Զեղարէ .
Տեսար .	կերպիւնիւն .	Ելար .	Զեղարիւն .
Տեսան .	կերպիւնիւն .	Ելան .	Զեղարիւն .

ԱՊԱՌՆԻ

Տեսնեմ .	կերպիւն .	Ելնեմ .	Զեղար .
----------	-----------	---------	---------

ՀՐԱՄԱՅՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Տես .	կեր .	Ել, Ելեր .	Զեղ .
մի Տեսներ .	կերպի .	մ'Ելներ .	Զեղմ .
Տեսէք .	կերիւն .	Ելէք ,	Զեղն .
մի Տեսնէք .	կերպիւն .	մ'Ելնէք .	Զեղմայն .

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Տեսնել .	կերպի .	Ելնել .	Զեղմի .
----------	---------	---------	---------

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Տեսած .	կերպիւն .	Ելած ,	Զեղմն .
Տեսեր .	կերպիւն .	Ելեր .	Զեղմն .

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Տեսնելու .	կերպիւն .	Ելնելու .	Զեղմի .
------------	-----------	-----------	---------

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ

Այտեսնուիմ . կերպիւնիւնիւն . . .

ՍԱՀՄ. ՆԵՐԿԱՅ

Այտեսմ .	Երկմ .	Գլտեսմ .*	Գլտեսմ .
----------	--------	-----------	----------

* Օղջալ կգիտես, կգիտես .

ԱՆԳ. ԱՆՑԵԱԼ

Կոռտէի . եւր իտէ՛ . Գիտէի . պէլէրիտէ՛

ԿԱՏ. ԱՆՑԵԱԼ

Կերայ . եւրի՛ . Գիտցայ . պէլի՛

Կերար . եւրի՛ն . Գիտցար . պէլի՛ն

Կերաւ . եւրի՛ . Գիտցաւ . պէլի՛

Կերանք . եւրի՛ք . Գիտցանք . պէլի՛ք

Կերաք . եւրի՛նչ . Գիտցաք . պէլի՛նչ

Կերան . եւրի՛ւր . Գիտցան . պէլի՛ւր

ԱՊԱՌՆԻ

Ուտամ . եւրի՛ . Գիտնամ . պէլի՛

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Կեր . եւ . Գիտցիր . պէլ .

Մ'Ուտեր . եւրի՛ . Մի Գիտնար . պէլի՛

Կերէք . եւրի՛ն . Գիտցէք . պէլի՛ն

Մ'Ուտէք , եւրի՛նչ . Մի Գիտնաք . պէլի՛նչ

ԱՆՈՒՆ ԴԵՐԲԱՅ

Ուտել . եւրի՛ . Գիտել իմ

Գիտնալ . պէլի՛

ԱՆՑԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ

Կերած , եւրի՛ . Գիտցած , պէլի՛

Կերեր . եւրի՛ն . Գիտցիր . պէլի՛ն

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ

Ուտելու . եւրի՛նչ . Գիտնալու . պէլի՛նչ

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐՔԱՅ

Տանիւ. Կէօնի-բո՛ւր. Լնու. Կօլար-բո՛ւր.

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐՔԱՅ

Տարած, Կէօնի-բո՛ւր. Լցած, Կօլար-բո՛ւր.
Տարեր. Լցեր.

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐՔԱՅ

Տանելու. Կէօնի-բո՛ւր. Լցունելու. Կօլար-բո՛ւր.

ԿՐԱԻՈՐԱԿԱՆ

Կտարուիմ. Կէօնի-բո՛ւր. Կլցուիմ. Կօլար-բո՛ւր.
բո՛ւր.

ՍԱՀ. ՆԵՐԿԱՅ

Կլբօսնում. Ելէնի-բո՛ւր. Կերդնում. Եէօնի-բո՛ւր.

ԱՆԿ. ԱՆՅԵԱԼ

Կլբօսնում*. Ելէնի-բո՛ւր. Կերդնում. Եէօնի-բո՛ւր.

ԿԱՏ. ԱՆՅԵԱԼ

Զբօսցայ. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցայ. Եէօնի-բո՛ւր.
Զբօսցար. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցար. Եէօնի-բո՛ւր.
Զբօսցաւ. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցաւ. Եէօնի-բո՛ւր.
Զբօսցանք. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցանք. Եէօնի-բո՛ւր.
Զբօսցաք. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցաք. Եէօնի-բո՛ւր.
Զբօսցան. Ելէնի-բո՛ւր. Երդուրնցան. Եէօնի-բո՛ւր.

* Օլուր հէմ, Կլբօսանում, Կլբօսանաս. Կայն.
Կերդուրնում, Կերդուրնաս, Կայն.

ԱՊԱՌՆԻ

Չբօսնուամ. հնէհէյնի. երդնուամ. էէֆիէ Կէյնի.

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Չբօսցիր. հնէհ. երդուիր, էէֆիէ էր.
մի Չբօսնուար. հնէհէ. մ'երդնուար. էէֆիէ էր.
Չբօսցէք. հնէհէ. երդուընցէք. էէֆիէ Կէի.
մի Չբօսնուք. հնէհէյնի. մ'երդնուք. էէֆիէ էրէյնի.

ԱՆՈՐԻՇ ԴԵՐԱԱՅ

Չբօսնուլ. հնէհէ. երդնուլ. էէֆիէ էր.

ԱՆՅԵԱԼ ԴԵՐԱՅ

Չբօսցած, հնէհէ. երդուընցած. էէֆիէ էր.
Չբօսցեր. հնէհէ. երդուընցեր.

ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԱՅ

Չբօսնալու. հնէհէ. երդուընալու. էէֆիէ Կէի.

66. Ուիրտէքի իքի Հէլոք Բայլար Պաշա
ապար տըրլար, քի հալընըլ օլ գատարը իս
թիմալ օլունուր :

ՆԵՐԿԱՅ

Պարտիմ. պերճույում* . կամ. լարմ.
Պարտիս. պերճուսում. կաս. լարս.
Պարտի. պերճու պար. կայ. լար պար.

* Պարտիմ, Աշխարհաբար լիսանում՝ Պանա լարմ պար,
Եախում էէրէ. պի պան, մանապընտա պախուսուա իսթի-
մալ օլունուր :

Պարտինք .	դօրճլոյո՞ւ .	կանք .	ձւրբշ .
Պարտիք .	դօրճլո՞ւսնո՞ւ .	կաք .	ձւրբնշ .
Պարտին .	դօրճլո՞ւսն .	կան .	ձւր բլրէր :
ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ			
Պարտէի .	դօրճլոյո՞ւսն .	կայի .	ձւր իրի .
Պարտէի .	դօրճլոյո՞ւսն .	կայիր .	ձւր իրին .
Պարտէր .	դօրճլոյո՞ւսն .	կար .	ձւր իրի .
Պարտէինք .	դօրճլոյո՞ւսն .	կանք .	ձւր իրի .
Պարտէիք .	դօրճլոյո՞ւսն .	կայիք .	ձւր իրինիշ .
	նո՞ւ .		
Պարտէին .	դօրճլոյո՞ւսն .	կային .	ձւր իրին .
	լւր .		

ԲԱՅԼԱՐԸ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՈՒ ԻՆՁԵՐԻՆԷ ՄԱՆԻՄԱԹ

67. Ը. Բայլարն խոնարհումունու գօլայ պէլէմէք իչին, Բայլն արմատընը (զաթի լուղաթընը) պուլմագ չոգ եարարմ էտէր. լաքին չինքի արմատլար Բայլարն կատարեալնտա աշիքեար կէօրինիւր, օնուն իչին կատարեալն եափուսունա էյի տիդգաթ էթմէք վէ էօյրէնմէք կէրէք տիր. քի սայըր հղանակլար վէ ժամանակլարն ճէմիսի՝ եա Սահմանականըն ներկասընտան, եախօտ կատարեալտան եափըլըլար, քի պու՝ խոնարհումլարն սուրէթլէրինտէ աշիքեար կէօրինիւր :

*Շակիրտէր Բայլարն խոնարհումլարը իւզէրինէ չոգ եազմալտըլար, եանի՝ Թէքմիլ լծորդութիւնլար եազմալ, կէրէք խոնարհումլարը էյի պէլէմէք իչին, վէ կէրէք Բայլարն իմլաընը էօյրէնմէք իչին :

68. Բ. ՕԼ կատարեալ անցեալն իւշիւն ձիւ դէմքերի քի ածանցական արմատ տըրլար, էքսէրիա սօնտաքի ց թէրք օլունարադ հրամայական օլուրլար. մէս. Որսաց, օլուր որսա. Գործեց, օլուր գործէ. Ալէրցոց, օլուր վերցո: Յոգնակի հրամայականլար կատարեալ անցեալն յոգնակի իբրինձի դէմքերի տիր, սօն հէճէնին ձայնաւոր հարֆը է յէ թէպտիլ օլարադ. մէս. Որսացիք, օլուր որսացէք. Խմացաք, օլուր խմացէք. Բացասական (նաֆի) հրամայականլար տախմ սահմանական ապառնինին իբրինձի դէմքերի տիր, անձադ եղակինին «յի ց յէ թէպտիլ օլունամալ տըր. մէս. Որսաս, օլուր ծ'որսար. Որսաք, օլուր ծ'որսաք: Պունլարա տիգդաթ էթմէք՝ Բայլարըն խոնարհօւմունա գօլայլըդ վերիր:

69. Գ. Տէօրթ Լծորդութիւնլարըն Բայլարը իբի ձինս տիրէր, — պարզ վէ ածանցեալ: Պարզ օնլար տըր քի օնլարըն սատէ արմատըն հօրովձա թէպտիլ օլտուգտան սօնկրա՝ աճ, էճ, իճ, վէ «ճ, պիթիշմիշ տիր. մէս. Խաղ, խաղաճ. Գործ, գործէճ. Նիստ, նստիճ. Թող, թողոճ: Լծանցեալ տիւրլիւ տիւրլիւ վար տըր, Ֆադաթ խոնարհօւմլար հադգընա մալիւմաթ իշիւն լաղըմ օլան շու տուր քի, սատէ արմատըն՝ եախօտ աջ՝ էջ՝ ածանցական արմատ:

լարն եալնըղ, եախօտ կրկնածանց օլարագ ,
 ամ, էմ, էմ վէ ում, պիթիշմիշ տիր, շու մաս-
 նիկէր իւէ, — ն, ան, էն, լ, անլ, ու. վէ սօն-
 լարը օլուր, նամ, անամ, էնամ, նէմ, անլէմ,
 անիմ, նիմ, լիմ, ուիմ, նոմ. նասըլ քի շու ար-
 մատլարտան, — Սոռ, մոռնամ, ունուտուրում .
 Յղի, յղանամ, համիւէ օլուրում . Արբ. արբ-
 էնամ, սէրիսօլանըրում . Տես, տեսնէմ, կէօրիւ-
 րիւմ . Մեղք, մեղանլէմ, կիւնահ իշէրիւմ .
 Ծիւն, ծնանիմ, տօղուրուրում . Անց. անցնիմ,
 կէչէրիւմ . Փախ, փախլիմ, դաշարում . Ապրեց,
 ապրեցնէմ . եաշատըրում . Իմաց, իմացո-
 տուլուրում . Առ, առնոմ. աըրում :

70. Դ. Ճէմի Բայլարըն Սահմանական ե-
 ղանակըն ժամանակլարը ստորագասական եղա-
 նակ օլուր, Բայտան սօնկրա նէ * շաղկապ դօ-
 յարագ. վէ անկատար անցեալ հէմ ապառնի
 ժամանակլար իլքինտէ ոյ դօմաղլէ տախի օլուր .
 անկատար անցեալ ժամանակ ի մասնիկսիղ տախի
 օլուր . նասըլ քի զիրտէքի սուրէթտէ կէօրիւ-
 նիւր :

* Պագըլարը նէ շաղկապ իլէ Ստորագասական պայաղը
 լիսան արբ տէյիւ իսթիմալ էթմէզլէր . լաքին եէրինէ կէօրէ
 իսթիմալի լաթիֆ տիր, նիճէ քի էյի թէէլիֆտէ տախի
 կէօրիւնմիւշ տիր :

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

ՆԵՐԿԱՑ

Կորսամ (նէ) .	աճւայօր իսէմ .
Կորսաս (նէ) .	աճւայօր իսէն .
Կորսայ (նէ) .	աճւայօր իսէ .
Կորսանք (նէ) .	աճւայօր իսէմ .
Կորսաք (նէ) .	աճւայօր իսէնն .
Կորսան (նէ) .	աճւայօր իսէլէր .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Կորսայի (նէ) .	աճւայ իսէմ իսէ .
Կորսայիւր (նէ) .	աճւայ իսէնն իսէ .
Կորսար (նէ) .	աճւայ իսէ իսէ .
Կորսայինք (նէ) .	աճւայ իսէմ իսէ .
Կորսայիք (նէ) .	աճւայ իսէննն իսէ .
Կորսային (նէ) .	աճւայ իսէլէր իսէ .

Երեւոյ

Որսայի (նէ) .	աճւայ ըրէմ .
Որսայիւր (նէ) .	աճւայ ըրէն .
Որսար (նէ) .	աճւայ ըրէ .
Որսայինք (նէ) .	աճւայ ըրէմ .
Որսայիք (նէ) .	աճւայ ըրէնն .
Որսային (նէ) .	աճւայ ըրէլէր .

Ե-Ի-Օ-Դ

(օր) Որսայի .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբ՞ .
(օր) Որսայիր .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբ՞ն .
(օր) Որսար .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբ .
(օր) Որսայինք .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբ՞ք .
(օր) Որսայիք .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբ՞նք .
(օր) Որսային .	(+ի) ա՛վա՛յա ըրբւ՛ւր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՅԵԱԼ

Որսացի (նէ) .	ա՛վա՛րբ ի՞սէ .
Որսացիր (նէ) .	ա՛վա՛րբն ի՞սէ .
Որսաց (նէ) .	ա՛վա՛րբ ի՞սէ .
Որսացինք (նէ) .	ա՛վա՛րբք ի՞սէ .
Որսացիք (նէ) .	ա՛վա՛րբնք ի՞սէ .
Որսացին (նէ) .	ա՛վա՛րբւ՛ւր ի՞սէ .

ԱՊԱՌՆԻ

Որսամ (նէ) .	ա՛վա՛ր ի՞սէմ .
Որսաս (նէ) .	ա՛վա՛ր ի՞սէն .
Որսայ (նէ) .	ա՛վա՛ր ի՞սէ .
Որսանք (նէ) .	ա՛վա՛ր ի՞սէք .
Որսաք (նէ) .	ա՛վա՛ր ի՞սէնք .
Որսան (նէ)* .	ա՛վա՛ր ի՞սէւ՛ր .

*Նէ, որ կիպի՝ շողկապ տըր . իմաի մասնիկ կիպի բայ
իւն պիթիշիք եաղմագ եանկլըշ տըր , նասըլ քի ու ,
Մակդիր բայի՝ այրը եաղըլըր :

Երկրորդ

(որ) Որսամ.	(+է) աւլայւմ.
(որ) Որսաս.	(+է) աւլայասն.
(որ) Որսայ.	(+է) աւլայ.
(որ) Որսանք.	(+է) աւլայաւմ.
(որ) Որսաք.	(+է) աւլայասնք.
(որ) Որսան.	(+է) աւլայաւք.

71. Ստորագասական եղանակ Յայ օլուր հէմ տախի, աւլայ, քիմ քի, իէ ալ, էյէր, իէպէ, կերչի, վէ պունլար կիպի սայլը լուղաթլար իլէ, նիճէ քի եերինսէ էօրնէքլէրի իլէ կէօսթէրիլէճէք:

72. Ե. Օժանդակ (եարտըմճը) Յայ տէնիրլէր, Եճ, իմ. Բլլլաճ, օլուրուր. Ունէճ կամ Ունէնաճ, պէնիմ վար. Պլէպէ, կերէք տիր, վէ թաղ, դոյ վէր. հէմ Ելլէր, օլմուլ, օժանդակ դերբայ տըր. պունլար Յայլար վէ Դերբայլար իլէ պերապէր իսթիմալ օլունուր. պազըլարը՝ սնցեալ եախօտ ապառնի պիր ժամանակ եալընըզ եափմագ իչիւն. վէ պազըլարը՝ թէքմիլ խոնարհել օլուրլար:

73. Օ. Պլէպէ, քի Ֆիլիլի սօնկրա էթմէք կէօսթէրիլ, վէ թաղ, քի բէճա էթմէք, եախօտ մէրաւընը կէօսթէրմէք իչիւն իսթիմալ օլունուր,

պունյար ապառնի ժամանակ ետփարլար: Եղէր,
քի Ֆիլիք կէջմիշ վազթտա օլմուշ կէօսթէ-
րիր, անցեալ ժամանակ ետփար. մէս, Պիտի
Գործեմ, իշէյէճէյիմ. տէմէք տիր՝ տաճա իշ-
էմէմիշ իմ, պունտան սօնկրա իշէրիմ: Թաղ
Նորի Գործեմ, դօ ինայէթ պուլայլմ, լէճա
էթմէք տիր ինայէթ պուլմաղա. Թաղ Երմայ,
դօ կիթսին, մէրամընը պէյան էթմէք տիր քի
կիթսին: Սիտիքեմ Եղէր, իշէր իմիշ իմ, եախօտ
Պիտի Գործեմ Եղէր, իշէյէճէք իմիշ իմ. տէ-
մէք տիր, կէջմիշ վազթտա՝ պունտան էվվէլ
իշէմիշ իմ, եախօտ իշէյէճէք իմիշ իմ:

Եղէր, տաիմ Բայտան սօնկրա դօնուր,
լաքին օ պիրլէր՝ էվվէլ տէ, սօնկրա տա դօ-
նուրլար:

74. Օնլար քի Բայլարա օժանդակ օլուր-
լար՝ զերտէքի սուրէթտէ դօնմուշ տըրլար. վէ
օնլարքի դերբայլարա օժանդակ օլուրլար,
դերբայ պապընտա պուլունուրլար:

ՍԱՀՄ. ԱՊԱՌՆԻ

Պիտի Գործեմ.*	Էշէյէճէյէմ.
„ Գործեմ.	Էշէյէճէյէմ.
„ Գործէ.	Էշէյէճէյէմ Դիւր.

*Պազըլարը պիտի գործեմ, տէյէճէք ետրինէ՝ պիտի գոր-
ծեմ եազարլար, կէօյա պիտի որ գործեմ կիպի. լաքին պիր

Պիտի Ղարծ ենք .	էշէյեճէյէշ .
» Ղարծ էք .	էշէյեճէէ Դիւշ .
» Ղարծ են .	էշէյեճէէ Դիւլէր .

Երեւոյ

Ղարծ եմ պիտի , ԼՁ . Ղարծ ենք պիտի , ԼՁ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՊԱՌՆԻ

Պիտի Ղարծ էի .	էշէյեճէէ Երէյ .
» Ղարծ էիր .	էշէյեճէէ Երիւ .
» Ղարծ էր .	էշէյեճէէ Երի .
» Ղարծ էինք .	էշէյեճէէ Երի .
» Ղարծ էիք .	էշէյեճէէ Երիւ .
» Ղարծ էին .	էշէյեճէէ Երիւ .

Երեւոյ

Ղարծ էի պիտի , ԼՁ . Ղարծ էինք պիտի , ԼՁ .

ՎԱՂԱԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Վարծ եմ եղեր .	էշէր Երիւ Եյ .
Վարծ ես եղեր .	» » Եիւ .
Վարծ է եղեր .	» » Երի .
Վարծ ենք եղեր .	» » Եշ .
Վարծ էք եղեր .	» » Եիւ .
Վարծ են եղեր .	» » Երիւ .

Օժանդակ Բայ քէնտի Բայըլլա պաղլանմագ Իշիւն շաղ-
կապա Իհիթիյաճը Եօգ տուր . Նասըլքի Թուր Գործէ , Վե-
գործէ Եշէր , Գործած Եյ , Գործած Եի . Իմտի պիղ Լու-
զուսուզ կիպի զնու Իհմալ Եթտիգ .

ԱՊԱՌՆԻ

Թող գործեմ .	Բ՞ Էլէյէ՛մ .
Թող գործես .	Բ՞ Էլէյէ՛մն .
Թող գործէ .	Բ՞ Էլէ՛մն .
Թող գործենք .	Բ՞ Էլէյէ՛լէ՛մ .
Թող գործէք .	Բ՞ Էլէյէ՛մնէլ .
Թող գործեն .	Բ՞ Էլէ՛մնէլէր .

Երեւոյ

Գործեմ Թող, Է՛ . Գործենք Թող, Է՛ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՊԱՌՆԻ

Թող գործէի .	Բ՞ Էլէյէ՛ իրէ՛մ .
Թող գործէիր .	„ „ իրն .
Թող գործէր .	„ „ իրի .
Թող գործէինք .	„ „ իրէ՛ք .
Թող գործէիք .	„ „ իրնէ՛լ .
Թող գործէին .	„ „ իրէլէր .

Երեւոյ

Գործէի Թող, Է՛ . Գործէինք Թող, Է՛ .

Գործես պիտի , Էլէյէ՛ճէ՛քն . Գործէք պիտի ,
Էլէյէ՛ճէ՛քնէլ . պուսլար՝ հրամայական եղանակ
կիպի տախի՝ իսթիմալ օղունուրլար ,

75. 13. Բացասական * Թարղ իլէ սէօյլէ-
յիլէրտէ՝ Բայըն սահմանական ներկանըն վէ
անկատարըն իպթիտասընա սատէճէ Ղդօյարադ՝
Չգործեմ, Ղգործէն, տէյէճէք եէրինէ, օլ Բա-
յըն անորիշ Դերբայըն սօնուհտաքի Ղու ըյէ
թէպտիլ էտէրէք, էմ օժանդակը պէրապէր,
վէ Ղալարադ տէնիր, Չէմ գործեր, էնէ գործեր.
Ֆադաթ ներկանըն իւշիւնճիւ դէմքի, վէ օ պիր
ժամանակլար վէ դերբայլար սատէ՝ Ղիլէ օլուր,
պէօյլէ.

ՆԵՐՎԱՅ

Չեմ գործեր**.	էլէէմէմ.
Չես գործեր.	էլէէմէլէն.
Չգործեր.	էլէէմէլ.
Չենք գործեր.	էլէէմէլ էլ.
Չէք գործեր.	էլէէմէլ -նէլէլ.
Չեն գործեր.	էլէէմէլէլէլ.

* Բայլարտա Ֆիիլէն օրհասըն կէօսթէրէն պիլիմէ՝ Սո-
րասական էախօտ Դրական տէնիր. վէ օլմամասըն կէօսթէ-
րէն պիլիմէ տէ՝ Բացասական տէնիր :

** Տօղրուսու՝ էէմ գործել օլաճագ. նասըլէք՝ իրնամ էր-
լաւ տէյէճէք եէրինէ, պայաղը խալգըն աղղընտա իրնամ
էրլաւ տէնիր, քի Ղալաթ տըրդու թարղ իլէ հալա Աճէ-
միսթան Էրմէնիլէրի սէօյլէշիլէր տէյէրէք, գնոմ էմ,
էէմ գնոմ, քի իգնէմ, էէմ գնէր, տէմէք տիր. էանիա սա-
թուհն ալըրըմ, սաթուհն ալմամ. վէ գնոմ անորիշ դերբայ
մանասընտա տըր, էանիա՝ գնէլ, սաթուհն ալմագ :

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՅԵԱԼ

Չէի գործեր .	իշէէէէէ տրէ .
Չէիր գործեր .	իշէէէէէ տրի .
Չէր գործեր .	իշէէէէէ տրի .
Չէինք գործեր .	իշէէէէէ տրի .
Չէիք գործեր .	իշէէէէէ տրի .
Չէին գործեր .	իշէէէէէ տրի .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՅԵԱԼ

Չգործեցի* , և՛ . իշէէէէէ տրի , և՛ .

ԱՊԱՌՆԻ

Չգործեմ , և՛ . իշէէէէէ տրի , և՛ .

ԴԵՐԲԱՅ

Չգործել .	իշէէէէէ տրի .
Չգործած .	իշէէէէէ տրի .
Չգործելու .	իշէէէէէ տրի .

76. Օժանդակ իլէ բաղադրեալ (միւթէ-
րէքքիւ) Բայլար բացասական իլէ իսթիմալի օ-

* Պազըլար՝ իւր հարձը բաղաձայն օլան Բայլար եախօտ
Դերբայլար՝ բացասական է գօտուգլարընտա , ը եախօտ է
իլէ , իւր եախօտ է էազարլար , պէյլէ , իւր գործէ՛ , իլէ օյ .
Փազաթ պու ասըլ պիզիմ Գրաբարըն պիլիմի օլարագ ,
քի եալընըլ է եազըլըր Բայա պիթիլիլէ , Աշխարհաբարտա
իսթիմալ օլընմասը իլիւն՝ ը եախօտ է զամմ էթմէք՝ աճա-
յըպ պիր հալ տըր :

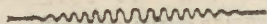
լուր, պէջլէ. էքսէրիէ բացասական չ Բայա գո-
յարադ.

Պիտի չգործեմ. և՛. էլէէէէէէէէ.
Պիտի չգործէի. և՛. էլէէէէէէէէ + էէէ.
Չեմ գործեր եղեր. և՛. էլէէէէէէէէ + էէէէ.
Թող չգործեմ. և՛. գո էլէէէէէ.
Թող չգործէի. և՛. գո էլէէէէէէէէ.

77. Եւ հական հէմ Կա՛մ Ունի՛ Բայլար
սատէ չիլէ բացասական օլուրլար. մէս. Չէ՛մ,
չէ՛. և՛. Չի՛մ, չի՛ս. և՛. Չո՛ւնի՛, չո՛ւնի՛.
և՛: Պիտի՛ Բայ իբի Թարղ իլէ տալի օ-
լուր. Չգիտե՛մ, չգիտե՛ս, և՛. Չգիտէի, չգի-
տէիր*. և՛, հէմ, Չեմ գիտեր, չես գիտեր.
և՛. Չէի գիտեր, չէիր գիտեր. և՛:**

* Տէրքեար օլունմուշ տուր տէմէք. Չիտե՛մ, չիտե՛ս,
չիտե՛ն. չիտե՛ս, չիտե՛ն. Չիտե՛ն, չիտե՛ն, չիտե՛ն. չի-
տե՛ն, չիտե՛ն, չիտե՛ն:

** Օժանդակ Բայլարըն իսթիմալինի Թալիմ էթմէք
իչիլն՝ խօճալար շակիրտէրէ տիւրլիւ Բայլարըն Թիւրքէ-
լէրինի վերմէն, քի Թէրքիւմէ էյլէսինլէր:

ՊԱՊ Գ

ԴԵՐԲԱՅ

78. Պալ լուղաթլար Գործել Գործաձ Գործել* Գործելու՝ Գործալ տէնիլը, նիճէ քի խոնարհուի սուրէթլէրինտէ կէօրիւնտիւ. չիւնքի հէմ անուն հէմ բայ տըրլար, վէ չօդ տէֆա բայ եէրինէ եախօտ բայ կիպի խթիմալ օլունուրլար:

79. Պունլար անուն կիպի հոլովել օլունլար, վէ Էնորիշ Գործալ եալընըզ եզակի հոլովել օլուն, պէօլէ.

Ա. Լծ.	Որսալ,	որսալու**,	որսալով.
	Իմանալ,	իմանալու,	իմանալով.
Բ. Լծ.	Գործել,	գործելու,	գործելով.
	Վերցնել,	վերցնելու,	վերցնելով.
Գ. Լծ.	Խօսել,	խօսելու,	խօսելով.
	Հագնել,	հագնելու,	հագնելով***

* Պալ՝ գործար Գործելու գործալըն պօզուլմուշու տուր, քի Ալխարհաբարն ատէթինճէ ա քէսիլէրէք՝ Գործել օլմուշ, վէ ի ք յէ Թէպտիլ օլարագ՝ Գործել օլմուշ տուր. նասլլ քի, Գուլպա, Գուլպա. Պելիալ, Բէլիար: Պագ Նոր Բառգիրքտէ, հարֆ Ր:

** Ասլ Սեռականը օլաճագ տըր, որսալն՝ գործելն՝ վերցնելն, եայն, լաքին պէօլէ եազմագ ալէսսէվիէ ատէթ օլմամըշ տըր:

*** Խօսիլով, խօսիլով, հագնիլով, հագնիլով, օլմագ:

Դ. ԼԺ. Թողնելու, Թողնելուք.

80. Սօնու աք օլան Լնցեալ Դերբայ կէ-
րէք եղակի, վէ կէրէք յոլնակի հոլովել օլուր
պէօյլէ.

Որսացած, որսացածի, որսացածով.
որսացածներ. ևն :

Ա. ԼԺ. Իմացած, իմացածի, իմացածով.
իմացածներ. ևն :

Ղործած, գործածի, գործածով.
գործածներ. ևն :

Բ. ԼԺ. Վերցուցած, վերցուցածի, վերցուցածով.
վերցուցածներ. ևն :

Խօսած, խօսածի, խօսածով.
խօսածներ. ևն :

Գ. ԼԺ. Հագած, հագածի, հագածով.
հագածներ. ևն :

Դ. ԼԺ. Թողած, Թողածի, Թողածով.
Թողածներ. ևն :

81. Սօնու էք օլան անցեալ Դերբայ, վէ
Լպառնի Դերբայըն եղակիսի հոլովել օլմալ :

* Թողնելու՝ Թողնելով Թողնելէ, պոռնկարն ուղղա-
կանը Թողնել, քի Գրաբար Թողանել տիր՝ այք քէսիւմիւ.
լաքին Թողուլու՝ Թողուլով օլմատըղը իչիւն, Թողանելն հո-
լովաւմոռնու գօտուգ : Թողսւլուն աօղըու հոլովումու
Թողուլ՝ Թողուլով տըր, քի պոռնուին իսթիմալէ հէնուգ
նատիր տիր :

Յ.Բ. Որսալուներ ,	որսալուներո , ԼՃ .
„ Իմանալուներ ,	իմանալուներո , ԼՃ .
„ Գործելուներ ,	գործելուներո , ԼՃ .
„ Վերցնելուներ ,	վերցնելուներո , ԼՃ .
„ Խօսելուներ ,	խօսելուներո , ԼՃ .
„ Հագնելուներ ,	հագնելուներո , ԼՃ .
„ Թողնելուներ ,	թողնելուներո , ԼՃ .

82. Սօնու ած օլան Վերբայլոր՝ է՛մ՝ Լըւ
լամ վէ ունի՛մ օժանդակ բայլար իլէ, վէ սօնու
էր օլանլար, եալընըլ է՛մ հական իլէ պերապէր՝
եա էվվէլ եա սօնկրա , չօգ տէֆա իսթիմալ
օլունուր, վէ նէ ճինս բայըն Վերբայը իսէլէր,
օլ մանատա անլաշըլըր : Սըլլամ վէ ունէնամ
օժանդակլար իլէ, էքսէրիէ օնլարըն եղանակը վէ
ժամանակը կիպի մանալարը վար . լաքին է՛մ վէ
ունի՛մ օժանդակլար իլէ կէջվիշ վաղթ կէօսթէ-
րիլէր : Պաւլալըն ճէմիսի զիրտէրի սուրէթ-
լէրտէ աշիքեար կէօրիւնիւր :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅ

	Գործած կըլամ .	Էլէէ՛շ օլուրոմ .
ԵԼ .	„ կըլաս .	„ օլուրոմ .
	„ կըլայ .	„ օլուր .
	„ կըլանք .	„ օլուրոմ .
ՅԷ .	„ կըլաք .	„ օլուրոմ .
	„ կըլան .	„ օլուրլէր .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ.	Գործած	կը լայի.	էշէիէշ	Շլոր	ողոր
	"	կը լայի.	"	Շլոր	ողոր
	"	կը լայի.	"	Շլոր	ողոր
Յէ.	"	կը լայի.	"	Շլոր	ողոր
	"	կը լայի.	"	Շլոր	ողոր
	"	կը լայի.	"	Շլոր	ողոր

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ.	Գործած	եղայ.	էշէիէշ	Շլոր	ողոր
	"	եղար.	"	Շլոր	ողոր
	"	եղալ.	"	Շլոր	ողոր
Յէ.	"	եղանք.	"	Շլոր	ողոր
	"	եղաք.	"	Շլոր	ողոր
	"	եղան.	"	Շլոր	ողոր

ՎԱՂԱԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ.	Գործած	եմ.	էշէիէշ	էմ.
	"	եմ.	"	էմ.
	"	է.	"	էմ.
Յէ.	"	եմք.	"	էմ.
	"	էք.	"	էմ.
	"	եմ.	"	էմ.

Եւթորդ

Եւ.	Գործեր	եմ.	էշէիէշ	էմ.
	"	եմ.	"	էմ.
	"	է.	"	էմ.

	Գործեր	ենք .	իշակի	իշ .
ՅԷ .	"	էք .	"	իշի .
	"	են .	"	իշիէք .

ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

	Գործած	էի .	իշակի	իշի .
ՅԷ .	"	էիր .	"	իշի .
	"	էր .	"	իշի .
	"	էինք .	"	իշի .
ՅԷ .	"	էիք .	"	իշիիշ .
	"	էին .	"	իշիէք .

ԻՊԻՍ

	Գործեր	էի .	իշակի	իշի .
ՅԷ .	"	էիր .	"	իշի .
	"	էր .	"	իշի .
	"	էինք .	"	իշի .
ՅԷ .	"	էիք .	"	իշիիշ .
	"	էին .	"	իշիէք .

ԱՊԱՌՆԻ

	Գործած	ըլամ .	իշակի	ըլամ .
ՅԷ .	"	ըլամ .	"	ըլամ .
	"	ըլամ .	"	ըլամ .
	"	ըլամ .	"	ըլամ .
ՅԷ .	"	ըլամ .	"	ըլամ .
	"	ըլամ .	"	ըլամ .
	"	ըլամ .	"	ըլամ .

ՀՐԱՄԱՑԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ .	Պորժած	եղիբ .	Էլէկէլ	ճ .
	„	մ'ըլլար .	„	ճ .
Յէ .	„	եղիբ ,	„	ճ .
	„	մ'ըլլաք .	„	ճ .

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ

ԱՆՑԵԱԼ

Եւ .	Պորժած	եմ (նէ) ,	Ա .	Էլէկէլ	Ի-Ի .
Յէ .	„	ենք (նէ) ,	Ա .	„	Ի-Ի .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ .	Պորժած	էի (նէ) ,	Ա .	Էլէկէլ	Ի-Ի .
Յէ .	„	էինք (նէ) ,	Ա .	„	Ի-Ի .

ԱՊԱՌՆԻ

Եւ .	Պորժած	ըլլամ (նէ) ,	Ա .	Էլէկէլ	ճ .
Յէ .	„	ըլլանք (նէ) ,	Ա .	„	ճ .

Ե-Ի

Եւ .	(որ)	Պորժած	ըլլամ ,	Ա .	Էլէկէլ	ճ .
Յէ .	„	„	ըլլանք ,	Ա .	„	ճ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՊԱՌՆԻ

Եւ .	Պորժած	ըլլայի (նէ) ,	Ա .	Էլէկէլ	ճ .
Յէ .	„	ըլլայինք (նէ) ,	Ա .	„	ճ .

Պէր . Ղործած չէի ,	Եււեմէլ Կեյեւ Իրէ՛՛՛
Եւիւր	Եւսուսոս
Չգործած էի .	Քլէթեմէլ Իրէ՛՛՛ ,
Ղործած չէիմք ,	Եււեմէլ Կեյեւ Իրէ՛՛՛
Եւիւր	Եւսուսոս
Չգործած էինք .	Եււեմէմէլ Իրէ՛՛՛ ,

Եւիւր

Չէի գործեր ,	Եււեմէլ Կեյեւ Իրէ՛՛՛ ,
Չէիմք գործեր .	Եււեմէլ Կեյեւ Իրէ՛՛՛ .

Ուր . Ղործած չըլլամ .	Եււեմէլ Եւսայէ՛՛ .
„ չըլլանք .	Եււեմէլ Եւսայուէ՛՛ .

ՊԵՐՏԱՅ

Պէր . Ղործած չըլլաւ .	Եււեմէլ Եւսայեմ .
Ուր . Ղործած չըլլալու .	Եււեմէլ Եւսայեմեմ .

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅ

Ղործած ունիմ .	Եււեմէմէլ	Էւր .
Ուր .	„ ունիս .	Եււեմէմէլ „
„	„ ունի .	Եււեմէմէլ „
„	„ ունիմք .	Եււեմէմէմէլ „
Քի .	„ ունիք .	Եււեմէմէմէլ „
„	„ ունին .	Եււեմէմէմէլ „

Ի-Ե-Պ

Եւ	Պարծաթ կունենամ. էւ Լեւիյնի՝ օլոր
, ,	կունենամ. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենայ. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենանք. էւ Լեւիյնի՝ , ,
Յէ	, , կունենաք. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենան. էւ Լեւիյնի՝ , ,

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ	Պարծաթ ունէի. էւ Լեւիյնի՝ Ժոր Էրի .
, ,	ունէիր. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	ունէր. էւ Լեւիյնի՝ , ,
Յէ	Պարծաթ ունէինք. էւ Լեւիյնի՝ Ժոր Էրի .
, ,	ունէիր. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	ունէին. էւ Լեւիյնի՝ , ,

Ի-Ե-Պ

Եւ	Պարծաթ հաւատարմութիւն. էւ Լեւիյնի՝ օլոր Էրի .
, ,	կունենայիր. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենար. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենայինք. էւ Լեւիյնի՝ , ,
Յէ	, , կունենայիր. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	կունենային. էւ Լեւիյնի՝ , ,

ԱՍՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Եւ	Պարծաթ ունեցայ. էւ Լեւիյնի՝ օլոր .
, ,	ունեցար. էւ Լեւիյնի՝ , ,
, ,	ունեցաւ. էւ Լեւիյնի՝ , ,

	Վորժած	ունեցանք .	էլէտէյնէն լուս .
Յէ .	,,	ունեցար .	էլէտէյնէն ,,
	,,	ունեցան .	էլէտէյնէն ,,

ԱՊԱՌՆԻ

	Վորժած	ունենամ .	էլէտէյնէն լու .
Ե .	,,	ունենաս .	էլէտէյնէն ,,
	,,	ունենայ .	էլէտէյնէն ,,

	Վորժած	ունենանք .	էլէտէյնէն ,,
Յէ .	,,	ունենար .	էլէտէյնէն ,,
	,,	ունենան .	էլէտէյնէն ,,

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Ել .	Վորժած	ունեցիր ,	էլէտէյնէն լուսն .
	,,	մ'ունենար .	էլէտէյնէն լուսն .

Յէ .	Վորժած	ունեցէք ,	էլէտէյնէն լուսն .
	,,	մ'ունենար .	էլէտէյնէն լուսն .

ԴԵՐՐԱՅ

Լն .	Վորժած	ունենալ .	էլէտէյնէն լուսն .
Լն .	Վորժած	ունեցած .	էլէտէյնէն լուսն .
Լն .	Վորժած	ունենալու .	էլէտէյնէն լուսն .

Վերջայ սօնրա դօնմուշ .

Ունիմ գործած . Ունի գործած . Ունեցայ գործած . Ունենամ գործած . Ունեցիր գործած . Ունենալ գործած :

Բացասական իլէ պէրապէր օլըր .

Դէր . Ղործած չունիմ, ԼՁ . էլէտէյնէ եօգ .

„ չունինք, ԼՁ . էլէտէյնէֆը „

Լնէ . Ղործած չունէի . էլէտէյնէ եօգ ուր .

„ չունէինք . էլէտէյնէֆը „

Կա՛ Ղործած չունենայի . էլէտէյնէ օլմայալը .

„ չունենայինք . էլէտէյնէֆը „

Կոր . Ղործած չունեցայ . էլէտէյնէ օլմայը .

„ չունեցանք . էլէտէյնէֆը „

Լաւ . Ղործած չունենամ . էլէտէյնէ օլմայ .

„ չունենանք . էլէտէյնէֆը „

Ղործած չունենալ . էլէտէյնէ օլմամ .

Դէր . Ղործած չունեցած . էլէտէյնէ օլմալը .

Ղործած չունենալու . էլէտէյնէ օլմամ .

Ղերբայ սօնրա դօնուր իսէ, երինէ բացասա-
կան շօժանդակ Բայա դօնուր :

Պու պիլիմտէ օլըր Պրաւորական վէ շէ-
ղոք բայլար տալի .

Ղործուած կըլլամ . էլէտէյնէ օլմամ .

Ղործուած եմ . } էլէտէյնէ .

Ղործուեր եմ . } էլէտէյնէ .

Ղործուած ունիմ, ԼՁ . էլէտէյնէֆը .

Բնակած կըլլամ . զօտէն օլմամ .

Բնակած եմ . } ստիլ օլմամ .

Բնակեր եմ . } ստիլ օլմամ .

Բնակած ունիմ, ԼՁ . զօտէն օլմամ .

Վեղալիք օժանդակ Վերթնյալ քէնտի բայ-
լարը իլէ, ետխոտ օ պիր օժանդակ բայլսը իլէ,
պու պիշիմտէ օլուրլար:

Եղած կըլամ, ԼՁ.

օլնու օլուրսմ.

Եղած ունիմ, ԼՁ.

օլուրսմ վար.

Եղած եմ, ԼՁ.

օլնու ում.

Ունեցած կըլամ, ԼՁ.

պէնէ վար օլուր.

Ունեցած էի, ԼՁ.

պէնէ վար էրի.

Ունեցած եմ, ԼՁ.

պէնէ օլնու րսւր,

83. Լպառնի Վերթայ Էքսէթիէ էմ, Էլլամ,
օժանդակ բայլար իլէ իսթիմալ օլուրուր. վէ
նէ ճիւս Լպառն Վերթայը իսէ՝ օլ մանատա
անլաշըլըր:

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԱՊԱՌՆԻ

	Վործելու կըլամ.	Էլլէյէճէ+	օլուրսմ.
Ել.	„ կըլաս.	„	օլուրսմ.
	„ կըլայ.	„	օլուր.

	Վործելու կըլանք.	Էլլէյէճէ+	օլուրսմ.
Յէ.	„ կըլաք.	„	օլուրսմ-նոնք.
	„ կըլաւ.	„	օլուրլար.

ԱՆԿԱՑԱՐ ԱՆՅԵԱԼ

	Վործելու կըլայի.	Էլլէյէճէ+	օլուր էրի.
Ել.	„ կըլայիր.	„	օլուր էրի.
	„ կըլար.	„	օլուր էրի.

Յէ .	Պործած	կըլայինք .	էշէյէշ	զլուր	էրէտ .
	„	կըլայիք .	„	զլուր	էրէնէշ .
	„	կըլային .	„	զլուր	էրէլէր .

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՆՑԵԱԼ

Եշ .	Պործելու	եղայ .	էշէյէճէտ	զլուր	աւ .
	„	եղար .	„	զլուր	աւն .
	„	եղաւ .	„	զլուր	աւ .
Յէ .	„	եղանք .	„	զլուր	աւգ .
	„	եղաք .	„	զլուր	աւաւղ .
	„	եղան .	„	զլուր	աւլուր .

ԱՊԱՌՆԻ

Եշ .	Պործելու	ըլլամ .	էշէյէճէտ	զլայ	ըճ .
	„	ըլլաս .	„	զլաւ	ըն .
	„	ըլլայ .	„	զլա	.
Յէ .	„	ըլլանք .	„	զլաւ	ըճ .
	„	ըլլաք .	„	զլաւ	ընըղ .
	„	ըլլան .	„	զլաւ	ըր .

Երէն

Եշ .	Պործելու	եմ .	էշէյէճէյէճ .		
	„	ես .	էշէյէճէտ-էն .		
	„	է .	էշէյէճէտ	արի .	
Յէ .	„	ենք .	էշէյէճէյէշ .		
	„	էք .	էշէյէճէտ-էնէշ .		
	„	են .	էշէյէճէտ	արիլէր .	

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՊԱՌՆԻ

	Գործեւոր էի .	էւլեյեճէ+	իւիճ .
Եւ .	„ էիր .	„	իւիւ .
	„ էր .	„	իւի .
	„ էինք .	„	իւիւ .
Յէ .	„ էիր .	„	իւիւիւ .
	„ էին .*	„	իւիւիւ .

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Եւ .	Գործեւոր եղիր ,	էւլեյեճէ+	ել .
	„ մ'ըլար .	„	ելմ .
Յէ .	„ եղիր .	„	ելմն .
	„ մ'ըլարք .	„	ելմյն .

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ

ԱՊԱՌՆԻ

Եւ .	Գործեւոր ըլամ(նէ), լճ .	էւլեյեճէ+	ըլամմ .
Յէ .	„ ըլանք(նէ), լճ .	„	ըլամմ .

Իւիւ

Եւ .	Գործեւոր եմ(նէ), լճ .	էւլեյեճէ+	իւիւ .
Յէ .	„ ենք(նէ), լճ .	„	իւիւ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԱՊԱՌՆԻ

Եւ .	Գործեւոր ըլայի(նէ), լճ .	էւլեյեճէ+	ըլայլլմ .
Յէ .	„ ըլայինք(նէ), լճ ,	„	ըլայլլմ .

* Գործելու էճ . գործելու էի . և Պիտի գործէճ . պիտի գործէ . պիտի պիտի լիւթիմալ օլլանուր :

Երես

Եւ. Վործելու էի (նէ), և՛. էլ էլեկտէ + էրէէ էւ.

Յէ. „ էինք (նէ), և՛. „ էրէէ էւ.

ԴԵՐԲԱՅ

Եւ. Վործելու ըլլաւ. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Եւ. Վործելու եղած. „ ըլլաւ.

Արաւորական վէ շէղոր Վերբայլար տախի պու պիշիմաէ օլուրլար.

Վործուելու կըլլամ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Վործուելու կըլլայի, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ էրէէ.

Վործուելու եղայ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Վործուելու ըլլամ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Վործուելու եմ, և՛. էլ էլեկտէ + էրէէ.

Վործուելու էի, և՛. էլ էլեկտէ + էրէէ.

Վործուելու եղիր, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Վործուելու ըլլաւ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Վործուելու եղած, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Խնդալու կըլլամ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Խնդալու կըլլայի, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ էրէէ.

Խնդալու եղայ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Խնդալու ըլլամ, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Խնդալու եմ, և՛. էլ էլեկտէ + էրէէ.

Խնդալու էի, և՛. էլ էլեկտէ + էրէէ.

Խնդալու եղիր, և՛. էլ էլեկտէ + ըլլաւ.

Խնդարու ըլլալ, և՛. Էլ-Լէճէ+ օլմաֆ
Խնդարու եղած, և՛.* Էլ-Լէճէ+ օլմալ =

Բացասական իլէ պէրապէր օլուր.

Պործելու չեմ ըլլար, և՛. Էլ-Լէյէճէ+ օլմաֆ.
Պործելու չէի ըլլար, և՛. Էլ-Լէյէճէ+ օլմալ Էրիֆ.
Պործելու չեղայ, և՛. Էլ-Լէյէճէ+ օլմապըֆ.
Պործելու չեմ, Է-Էօր } Էլ-Լէյէճէ+ Էրյէլ Էֆ.
Չգործելու եմ. }
Պործելու չէի, Է-Էօր } Էլ-Լէյէճէ+ Էրյէլ Էրիֆ.
Չգործելու էի. }
Պործելու չըլլամ (նէ), և՛. Էլ-Լէյէճէ+ օլմալլամաֆ.
Պործելու չըլլայի (նէ), և՛. Էլ-Լէյէճէ+ օլմալլա Էրիֆ.
Պործելու չըլլալ. Էլ-Լէյէճէ+ օլմաֆ.
Պործելու չեղած. Էլ-Լէյէճէ+ օլմալլա.

ՊԱՊ Ե.

ՄԱԿԴԻՐ

85. ՄԱԿԻՐ ԻՔԻ ՃԻՆԱ ՍԻՐ. ՄԱԿԻՐ ԿԻՆԱՆ ՎԷ ՄԱԿԻՐ ԲԱՅԻ**:

* Հակիրտէր Դերբայլար իւզէրինէ տախի եազմագ իլէ Թալիմ օլունմալ տըրլար. Եանիա մէզքիւր սուրէթլէր կի-պի Թէքմիլ խոնարհումլար, եախօտ Դերբայ իլէ սէօզէր եազմալ տըրլար:

** Պու ճինս լուղաթլարաքի պիզիմ քերականու Թիւնլար պիր Թագըմըն իւք ճինս լուղաթլար իլէ պէրա-պէր գօյարագ՝ ածալան Թէսմիյէ Էթմիշլէր, Վէ պիր Թա-գըմընա ճալֆայ իսմի վէրէրէք՝ օնտան այրը գօրլար. պիզ

Ը. ՄԱԿԴԻՐ ԱՆՈՒԱՆ

86. ՄԱԿԴԻՐ ԱՆՈՒԱՆ, ԵԱԽՈՍԹ ԼԶԱԿԱՆ, ՕԼ
ճինս լուղաթլար տըրլար, քի անուան իլէ պիր-
լիքտէ իսթիմալ օլունուլլար, վէ իքի ճինս
տիրլէր. Ուրախան վէ թաւախան:

87. Ուրախան՝ ՕԼ ածականլարա տէնիլլիւր,
քի պիր զտթըն, ԵԱԽՈՍԹ պիր նէսնէնին նասը
օլտուղունու կէօսթէրիր. մէսէլա, նասըլատէմ՝
ԵԱԽՈՍԹ աղաճ՝ ԵԱԽՈՍԹ էվ օլտուղունու կէօս-
թէրմէք իչիւն՝ տէրիլ. Բաշի մարդ, էյի ա-
տէմ. Աւալ ծառ, Եէշիլ աղաճ. Մէթ տուն,
պիւլիւք էվ. վէ իշթէ, բարի՝ կանաչ մեծ՝
Մակդիր անուան տըրլար, չիւն ատէմին՝ աղա-
ճըն՝ էվին նասըլ օլտուղունու կէօսթէրլէր:

պու իքիսինն թապիւթընը վէ խըզմէթինի պիր կէօրէրէք,
Եանիա՝ գոյական վէ ֆիլ մանասընտա օլան լուղաթլէր իլէ՝
օնլարըն պիր քէյֆիյէթինի պէյան էտէրլէր. իմտի պու
ճինս լուղաթլարա, իքիսինէ պիրտէն Մակդիր իսմի վէրէրէք՝
պիր պապ ալթընա գօտուգ, վէ ումարըք քի պու միւնասի-
պէթսիլ պիր շէյ կէօրիւնմէյէճէք տիր. մատամ քի չօգ-
ածական սէնիլլիլէր՝ սատէճէ ԵԱԽՈՍԹ պաշգա պիչիմտէ,
մակբայ կիպի իսթիմալ օլունմասը տէրքէար տըր. մէս.
Մէծ պուն. պիւլիւք էվ. Մէծ Խօսիլ, պիւլիւք սէյ-
լէմէք. Աւէլ գործ, էյի ամէլ. Աւէլ ընէլ, էյի էթմէք.
Նոր տըր, Եէնի խապէր. Նոր իւլլէճ, Եէնի իչիտիրիմ,
Նորէն խիտ, Եէնիտէն պաշլար:

88. Եփեսէ՛ Լ՛նունուն՝ վէ Մակդիր անուանը՝
պիրիպիրինտէն Ֆարդ էթմէյէ դօլայ պիր եօլ
պոլ տըր, հանիա՛ լուղաթըն եանընա շէյ լուղաթը
դօմադ . քի ույարսա՛ օ լուղաթ Մակդիր անուան
տըր . ույմազսա՛ Լ՛նուն տուր . մէսէլա, ատէմ շէյ,
տաղ շէյ, էվ շէյ, սէօյլէնմէղ . իմտի՛ ատէմ՝ տաղ՝
էվ Լ՛նուն տըրլար . լաքին՝ էյի շէյ, քէօթիւ
շէյ, պիւյիւք շէյ, սէօյլէնիր . իմտի էյի՛ քէօթիւ՝
պիւյիւք՝ Մակդիր անուան տըրլար :

89. Թաւաւան Մակդիր անուանլար քի սայը
կէօսթերիրէր, իքի ծինս տիրէր . Բապարչալ
վէ Դասական :

90. Բապարչալ թուականլար սատէճէ՛ սայը
եանիա՛ դոյականըն դաչ տանէ օլտուղունու
կէօսթերիրէր, մէս .

Մէկ .

դէր .

ա*

Երկու, երկուք ** .

էփ .

բ

* Այբուբենին հարֆլարը սայը գըյմէթինտէ պազէն իս.
թիմալ օլունտուղու իչիւն՝ պուրատա օնլարը տախի իշարէթ
էյլէտիք : Շօլ հարֆլար, կէրէք Բացարձակ վէ կէրէք Դա.
սական թուական կիպի իսթիմալ օլունուր, վէ Դասական
թուական կիպի եազըլարգտա՝ էքսէրիէ Գլխագիր եազը
իսթիմալ օլունուր, վէ էօնիւնտէ պիր միջակէտնօգթա իս.
թէր :

** Երկու գոյական իլէ սէօյլէնիր . մէս . Երկու հօգի .
իքի քիշի . լաքին Երկու՝ գոյական կիպի եազընըզ իսթի.
մալ օլունուր . մէս . Երկու՝ ինչիւն . իքիսին չազըրտը :

Երեք .	իւլ .	7
Չորս .	դէքսն .	7
Հինգ .	դէշ .	հ
Վեց .	ւլն .	շ
Եօթն , Եօթը .	եէդի .	է
Ութ .	«է+իւլ .	ը
Ինն , Ինը .	դօքսուլ .	թ
Տասն , տասը .	ն .	ժ
Տասնումէկ .	ն դիր .	ժա
Տասնուերկու .	ն իի .	ժբ
Տասնուերեք .	ն իւլ .	ժդ
Տասնուչորս .	ն դէքսն .	ժդ
Տասնուհինգ .	ն դէշ .	ժե
Քսան .	իիէրդ .	ի
Երսուն .	օլնուլ .	լ
Քառսուն .	գլրդ .	իւ
Յիսուն .	էլլի .	ծ
Վաթսուն .	ւլնիւլ .	կ
Եօթանասուն .	եէնիւլ .	հ
Ութսուն .	«է+«էն .	ձ
Իննսուն .	դօքսն .	շ
Հարիւր .	եէւլ .	ճ
Երկու հարիւր .	իի եէւլ .	մ
Երեք հարիւր .	իւլ եէւլ .	յ
Չորս հարիւր .	դէքսն եէւլ .	ն
Հինգ հարիւր .	դէշ եէւլ .	շ
Վեց հարիւր .	ւլն եէւլ .	ո
Եօթն հարիւր .	եէդի եէւլ .	է

Տասն հազարերորդ . ծն պիտինճի .
 Սիբիռներորդ . Դէլիճնանճ .
 Սկրջն . «ծն :

92. Սակդիր անուանլար՝ էյէլչի հոլովական
 լուղաթլար իսէլէր, եինէ Նշխարհաբար լիսանտա
 Գոյական իլէ հոլովել օլնալլար . անճագ գոյա-
 կան կիպի իսթիմալ օլունտուղունաա՝ հոլովել
 օլուրլար . վէ մախսուս հոլովումլարը եօգ սուր :

93. Արական ածականլար էքսէրիսի ա-
 նունլարն իւք հոլովումն կիպի հոլովել օլուր-
 լար իսէտէ, օ պիր հոլովումլար կիպի հոլովել
 օլանլար տախի վար տըր .

Ա . ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Անոշ, անոշէ, անոշմ, անոշներ . Կարւել Գ

Բ . ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Արբ, սրբ, սրբմ, սրբեր . Կշիշ .

Գ . ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Բարի, բարոյ, բարմ, բարներ . Էյի .

Թ . ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Գժուար, գժուարի, գժուարա, գժուարներ . Կէճ .

94. Բացարձակ վէ դասական թուականլա-
 րն ճէմիսի տէ՝ պիրինճի հոլովում կիպի հոլովել
 օլուրլար . եալնըլ՝ Դէլ Ն . հոլովում իւլէրինէ
 հոլովել օլուր :

Մէկ , մէկո , մէկէ , մէկով . * Յոգնակիսի օլմազ ,
 Սէ առաջին հէմ լեբըն՝ Բ . հոլովում իւզերինէ
 հոլովել օլուրլար :

Երկու համ երկուք , երկուքէ , երկուքով , երկուք-
 ներ : Երկուտէ , երկուտով , երկուտներ օլմազ :

Եօթն համ եօթը , եօթնէ , եօթնէ , եօթնով , եօթ-
 ներ : Եօթի , եօթէ , եօթեր օլմազ :

Ութ , ութէ , ութէ , ութով . ութեր :

Ինն եւիսի ինը , ըննէ , ըննէ , ըննով . ըններ :

Տասն եւիսի տասը , տասնէ , տասնէ , տասնով . տաս-
 ներ : Տասի , տասէ , տասեր օլմազ :

Երսուն , երսնէ , երսնէ , երսնով . երսուններ :

Քառասուն , քառաննէ , քառաննէ , քառանով . քառ-
 սուններ ,

Յիսուն , յիսնէ , յիսնէ , յիսնով . յիսներ :

Եռաջին , առաջնոյ , առաջնէ , առաջնով . առա-
 ջիններ :

Երկրորդ , երկրորդէ , երկրորդէ , երկրորդով . երկ-
 րորդներ :

Սէ երջին , վերջնոյ , վերջնէ , վերջնով . վերջիններ :

* Վերջահոլովար՝ է իլէ օլմալը տըրլար , Դէկո , Դէլէ ,
 Դէլով : Պիլրինճի Հոլովումունն իբրինճի ծանօթութիւ-
 նունա պազ :

Բ. ՄԱԿԴԻՐ ԲԱՅԻ

95. ՄԱԿԴԻՐ ԲԱՅԻ՝ եախօտ Սալմայ՝ օլ ճինս լուղաթլար տըր, քի բայըն պիր քէյֆիյէթինի պէյան էտէրլէր. մէս. խէսս աշխատիլ իֆրաթ չալըշմագ. Եւէլ սիրել. ղէյատէ սէվմէք. իսս վէ աւէլէ, Մակբայ տըրլար. վէ չալըշմանըն վէ սէվմէնին պիր քէյֆիյէթինի կէօսթէրլլէր:

96. Մակդիր բայլէր պաշըճա տէօրթ տիւրլիւ տիրլէր. Որախան, Տէղախան, Ժամանախան վէ Քանախան:

97. Որախան Մակբայլար՝ ֆիլին թարղընը, եանիա՝ նասըլ շտուղընիւ կէօսթէրլլէր: Չրէ առիք. ճապա ալտընըզ. Յրէ Որախան Մակբայ տըր. վէ նասըլ, եախօտ նէ Բարդ սիւալա ճէվապ օլուր:

Սիւալ. նասըլ ալտընըզ. Ճէվապ. հաս:

Որախան Մակբայ պուհլար տըրլար,

Օլուր.

նաֆէլէ.

Պաղտնի.

կիւլէճէ.

Յայտնի.

աշէեւրէ.

Սիայն, մինակ.

եւլընը.

Չարաչար.

քէ+ ֆէն.

Հարեւանցի.

իւնիւն + քի.

Երմատաքի.

քի+քի:

97. Հէփ սօնու պէս՝ բար վէ ընն օլան
Մակբայ՝ Որակական Մակդիր բայի տիր. մէս.

Նշնդէս .	էջէ .
Մեծապէս .	զայէն .
Հիմարաբար .	դիվանէն .
Վրաբար .	դիվան .
Հոռնարէն .	բաճա , ԼԶ .

98. Մակդիր անուանլար տախի՝ ֆիլիլն թալ-
ղնը պէյան էթտիլլէրինտէ՝ Որակական Մակ-
դիր բայի տիրէր .

Լւէլ գիտեմ .	էյէ պէլլէն .
Նաւը խօսիլ .	աղլը սեյլէն .
Մանը հանը կարտէ .	աֆաֆ աֆաֆ արդա .
Բարեւ մնար .	իջնա գալլէ .

99. Տեղական Մակդիր բայիլէր՝ ֆիլիլն մա-
հալինի, եանիա՝ նէրէտէ օլտուղունու պէյան է-
տէրլէր . վէր ելնեւ . եօղարը չըգմադ . վէր
տեղական Մակբայ տըր , վէ նէրէպէ եախօտ
նէրէյէ օլան սիւալա ճէվապ օլուր :

Սիւալ . նէրէյէ չըգմադ .

Ճէվապ . եօղար .

Տեղական Մակբայ պունլար տըրլար ,

Հոս .	պաբար .
Հոդ .	չաբար .
Հոն .	թար .

Ջեր .	Եգարը .
Սրայ .	Իսթինի .
Գուրս .	Դըշըր .
Ներս .	Ֆեհ .
Սօտ .	Եգըն .
Հեռի .	Դադ .
Ներսէն . ևն .	Ինքրէն .

100. Ժամանակական Մակրայլար՝ Ֆիլիլն վաղթինի , ետնիա՝ նէ ղէման օլտուղունու պէյան էտէրլէր . Մէշ կուանիմ . տաիմա էջրէնիրիմ . Մէշ ժամանակական Մակրայ տըր , վէ նէ ղէման սիւալա ճէվապ օլուր :

Սիւալ . նէ՝ ղէման էջրէնմէք .
Ճէվապ . Դադմա .

Ժամանակական Մակրայ պունկար տըրլար ,

Հիմա .	Հէմի .	Նրէկ .	Գէն .
Ետըր .	Դմրա .	Հերու .	Դըշըր .
Ելսօր .	Դադիւն .	Իսկոյն .	Դնիպի .
Ջաղը .	Եգըն .	Երբ .	Նէ ղէման .
Կանուխ .	Եգրէն .	Դաի .	Էվէլա .
Ռշ .	Ին .	Դեռ . ևն .	Դադա ,

101. Քանակական Մակրայլար՝ Ֆիլիլն միգ տարընը , ետնիա՝ նէ զառար օլտուղունու պէյան էտէրլէր . Ինսպ յոգնիլ . ղայէթ եօրուլ մագ . Ինսպ քանակական Մակրայ տըր . վէ նէ Դադապ սիւալա ճէվապ օլուր :

Միւսը . եւ՝ գաղար . եօրուամբ .
Ղէվապ . ղայէի .

Քանակական Մակբայ պունկար տըրլար .

Ստէպ .	ւէ .	Յաճախ .	չօգճա .
Խիստ .	ղայէի .	Մանաւանդ .	դոխաւաւաւ .
Երբեմն .	դաշէն .	Լեւելի .	շէյադէ .
Քիչ .	աշ .	Շուտ .	ւէ .

Շունկար տախի քանակական Մակբայ տըրլար :

Ըյսչաի .	այքան .	դոա գաղար .
Ըյդչաի .	այդքան .	շոա գաղար .
Ըյնչաի .	այնքան .	ժլ գաղար .
Սիւնգամ .		դիւր դէճա .
Երկու անգամ .		իւի դէճա .
Սիւսանգամ ,	}	եիւէ , իւրաւ .
Ղարձեալ , կրկին .		
Շատ անգամ .	ւէ .	ւէ դէճա .

102. Պու . տէօրթ ճինս Մակբայլարտան
մատա , զերաւքի Մակբայլար տախի վար տըր .
Ու , լէ , լ , ղի , խաղըր , եօդ . պունկար Բայա-
ասկան Մակբայ տըրլար :

Ինչո՞ւ , նիչիւն . ի՞նչպէս , նասըլ . ո՞ր ,
նէրէյէ , նէրէտէ . պունկար Հարցական Մակ-
բայ տէնիլիւր :

103. Ընունկար տախի Մակդիւր բայի կիպի
իսթիմալ օլունուր . մէս .

Պէշխուրն , ապրանք կենէ . կեցեալն , ապահար
լաւար .

Լեւոնիս ընկեր . ահա ինչ երկուս .

Սեբաստիոն . երկուսն ալ ինչ .

Գեղիս . երկուսն ալ ինչ .

Լեւոնիս . երկուսն ալ ինչ .

104. Լեւոնիս զի մակդիր անուանալար՝ ինչ
անորոշ զերանուն ինչ պէրապէր Սակդիր բայի
օլուրլար . մէս .

Լեւոնիս ինչ ապրեցաւ . զի ինչ երկուս .

Գեղիս ինչ հանգիւ . զի ինչ երկուս .

Լեւոնիս ինչ հանգիւ . զի ինչ երկուս .

Գեղիս ինչ համարե . զի ինչ երկուս .

Լեւոնիս ինչ փախաւ . զի ինչ երկուս .

105. Սակդիր բայիլէր՝ բայտան մառէ ածա-
կանըն , զի սայլը պիր Սակբայըն քէյֆիյէ-
թինի տախի կէօթէրիլէր . մէս .

Լեւ աւելի . զի ինչ երկուս .

Իսխար չար . զի ինչ երկուս .

Լեւոնիս հանգարտ . զի ինչ երկուս .

Լեւ վեր . զի ինչ երկուս .

Իսխար չարաչար . զի ինչ երկուս .

Լեւոնիս ձրի . զի ինչ երկուս .

Պու հօրնէքլէրաւ ալ իսխար Բուլուրլէն՝ Սակ-
դիր բայիլէր , աւելի չար՝ հանգարտ ածական-

լարեն, վէ լէր՝ շարաշար վէ յի՛ն Մահրայլարն
քէյֆիյէթլէրինի կէօսթէրլէր * :

ՊԱՊ Զ .

Ն Ա Ւ Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

106. ‘ՆԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ օԼ լուղաթլարա
աէնիլեր քի ֆիիլն քէյֆիյէթլէրինի, մէսէլա՝
մոհալն՝ վազթի՝ թարղը վէ սէպէպլինի պէյան
էտէրլէր :

107. ‘Նախադրութիւնլար եալնըղ իսթի-
մալ օլունմաղ, իլլա եանընտա պիր լուղաթ
լաղմ . եօխսա պիր ֆիքր անլաշըմաղ . մէ-
սէլա՝ համար, իչին, ‘Նախադրութիւն տուր . վէ
եալնըղ պիր ֆիքր վերմէղ . Ֆադաթ, ‘Լա-
հոթոյ համար, ‘Լլահ իչին . վէ ‘Երոյ հա-
մար, մոհապպէթ իչին, տէտիյիմիզտէ պիր
ֆիքր անլաշըլըր :

108. ‘Նախադրութիւնուն իսթէտիյի լու-
ղաթ՝ ‘Նախադրութիւնուն ինդէլէ տէնիր . իմտի

* Խօճալար Մահիր իւզէրինէ շահիրտլէրէ թալիմ էթ-
մէք իչին, Անունլար վէ Բայլար եազըպ վերմէլ տիրէր ,
քի օնլար մինասիպ Մահիրլէր պուլուպ եազսընլար .
եախօս Անուն՝ Բայ վէ Մահիր տէրճ էտէն թիւրքէ
քլսսա սէօզլէր եազմալը տըրլար , քի շահիրտլէր թէր-
չիւմէ էթսինլէր , Մահիրլէրի՝ ալթընա չըզը իլէ կէօս-
թէրէրէք :

Մեղքիւր էօրնէքլէրտէ , Եսպո-ծոյ , «երոյ , Լու-
ղաթլար՝ համար՝ Նախադրութիւնուն խնդիրլէրի
տիրլէր :

109. Նախադրութիւնլարտան պաղըսը խըն-
դիրտէն էվվէլ քօնուր . մէսէլա շունլար ,

Մինչեւ .

Եռանց .

Բաց ի .

Քան .

Դէպ , դէպ ի .

Փոխանակ .

Իբր .

(պիւր մահալէ) որտ .

դէլ .

մարտ .

(պիւր շէյրէն) շէյրէ .

(ծնա) որդըրտ .

էէրէն .

կէպ .

Լաքին չօղլարը՝ խնդիրտէն սօնրա դօնուր-
լար . մէսէլա ,

Համար .

Համեմատ .

Չափ .

Օրա .

Եռաջ .

Սօս .

Պէս .

Վրայ .

Հետէ .

Ի վեր .

Ետեւ .

Ներս .

Դուրս .

Շուրջ .

Դէմ . ևն .

էլէն .

կօրէ .

գարար .

մարտ .

էվէլ .

էպէն .

կէպ .

էս .

(պիւր մարտէրէն) պէրէ .

սօնրա .

էլէրէ .

որշուր .

էրէր .

գարար .

110. Նախադրութիւնն արտան մօզըլարը՝
Սեռական խնդիր իսթէրէր. մէս.

Դնոր համար. ճոռն իջէն.
Սարգոս քով. արեմ էանընդա.

Պաղըլարը՝ Տրական. մէս.

Պէս իջէ. պանա րօզըն.
Սինչէն րան. էլէ րէլէն.

Պաղըլարը՝ Բացառական. մէս.

Պէնէն դուրս. քախսարան րըլարը.
Բաց ի ձեռն. կենանդարան մարա.

Հայցական վէ Պործիական խնդիր տախի ա-
լըլար. մէս.

Քան զոսկին. ալմոռնարան զէյարտ.
Օր առաջ. կէն էլ լէլ.
Էնն ի վեր. րազարան էօգարը.
Բլարն ի վար. Բէթէրին ալաղը.
Քան բռնաթեմք. զըրարան զէյարտ.
Բնչպէս հոգով. Բէթէրտ էլէ կէյի. *

* Հակիրտը՝ Նախադրութիւնն արտան խնդիր վերմէսինի՝
եազարագ, Թալիմ օլմալը տըրլար.

ՊԱԳ Է

ՇԱՂԿԱՊ

111. ՇԱՂԿԱՊ օ՛ր ձիւն լուղաթլար տըր ,
քի իքի լուղաթլարը , եախօտ իքի սէօղէրի պիր-
պիրէրի իլէ պաղլար . մէս . Հայրս ու մայրս .
փէտէրիմ վէ վալիտէմ . Իրեննեւուն եկաւ և
իրեննեւուն զինք չընդունեցան . քէնտինինքիլէրէ
կէլտի վէ քէնտինինքիլէր սնու դապուլ էթ-
մէտիլէր : Պու սէօղէրտէ ու , և , վէ , Շաղ-
կապ տըսլար . իլք սէօղտէ ու , Հայրս մայրս
լուղաթլարը պիրիպիրլէրի իլէ պաղլար . իքինձի-
սինտէ , և Շաղկապ իքի սէօղէրի պաղլամը տըր :

Պաշլըճա Շաղկապլար զերտէքիլէր տիր :

Դւ , ու .	վէ , հեճ .	Թէպէտ :	կերւէ .
Եւլ .	անճաք .	Եթէ , թէ որ .	եյեք .
Թէ .	է , կերէ .	Երբ որ .	չէնէ .
Թէ չէ .	եօգու .	Քանզի ,	} զերս .
Կամ .	եախօք .	Վասն զի ,	
Բայց ,	} Լախն .	Ինչու որ ,	
Սակայն .		Ուրեմն ,	եօլէ Ի-է .
Որովհետեւ .	չէնէ .	Ուստի ,	} Եմք .
Հապա .	եա .	Երգ .	
Եւսինքն .	եանի .	Քան թէ .	չէլէ քի .
Ենգամ .	դիլէ .	Սինչեւ .	եօլէ քի .
		Սանաւանդ .*	պախաւանդ :

* Խօճալար՝ Շաղկապլարը գօյմայարագ սէօղէր եազմա-
լէ , քի եերինէ կէօրէ նէ Շաղկապ լազըմ օլտուղունու շա-
հիրտէր քէնտիլէրի պուլտունլար :

ՊԱՊ Ը

ՉԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

112. ՉԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ՝ օլ ճինս լուղաթ-
լար տըր , քի վալլին պիր հալինի , եախօտ
տուլթուշունու պէյան էտէր . մէս . դօրպու ,
թաաճիւպ , հըրս , իբրահիյէթ , հագարէթ ,
գաստալէթ եախօտ սէվինճ , ևն :

Պաշլըճա Չայնարկութիւնլար՝ զերտէքիլէր
տիր :

Ո՛Յ ,	օֆ , ա՛հ .	Սլախ ,	} եաշլէք .
Ե՛Յ ,	ա՛ի .	Եւաշ ,	
Ո՛Յ ո՛Յ .	էայ էայ .	Եփսոս .	
Ո՛Ղ .	հա՛յ . է՛յ .	Հապա .	հայրէ .
Ե՛Յ .	ա՛հա .	Ե՛Յ .	էհ .
Սլա՛յ .	է՛յ .	Ե՛ .	է .
Ո՛Յ .	ա՛ի .	Հա՛յ .	հա՛յ .
Հա .	դէ .	Օ .	օ .
		Իէ՛Յ .	ա՛իլէր . հա՛շ-
			ալլահ . *

* Սէքիզ Մասունք բանինն տէրսլէրի խիթամլնտէ ,
շահիրտան բառագիտութիւն զըմմընտա խմբիհան օլուն-
մալը . եանիա՝ հէր պիր լուղաթ նէ ճինստէն օլտու-
ղընու չապըգ պուլուպ , վէ հոլովարը վէ բայլարըն խո-
նարհումլարընը տօղըու ղալաթսըզ եազմասընը էօյրէնտիք-
տէն սօնրա , իբինճի գըսմա՝ Համաճայնութիւն տէրսինէ
պաշլամալը տըրլար :

ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՍՍ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

113. Մատեն քի սէօլ՝ լուղաթլարըն պիւր ուսուլ վէ նիղամ իւզըէ տիղիլմէսի վէ պաղլ լոնոմասը իլէ օլուր. պու գըսմտա լուղաթլարըն՝ սէօլ իչինտէ պիրիպիրլէրի իլէ նէ ուսուլ իլէ պաղլանմասընը , վէ նէ խըզմէթլէր իճրա էթմէլէրինի պէյան էտէճէյիմիզ օլմալը տըր :

114. Լուղաթլարըն՝ սէօլ իչինտէ իճրա էթտիլէրի շօլ խըզմէթլէրինէ՝ Վերականուլ թիւնճա պու խալէր վէրիլըր . մէս . Տէր Բաշ , Ինդիլ , Բաշայայիլ , Մալիլ , Կալան :

Ա ՊԱՊ

ՏԵՐ ԲԱՅԻ

115. Բայ՝ էլնէ՛ եախօտ օլմա՛ կէօսթէրիլ . Տէր բայի՛ էպէն եախօտ օլան տըր . պունուն իչին տախմա Ուղղական օլուր . մէս . Ես ստեղճեցի՛ քեզ . պէն սէնի եարաթտըմ . Մովսէսին հիտ խօսեցաւ Եսոոսա՛ . Ալլահ Մովսէս իլէ

սէօյլէտի . պու սէօղէրտէ՝ Եւ , Եսպուստ ,
Տէր բայի տիրէր :

Տէր բայի պուլմանըն պիր դօլայ եօլու՝ ո՛վ ,
քիմ , եախօտ՝ Ե՛նչ Եան , նէ շէյ , սօրմագ տըր ,
մէս . Մովսէսն հէր Եսպուստ իօտէդա . Եւ
լահ Սովսէս իլէ սէօյլէտի :

Սիւալ . քիմ սէօյլէտի :— Եւլահ . իմտի , Ես-
պուստ , Տէր բայի տիր :

Երկնի իմ աշտու է . Աէօք պէնիմ թախ-
թըմ տըր . պու սէօղտէ իքի ուղղական վար
տըր , վէ Տէր բայի հանկըսը օլաուղունու պուլ-
մագ իչին՝ սիւալ էթմէլի , թախթ օլան նէ շէյ
տիր .— կէօք տիր . իմտի երկնի՝ Տէր բայի տիր :

116 . Տէր բայի օլանլար պունլար տըր , եանիա ,
Ենուն՝ Դերանուն՝ Գոյականաբար* ալընմըշ
Մակդիր անուան , հէմ պազը քէրրէ Մակդիր
բայի Եւղկապ՝ Նախագրութիւն քէնտի ինդիրի
իլէ , հօլովել օլմուշ պիր լուզաթ Ուղղական
կիպի , վէ պիր Դիմաւոր բայ . մէս .

Տէր ԲԱՅԻՄԻ

Եւստ .

Յիտուս պատասխան տղաւ . Յիտուս ճէվապ վէրտի .

* Պիր Մակդիր անուան Գոյականաբար ալընմըշ տէնիլի ,
նէ վագթ սէօղ իչինտէ եալընըղ Գոյականաբար տըր , եա-
խօտ պիր Գոյական՝ քիքր իլէ անլաշլըր :

Պերանան .

Պապ կըսես . Սէն տէյօրսուն .

Լիւրէշ Պերբայ .

Լստուծոյ շնորհներէն չար է . Լլաճա միւթիւ օւ-
մամագ ֆէնա տըր .

Լիւրէշ Պերբայ .

Փրկումընդէն ուրախ պիտի ըլլան . Խէլաս օլանլար
մէսրուր օլաճագլար .

Սիւրբ անան .

Սիւրբ խրատը կմերժէ . Սարամալ նասիճաթը
գապուլ էթմէլ .

Սիւրբ Խիւրիկէն .

Սիւրբ համբէ մատուցուեցաւ . Խիւնաճ իլին օլան
սունուլտու .

Սիւրբ Բայ .

Չեր այն այո ըլլայ . Սիւրբ էվլէթինիլ էվլէթ
օլսուն .

Շալալ .

Չանլին խօսքին պատճառն կցուցնէ . Չիւնքի՝ սէօ-
ղին սէպէպինի կէօսթէրիր .

Չիւլիլ օլմալ տալ .

Չիւլիլ՝ անոր ձեռքովն ըսել է . Օնունլէ , օնուն վա-
սիթասը իլէ տէմէք տիր .

Պիմալ Պայ .

Սիւրբ Խիւրիկէն Լստուծոյ հրամանն է . Խըրսըլլէ
էթմէլ Լլաճըն էմրի տիր .

117. Տէր բայի պիր լուղաթ օլտուղուն-
տա, Ռայ՝ Թիւ վէ դէմք իլէ օնա համայայն* օ-
լուր. մէս.

Եւ Լինջէմ. Պէն ուլուրում. Ղաւ- իլէս. Սէն
տէյօրսուն. Լինջէս Կէսաւ. () Կէօրտիւ. Սէս Գէսէն-
Պիլ պիլիւրիլ. Ղաւ- իլէ Գէսէր. Սիլ պիլմէզսինիլ.
Լինջէս Լինջէս. () Նլար տուլմատըլար.

118. Տէր բայի իքի եախօտ զիյատէ լու-
ղաթլար օլուրսա՝ բայ յաֆնակի դօնուր. վէ սա-
ղէն տէ Ելակի. սախուսուս էկէր բայտան սօն-
րա դօնմուշ օլուրլարսա. վէ օլապիլիւր քի յող-
նակի լուղաթ տէ իլինտէ պուլունսուն. մէս.

Սօլէս ու Լհարոն հարան փարաւոնին. Սօլսէս
վէ Լհարոն փարաւոնուն եաննա կիրտիլէր. Լին ա-
տենը Սեդրա՝ Սէսա ու Լհարոն Լհարոն մէջէն
Ելէ. () Լ տէմ Սեդրա՝ Սիսաք վէ Լհարոնադու-
աթէլին օրթասընտան չըգտըլար. Ոտքի վըայ Ելա- Բա-
հարոն և Կոտալէն ու Լհարոն Լհարոն, և անոն որ իրենց
հետը նստեր էին. Իմտի փատիշահ, հէմ վալի, վէ
Լհարոնիկէ, վէ օնլար իլէ պերապէր օթուրանլար գալգ-
տըլար:

* Իքի լուղաթլար պիր Թիւ՝ պիր հողով եախօտ պիր
դէմքտէ օլուրլար իսէ՝ Թիւ իլէ՝ հողով իլէ՝ եախօտ
դէմք իլէ համայայն տըրլար տէնիլիւր:

119. Յողնակի Տէր բայինին իւշիւնճիւ դէմ
Բայը՝ պաղը քերթէ եղակի տախի օլուր, պա-
խուսուս էմ՝ կամ վէ ըլլամ բայլար օլտուդ տա,
մէս .

Եւս ամէն բաներն էլաւ . Հէի պու շէյլէր օլտու,
Խմաստունին աւերն իր գլխոյն վըայ է . ալեմին
կէօզլէրի պաղը իւզէրինտէ տիր : Փառք ու վայել-
չ-խէն կայ անոր առջին . ()նուն էօնիւնտէ ճէլալ ու
զինէթ վար : Եւ այն կնկանը մեծ արծիւի երկու
թեւեր արուեստաւ . Սէ գարըյա պիւլիւք գարթալն
իքի գանատը վէրիտի : Եւ քու հոգւոյդ ցան-
կացած պարուներն քեզմէ հեռու . Սէ սէնին ճանընը
արզիւլէտիյի մէյվէլէր սէնտէն կիթտի :

120. Տէր բայի պիրտէն զիյատէ օլուպ՝ այլը
դէմք անունլարտան միւրէթթէպ իսէ, Բայ յով-
նակի գօնուր, վէ դէմքտէ պարուստ* դէմք
իլէ համաձայն օլուր . մէս :

Եւ ու հայրը մէկ են . Պէն վէ փետէր պիր իզ :
Երբոր դուռն ու անիւ մինակ է . Եւ վագթ սէն
վէ օ եալընըզ սընըզ :

121. Ենդիւ վէ անցեալ դերբայլար տախի
էքսէրիէ ուղղակի Տէր բայի ալըրլար . մէս .

* Պիրինճի դէմք իքինճիտէն , վէ իքինճի իւշիւնճիւտէն
Պարսկերէնէն 122-րդ .

Բանաստեղծն գիտնալով որ քիչ ժամանակ ունի ,
Խալիս պիլերէք քի՛ ալ միւտտէթի վար : Որթին
ճիւղը բանի մ'օգտակար չըլլալուն օրինակովը . Ըս-
մանն տալը պիր շէյէ ետրամազ օլմասը թէմսիլի իլէ :
Պետ արծաթէ ինչ շէյէ , ու ոսկիէ Բաժալը չը
կոտորէ , և սափորն աղբիւրին քովը շէյէ , ու
ջրհորին վրայի անին շէյէ : Թա կիւմիւշ թէլ
չէօղիւմէզտէն , վէ ալթուն քեասէ գրորմազտան , վէ
տէսթի չէլմէնին եանընտա փարէլէնմէզտէն , վէ
գոլյուտա տօլապ գրորմազտան* :

122. Պիրինճի վէ իքինճի դէմք Բայլարըն
Տէր բայիլէրի , քի է , դո , դերանունլար տըր-
լար , չօդ տէֆա Ֆիքր իլէ անլաշըլըր , քէղալը
իւլիւնճիւ դէմքին տախի՛ դերանուն օլտուղու
հալտէ :

ՊԱՊ Բ .

Խ Ն Դ Ի Ր

123. ԽՆԴԻՐ , պաշտա պիր լուղաթըն եանընտ
գօնուլարադ՝ օնուն Ֆիքրինի պէլիւ եախօտ
թէքմիլ հաէն լուղաթլարա տէնիլըր . մէս . ,

* Շահիրտան 4էր դէմքտէ Տէր բայիլէրի իլէ պերապէր ,
Եզակի վէ Յոգնակի Բայլար եազմալը տըրլար :

ՍՆՆԵՆԻՆ՝ ԿԵՆԵՆ ԶԵՆԵՆ . ԻՇԽԵՐԻ ԿԱՂԱ ԿԵՆՆԵՐ-
ՄԻ : ՀԱՄԱԿԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ . ԻՄԱՆ ԻՂԵ ՍԱՐԴ-
ԼԱՆՄԱԳ : ՍԿԵՆՆԱՆԻՆ՝ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ . ՍԿԵՆՆԱՆ
ԶԻԼՄԵՆ : ՍԿԵՆՆԱՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ . ԻՇԽԵՐԻ ԿԱՂԱ : ՍԿ-
ԿԱՂԱՆ ԿԱՂԱՐ . ՍԿԵՆՆԱՆ ԻՂԵՆ . ԿԵՆՆԱՆԵՐՄԵՆ ,
ԿԵՆՆԱՆ՝ ԿԵՆՆԱՆ՝ ԿԱՄԱԿԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱ-
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐ ԿԱՂԱՐ ԿԱՂԱՐ :

ՊԵՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ , ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ :

124 . ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ
ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ , ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ :

125 . ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՆ՝
ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ :

Ա . ԱՆՈՒՆՈՒՆ ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ

126 . ԿԱՂԱՆ , ԿԱՂԱՆ ԿԱՂԱՆՆԱՐԱՐ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՐՈՒԹԻՆ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ
ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ՝ ԿԱՂԱՆ :

Աւերակն լայն, Տիւնեանն ըջղը : Աւերակն գլխաւորներն, Սիւնեանն աղալարը : Կիւնն գիտնալովը, Գարըսնն իւրի օլմաղիւէ . քելիմէլէրտէ, աշխարհն՝ Կիւնն Յատկացուցիչ տիրէր . լայն գլխաւորներն՝ Կիւնն Յատկացեալ տէնիլիլէր :

Յատկացուցիչ՝ Կիւնն, քիմիօն, սիւսալ ճէվապ օլուր . մէլքիւր քելիմէլէրտէ շէօյլէ սիւսալ էտէպիլիլիլ .

Որոն լոյսը . քիմիօն ըջղը . — Աշխարհի, տիւնեանն . Որոն գլխաւորներն . քիմիօն աղալարը . — Աղգին, միլէթին : Որոն գիտնալովը . քիմիօն իւրի օլմաղիւէ . — Կիւնն, գարըսնն :

127. Իշրմէնիճէտէ, Յատկացուցիչ էքսէրիէ Յատկացեալտան էվիլէլ Գօնուր, Դասըլ քի մէլքիւր էօրնէքլէրտէ կէօրիւնտիւ . վէ հէմ տախի պիր լուղաթ չօդլարա յատկացուցիչ օլուր, մէս .

Այս կանոններն՝ պատուիրանքներն՝ դատաստաններն ու վկայութիւններն պահես . ()նուն գանուշարըն՝ Թէնպիհլէրինի՝ հիւքմէլէրինի վէ շէհատէթլէրինի սագլայասըն : Ի՞նչ կէնայս Կարէնէրու օրերն . Ի՞ծմրիւմ երլարընն կիւնլէրի : Արմաւէնի ոստն ու կիւնն . Խուրմա աղաճընն տալը վէ սագը :

128. Յատկացեալըն մակդիրի՝ եախօտ քէնտինէ միւթալիլ սոյըր պիր լուղաթը՝ օլուրսա, օ՛ւ ալայա կիրէրէք պիրիպիրլէրինտէն սյրլըրլար . մէս .

Մարտի 2-ը փառաւորեալ անունը . Լաւաճն ճէլիլ
խամի : Քրիստոսի խաչին դառն մահաւանը հնաշան-
դութենէն . Քրիստոս խաչն աճը էօլիւմիւնէ իթաաթ
էթմէսինտէն :

Բ . ՄԱԿԴԻՐ ԱՆՈՒԱՆԼԱՐԸՆ ԽՆԴԻՐԼԷՐԻ

129 . Մակղիլը անուանլար՝ նիճէ քի Լն-
ցեալ վէ Լպառնի Պերբայլար տախի , քի պուն-
լար տա ածական կիպի իսթիմալ օլունուլլար ,
հէր հոլովտա խնդիր ալըլլար , հէմ նախա-
դրութիւն իլէ պերապէր տախի . մէս .

Ուղլան . Ձեռքը լեցուն . Լըլի տօլու : Մարդ
եղողն . Ինսան օլան : Լաաջինը Սիմֆիլ՝ Պերբ-
ըսուածը . Պիրինճիսի Սիմօն՝ Պետրոս տէնիլէն : Պա-
հապան դրուելու տեղ մը . Պէքճի քօյաճադ պիր եէր :

Հայդան . Օւնիկա ուժովցնողն . () նու գուվ-
վէթլէնտիրէն : Շաշա առնելիք ծակ մը . Սէֆէս ա-
լաճադ պիր տէլիք :

Սեռան . Լըլիէին ու երբեք ստեղծողը . կէօլին
վէ եէրին եարատրճըսը : Հոգոյ պահապան . Ղա-
նըմըն մուհաֆիզի : Լպականիչ և խռովարար բո-
լոր Հրեաներուն . Փէսաա էտիճի վէ հէփ Եհհու-
տիլէրի ինթիլալէ գալտրըրճը :

Տրան . Պերբայլան հմուտ . Իլմէ ակեահ : Լ-
նիւն ողորմած . Հէփսինէ բահիմ :

Բայապան . Մեղէն ազատ . կիւնահտան ազատ :
Մէկ խաչն միւսը թախանցիկ . Պիր թաքաֆտան :

պիր Թարաֆա շէֆֆաֆէ (կէօրինիւր) :

Պարթէաւն . Լինգ բթաչափ որոմագձիւ կըոր .
Պէշ փարմագ գուծր իլէ եուվարլագ : Ստքով ա-
պուշ . Պիքր իլէ սէրսէմ :

Պարթեր-իւն էլէ . Երկնից ասդէրուն շո՛ շատ .
Կէօրին երլտըլարը գատար չօգ : Ձեան պէ՝ ճեր-
մակ . Վար կիպի պէյազ :

130. Թուական Սակդիր անուանլար վէ ա-
նորոշ դերանունլար՝ բացառական՝ սեռական վէ
դործիական հոլով , վէ ցուցական դերանուն-
լար եալընը բացառական Սնդիր ալըրլար ,
հէմ տախի մէջ , իչինտէ , եախօտ մըջէն , իչին-
տէն , Նախադրութիւն պիրլէ . մէս .

Սէղէ մէկը . Պիզտէն պիրի : Վերի բանադէ-
րուն տասը . Լսիր Թուծուանլարն օնու : Թու-
քառսուն . Սայը իլէ գըրգ : Եննի մէ ուրիշներուն
պիտի ըլլայ . () նլարտան սայրըլարա օլաճագ : Խել-
ցիւնիւն ոմանք . Եգըլըլարտան պազըլարը : Եր-
կերպարանիւ քանի մը հոգի . Եղ գըյաֆէթ իլէ պիր
գաչ քիմնէ : Որոյ իւրաքանչիւրին . Վի օնլարն հէր
պիրինէ : Օւսանիւրոյ մէջ որը . Լվլատլարնն հան-
կըը : Վրէստանէրուն ամէնքը . Խորիմծիյանլարն
հէփիսի : Երոն մէջէն հինգը . () նլարն արասընտան
պէշի : Թագաորնիւն անոնք գովութեան արժանի
են . Փատիշահլարտան օնլար մէտհէ սէզա տըրլար :

Գ . ԲԱՅԼԱՐԸՆ ԽՆԴԻՐԻ

ԷԱԿԱՆ ԲԱՅ

131. Լշական Բայ Լճ հայցականտան մատէ*, հէր հօլով Խնդիր ալըր . մէս .

Ուղական. Լշակի տէր բայիսի օլանլար՝ եւ զակի ալըրլար, յոգնակի տէր բայիսի օլանլար՝ Ուղղական Խնդիրի դոյական իսէ՝ յոգնակի տէ օլուր՝ եղակի տէ . Ֆադաթ էկէր Սակդիր անուան իսէ՝ վէ դոյական եէրինէ գօնմամըշ իսէ՝ տայիմ եղակի օլուր . մէս .

Ես եմ Լսողա՞ն . Պէն իմ Լլահ : Թէոր դուք շիտակ մարդիկ էք . Լշէր սիւ տօղըու առամլար իսէնիլ : Դուք էք աշխարհի լոյս . Սիւ տիւնեանըն ընդը սընըլ : Լնոր Թղթերն ծանր ու զբաւոր են . ()նուն ըհսալէլէրի աղըր վէ գուվվէթլի տիրէր : Ծանրեր , զբաւորներ , օլմալ :

Լշօլչիւ վէ Թարթը իսմէրի տէ՝ քի Ուղղական դօնուրլար , տաիմա Բայըն Թիւինէ պագմայարագ եղակի օլուրլար . մէս .

Բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն էր . Իւքսէքլիլի ալթմըշ արշըն իտի : Բամբակներն երեք հարիւր Լիւր

* Հայցական՝ մախսուս ներգործական բայըն Խնդիրի տիր , վէ սայըր բայլար եանընա սայքի գօնմալ :

էին . ժամուգլար իւշ եիւզ պաթման խփէր : Ներ-
կած տեղուանքն եղան ամէնը մեկանց հարիւր երսուն
էրկուստ . Պոյանմըշ եերէր հէփիսի պիրտէն եիւզ
օթուզ գուլաճ օլտուլար . լիտրէր , զրկաչափնէր ,
օլմազ :

Սեւական՝ Տրական՝ Բապարական՝ Գործի-
կան խնդիրէր .

Խորհուրդն ու խոհականութիւնն իմ է . Մէշ-
վերէթ վէ թէտպիր պէնիմ տիր : Ըմէն ալ հասկոյ-
ւնն դիւրին են , ու գիտութիւնը գրնողներուն շիտակ
են . Հէփիսի անլայանա գօլայ տրը . վէ պիլլի պու-
լանլարա տիւզ տիր : () Ենիտէ եղած էր . Նօմօս
իլէ օլմուշ խփ : Մեր փրկութիւնը թեզէ է . խէ-
լասըմըզ սէնտէն տիր : Ըմէն բան առիւ եղաւ . Հէր
շէյ օնուն իլէ օլտու : Տակաւին գիտողներն պանիւն
էին . Հէնուզ պէքիլէր տամտա խփէր :

Տանի՝ Տրական խնդիր տիր . վէ չիւնքի ուղղա-
կանա պէնկզէր , տրական օլտուղունու ֆարդ էթմէք
իլին , ուր . նէրէտէ , սիւալ էթմէլի . մէս . ուր էին ,
նէրէտէ խփէր . — տունն էին , էվտէ խփէր : Պէջլէ
հէր հօլով խնդիրէրի ասըլ բայըն խնդիրի օլտուղու-
նու թաստիգ էթմէք իլին լուղաթ նէ հօլով ի-
սէ , օլ հօլովտա Բայ իլէ սիւալ էթմէլի . մէսէ-
լա , Ռղղական լուղաթ իսէ՝ Բիւ քան . նէ շէյ . Սե-
ռական իսէ , որոն . Բիւն . Բիւ քանին . նէ շէյին .
Տրական իսէ , որոն , քիմէ . Բիւ քանի , նէ շէյէ .
Բացառական իսէ , որոն , քիմէն , Բիւ քանին , նէ

չէյտէն . Պործիական իսէ , որով , քիմ իլէ . Բն Քանւոյ
նէ շէյ իլէ . սիւալ էթմէլի . վէ էյեր ճէվապ ու
յարսա՝ Խնդիր տիր , եօխսա տէյիլ տիր * :

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՅԱՐ ՎԷ ՊԵՐԲԱՅԱՐ

132. Կերդործական Բայլար վէ Պերբայլար
Հայցական հօլով Խնդիր ալըլար . քի տէր
բայլինին էթտիյինի կէօսթէրիր . վէ պու Հայ-
ցական՝ Սեւի Խնդիր տէնիլիր . մէսէլա ,

Փնտռեցէք զանկա , որ Բաղաստեղն և Հայն շինեց
Իւկէրի վէ Ղէվզայր եափանը արայն : Բնկեր սի-
բելով . Լգրանը սէվմէք իլէ : Ինչիւնդ մտածելու
հետ ըլլաս . Վէնտինի Թէֆէքքիւր էթմէտէ օլասն :

133. Օլ Հայցական Խնդիր քի յօդ ալմա-
մըշ տըր , վէ նախդիրի տէ եօդ տուր , անորոյ
Հայցական Սեւի Խնդիր տէնիլիր . մէս :

Հայ առաւ օրհնեց . Լգմէք ալտը վէ պէրէքէթ
տուասընը օգուտու : Տեւիլիեր՝ երազներ պիտի տես-
նեն . Սահիլէր՝ տիւշէր կէօրէճէքլէր : Բնչպիսի րոն
պիտի շինէք ինձի . Պանա նաւըլ էվ պինա էտէճէք
սինիզ : Պճղնաւոր պարսոնան մը հազած . Լայաղնա
եթիլիր պիր էսվապ կիլինմիշ :

Հայցական Խնդիրի Թանըմագ իչիւն՝ Ղով , քիմի ,
եախօտ՝ Բն Քանւ , նէ շէյ , սիւալ էթմէլի . մէս :

* Հակիրտէր՝ մէզքիւր հէփ էօրնէքլէրին Խնդիրէրին
Թարիֆ օլունան Թարգտա սիւալ էտիպ ֆարգ էթմէլի
տիրէր :

Բռնեցին , ԹուԹտուլար , Շէլ , քիմի . — Պերրուս ,
Պետրոսու : Բռաւ , ալտը . Բէշ Բաշը , նէ շէյի .
— Նայը , էքմէյի . աշխարհար օլուր քի Նայ , հայ-
ցական Խանգիր տիր :

134. Նայցական Խանգիրի սէօղ դարը շըդ
անլաշըլտըդտա՝ շ Նախդիր իլէ Կօմադ կէրէք
տիր . մէս .

Երբոր իմացաւ Թէ Նուովայեցի է , և որովհետեւ
զանիկ կապեր էր . () նուն Բօմալը օլտուղունու տույ-
տուղունտա , օնու պաղլամը իտիյի իջին : Եւ ամէն
կողմէն շանիկ բոլնկցուց , բայց անիկա չգիտցաւ .
շանիկ այրեց , բայց անիկա իր սրտին մէջ չգրաւ .
Վէ չէփչէփէ օնու ԹուԹուշտուրտու , ամմա օ պիլ-
մտի . վէ օնու եագտը , ամմա օ՝ եիւրէյինէ գօմատը :
Նոն Պարսիկը կշարջարէր շէյի . () րատա Բէճմ
Լըմէնիյէ իսքէնճէ վէրիր իտի :

135. Բնուն՝ Գերանուն՝ Գերբայ՝ Գոյա-
կան կիպի ալլէմը Մակդիր անուան , հէմ
պաղը քէրրէ Մակդիր բայի՝ Նախադրութիւն
Խանգիրի իլէ Շաղկապ՝ Նուովել օլմուշ պիր
լըղաթ , վէ Գիմաւոր բայ տախի՝ Սեռի Խանգիր
օլուրլար . մէս .

ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐ

Բնուն .

Բռաւ Բանուլը . Չօճուղու ալտը .

Գերանուն .

Բէշ տեսայ . Սէնի կէօրտիւմ .

Պիեթայ .

Սուրեցիներն կսիրեմ . Եղբորեթմեսինի սէվէրիմ :
Լաւոր մի մոռնար . Եղբորեթմեսինի ունութեամբ :

Պայտան ինչի աւելնէ Սուրեցի անունն .

Տէրն կսիրէ արդարեւ . Բապա սատարը սէվէր :

Սուրեցի բայ .

Բռանց խորհելոյ Բայ կամ աւմարսեր . Տիւղին
մէքսիզին Պէլի , ետխօտ խայրը , տէմէ :

Սուրեցի բայն ինչի բնի .

Սուրեցի հաճարն մատուցէք . Կիւնահ ինչի օլանը սոսնուն

Բայ .

Բայցի տեղ աւելնէ կրնաս դնել . Բայց եւրինէ սա-
կայն գոյապիլիւսին :

Սուրեցի բայն լաւ .

Խաչն յետէլ զատեց . Խաչ պիւղիմիտէքինի պլորտը :

Պիեթայ Բայ .

Ես ձեզ չեմ հանչարն լսել շատ սոսկալի է . Պէն
սիզի թանձամբ ինչիմէք չօգ . Հէյպէթլիւ տիւր :

ԿՐԵՒՈՐԵԿԱՆ ԲԵՅԼԵՐ ՎԷ ԴԵՐԲԵՅԼԵՐ

136. Ներդործական բայ իլէ սէյլէնէն պիլ
քէլամ՝ Սրաւորական իլէ տալի իղհար օլու-
նապիլիւր . Ֆադաթ օլտէմ՝ Ներդործականըն

սեռի խնդիրի տէր բայի, վէ տէր բայիսի բա-
ցառական հոլով գօնուր. պաղը քերթ տէ
գործիական. մէս.

Ներգործական է. Զայրն ինծի որո՞ւս ամէն բան .
փէտէր պանա հէր շէյի վէրտի .

Կրաւորական է. Ըմէն բան ինծի որո՞ւս իմ հօր-
մէս . փէտէրիմտէն պանա հէր շէյ վէրիւտի .

Ներգործական է. Իմիններս զիս կճանչնան . պէնիմ-
քիւէր պէնի թանըլար :

Կրաւորական է. Ես իշնանչորո՞ւս իմիններէս . պէ-
նիմքիւէրտէն թանըլըրմ :

Ներգործական է. Որ մեք ձեզի Խորոյնցին . այս-
ինքն , զոր . օնու քի պիղ սիզէ վազ էյ-
լէտիգ :

Կրաւորական է. Որ մեզմով ձեզի Խորոյնցի . օ
քի պիղիմ վասըթամըղ իլէ սիզէ վազ օ-
լուտու :

Ներգործական է. Սուրբ Հոգին Խորոյնցի զա-
նիկա . Բուհ էլ գուտս օնու թէճտիտ է-
տէրէք .

Կրաւորական է. Ընիկա Սուրբ Հոգւով Խորոյնցի
է . օ՛ Բուհ էլ գուտստան թէճտիտ օլ-
մուշ տուր :

ԶԻՅՈՒՔ ԲՇՅԼԵՐ ՎԷ ԴԵՐԲՇՅԼԵՐ

137. Չէլոք բայլար էքսերիէ հայցական
խնդիր ալմաղլար . պու սէպէպտէն Ներդործա-

կան բայ սեռի խնդիրսիղ օլտուդտա, Չէզոք
կիպի ալընմըշ տէնիլեր. մէս .

Միշտ կուննին . տայիմա էօյրէնիլեր . Ոչ կտենն
ոչ ալ կէնն . նէ կէօրիւրէր նէ տէ իշիտիլէր :

Պու էօրնէքլէրտէ , կտենն կտենն կէնն ներգործա-
կան բայլար՝ հայցականլար օլմատըղ իշիւն՝ սալթ
էօյրէնմէք՝ կէօրմէք՝ իշիթմէք ֆիլիլ կէօսթէրմէսի ի-
շիւն՝ չէզոք կիպի ալընմըշ տըրլար :

138. Արաւորական բայլար տախի չօգ տէֆա
Չէզոք կիպի ալընմըլար, վէ օլ վադթ բացա-
ռական խնդիրլէրի օլմաղ . մէս .

Ընոր երկու որդիքն ալ աղանդուտեցան . օնուն իքի
օղուլարը տա էօլտիւրիւտիլէր : Արկնից թագաւո-
րութիւնն ուժով կառնուի . կէօքլէրին փատիշահլը-
ղնա կիրմէյէ հիւճիւմ էտէրլէր : Խնչպէս որ որոմը
կտողուի ու կրակի մէջ կայրի . տէլիճէ նիճէ տէվի-
րիլեր վէ աթէշէ եագըլըր իսէ :

Պու էօրնէքլէրտէ աղանդուտեցան՝ կառնուի՝ կտող-
ուի՝ կայրի բայլար՝ սալթ օլմաղլըղ կէօսթէր-
տիղի իշիւն՝ կրաւորական տէյիլէր , իլա Չէզոք
տըրլար :

139. Եւիճէ քի հայցական հօլով ներդոր-
ծական բայլարա Սեռի խնդիր տէնիլեր, քէ-
լալիք սայըր հօլալար , մէսէլա՝ Ուղղական՝
Տրական՝ Բացառական՝ Գործիական վէ Նա-
խադրութիւնլար՝ խնդիրլէրի իլէ պէրապէր հէր
ճինս Բայլարա Խնդիր տիլլէր . մէս .

Վեղ փարաւոնին Լադուա ըրի . սէնի փարա-
ւոնա Լաւա էթտիմ : Ըրի . Ի՞նչ բան , — Լադուա .
Ուղ . Խնդիր տիր : Թափառի օծուելով . փատիշահ
մէս՝ օլունարագ : ()ծուելով . Ի՞նչ բան . — Թափառի .
Ուղ . Խնդիր տիր : Լաւ լսածին պէս կրի կարեցաւ .
պունու իշիթտիկի կիպի աթէշ քէսիլտի : Կարեցաւ .
Ի՞նչ բան . — Կրի . Ուղղական Խնդիր տիր : Վեղի
կիմացնեմ . սանա տույուրուրում . Կիմացնեմ .
Որ . — Վեղ . Տրական Խնդիր տիր : Լաւերդ գեղ
դիր . Կեօղէրինէ իլաճ գօ . Գիր . Ո՞ր . — Լաւերդ .
Տրական Խնդիր տիր : Վաղա՛ գնացած ատենը . չէ-
հրէ կիթտիլինտէ : Գնացած ատենը . Ո՞ր . — Վա-
ղա՛ . Տրական Խնդիր տիր : Լնոնց մէն պիտի չու-
տէք . օնլարն էթինտէն եւմէյէճէք սինիզ : Պիտի
չուտէք . Ո՞ր . — Սեն . Բացառական Խնդիր տիր :
Լնոր կեանքը երէն * կվերցուի . օնուն էօմիւ
եէրտէն գալորըլըր : Կվերցուի . Ո՞ր . — Երէն .
Բացառական Խնդիր տիր : Էրէն ելայ . փէտէրտէն
չգտըմ : Ելայ . Ո՞ր . — Էրէն . Բացառական
Խնդիր տիր : Իմ առանձն ինչ որ խնդրէք . իսմիմ
իլէնէ քի տիլէրսէնիզ : Խնդրէք . Ի՞նչ բան . Իմ
առանձն . Գործիական Խնդիր տիր : Ծանրագին
եղիւմ կօծուին . պահալը եաղլար իլէ մէս՝ օլունուր-

* Պու բացառական՝ կվերցուի՝ Կրաւորական բայա նի՞չիւն
սեռի Խնդիր տէյիլ տիր : Պուրատա կվերցուի՝ Կրաւո-
րական մը տըր : Հէր բացառական՝ Կրաւորական եանըն-
տա սեռի Խնդիր մի տիր :

լար : Կօծուին . Ի՞նչ բանով . — Եւթիւն . Պործիական
Խնդիր տիր :

Օճապեցէք Տեառն ուրախութեամբ . Բապա շաղ-
լըդ իլէ գուլուգ էտին : Օճապեցէք . Ի՞նչով . —
Ուրախութեամբ . Պործիական Խնդիր տիր : Օճ-
նոնք իմ հետերուս ինչ վերակացու ըրէ : () Նլարը
պէնիմ սիրիւլէրիմին իւզէրինէ պաշար նասպ էյլէ :
Ըրէ . Որո՞ւ ինչ . — Հետերուս ինչ : Նախագրու-
թեամբ Խնդիր տիր : Վրէստի համար չարչարուիլն .
Վրիստոս իշուն սկյասէթ չէքմէսի : Չարչարուիլ .
Որո՞ւ համար . — Վրէստի համար . Նախագրութեամբ
Խնդիր տիր : Մեք հեթն եկու . Պիլէմիզէ կէլ .
եկու . Որո՞ւ հեթ . — Վեք հեթ . Նախագրութեամբ
Խնդիր տիր :

140. Պիր դաչ անունլար եախօտ Ղերբայ-
լար՝ պիր հոլովտա բայա Խնդիր օլտուգտա,
պաղը քէրրէ եալընըղ սօնրաքի լուղաթ լաղըմ
օլան հոլովտա գօնուր, վէ էվվէլքիլէր Ուղղա-
կան օլուր . մէս .

Որ հեռուն շատ գեղեցիկ լեռնային երկիր մը կար,
անտառներ՝ այգիներ՝ ափն դեռնի պտուղներ՝ ծաղիկներ՝
աղբիւրներ և առանձինով զարդարուած . եանի , անտառ-
ներով՝ այգիներով՝ պտուղներով՝ ծաղիկներով՝ աղբիւրնե-
րով : Վի իրագտա զայէթ տիւլէր պիր քիոհիս-
թան (տաղէր) տիյար վար ըար , օրմանըգլար՝ պաղլար՝
հէր ճինս մէյվէլէր՝ չիլէքլէր՝ փունարլար վէ ըրմագ-
լար իլէ տօնանմըլ : Խորհիլ՝ խորհիլ՝ գրեւով իմաս-

ի չիւն՝ օնուէն եանընա դօնուլան լուղաթ ալը,
քի օնուէն իլէ եինէ օ պիր շէյի կէօսթերիր .
մէս .

Ղաւթի թագաւոր . Ղաւթի փատիշահ : Յորդա-
նան գետ . Յորդանան ըրմագ , Պուրատա Ղաւթի վէ
Խաթաւոր՝ իքիսի պիր զաթ ալը : Յորդանան վէ քեդ
իքիսի պիր նէսնէ տիր , ֆագաթ Ղաւթի վէ Յորդա-
նան հանկը փատիշահ՝ հանկը ըրմագ օլտուղունու ա-
շիքեար կէօսթերիր : Յովսէփ՝ Մարթիէն երէկ . Յով-
սէփ Մարիամըն գօճասը . Պուրատա տախի՝ Մարթի-
էն երէկ լուղաթլար՝ Յովսէփ իլէ պիր տիր , լաքին
հանկը Յովսէփ օլտուղունու տահա աշիքեար կէօս-
թերիրէր :

143. Բացայայտիչն պէյան էյլէտիյի լու-
ղաթ Բացայայտեալ տէնիլիր . մէլքիւր էօրնէք-
լէրտէ Խաթաւոր՝ քեդ՝ Յովսէփ Բացայայտեալ
ալըլար :

144. Բացայայտիչ վէ Բացայայտեալ օ-
լուրլար Լնուն՝ Ղերանուն՝ դոյական կիպի ա-
լընմըշ Մակդիր անուան , պազը քերրէ Բայ վէ
Մակդիր բայի , պազէն տախի թէքմիլ սէօլ .
Պու սօնրաքիլէրին էօրնէքլէրինի դօյալմ :

Եյս հիւանդութիւնն ամէն ատեն քէլէր քէլէ զիս
կնեղէ . Պու խաւթալըդ հէր վագթ կիճէ կիւնտիւղ
պանա սրգընթը վէրիր : Մակըայ մակըայա բացայայ-
տիչ : Ձեր գանձն երկնիւր դէլէցէտ պատուէրն աղա-

հութեան յաղթելու զօրաւոր խօսք մ'իւ . Խազնէնիցի կեօքաէ երդըն թէնպիհ՝ թամաա՝ եէնմէյէ պիր դուլ-վէթլու սէօղ տիր : Թիէքմիլ սէօղ Բացայայտիչ :

145. Բացայայտիչ բացայայտեալտան իլէրի դօնմուշ վէ եանընտա օլտուդտա՝ Ուղղական հոլով դօնուր ածաւան մազամընտա, բացայայտեալնէ թիւ՝ վէ նէ հոլով օլուր խէ . մէս .

Ան լեռնէն . Ան տաղտան : Բէնի տիկնոջ . Բէնէն գատընա : Կիսի ծառերուն . Ալլի աղաճլարն . Ալլի օրերն . Արազի կիւնէրտէ :

146. Բացայայտիչ բացայայտեալտան սօնրա դօնուլտուդտա՝ կերէք եադըն վէ կերէք ուղղադ, հոլով վէ թիւ իլէ տայիմա համաձայն օլուր . մէս .

Յօլսեփի որդւոյն Մանասէ տոհմերէն . Յօլսեփին օղունուն Մանասէին սիսիլէլէրինտէն : Հապա Տիրոջն Խորայէլի Մեքայ պիտի ապաւինիս . Իլա Բապա՝ Խորայէլին Բիւրիւնէ սրղընաճազսն : Կերէ ինձի Դաւաթի . Պէն կիւնաճքեարա ափիլ էլէ : Չեզմէ շինողներէր անարգուած . Սիլ եափանլարտան թաճիր օլունմուշ : Որուն մօտենալով այն կենդանի վիճի . Բի օնա տիրի թաշա եազլաշույ : Ինձմէ Սա մարացի կիս մը . պէնտէն պիր Սամարիալը գարըտան :

147. Բացայայտիչ իլէ պաղը քէլրէ Դիւն-հան* լուղաթլար պէրապէր դօնուլուր . մէս .

* Միւստիս՝ պիր լուղաթ՝ օ պիր լուղաթըն մանասը օլտուղունու կէօսթէրէն տէմէք տիր :

Եւս երեք հարուածներէն մարդոց երրորդ մասը մեռան, «յօնէն» կրակէն ու ծխէն ու ծծմբէն. Պու իւշ պէլատան՝ եանի ծնւարըն աղըզլարընտան չըգան աթէշտէն, վէ թիւթիւնտէն, վէ քիպրիթտէն ատէմէրին իւշ փայընըն պիրի էօլտիւրիւլտիւ: «Նոր Պղատոնէն» ըսէլ «նալէ» իմ վարդապետէս. Եւնի Պղատոնտան՝ տէմէք իսթէրիմ, պէնիմ Խօճամտան: Բայց ետքն իր փափաքը լցուեցաւ Եստուծոյ սահմանած այն միմիայն սովորական ընթացքովը, «յօնէն» Եստուծոյ Խօսքն ու իր սիրտը քննելով: Լաքին սօնրա, Ելլահըն միւգարրէր, շօլ պիրիճիք ատէթի գատիմէ օլան թարիդ իլէ, եանի՝ Ելլահըն քէլամընը վէ քէնտի երկրէյիլի թէֆթիշ էտէրէք՝ քէնտի արզուսու տօլտու: Ենքզինքնիդ զգոյշ պահեցէք Փարիսեցւոց խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն: Վէնտինիզի Փարիսեցիլէրին մայասընտան սագընըն, քի միւրայըլըդ տըր: Խոտըր ցամբեցաւ, որ ըսէլ է մեռաւ. ()թ գուրուտու, քի տէմէք տիր էօլտիւ: Բայ բայս Բացայայտիչ օլմուշ:

148. Ետէմ վէ սայիր անուելար անհան կաւ խօտ անուենով (նաճ), լուղաթ իլէ պէրապէր Բացայայտիչ օլուլլար, տայիմա ուղղական հոլով. մէս.

Սիհն անան կաշի բանողի մը տունը. Սիմոն նամ պիր թապաղըն էվէնտէ: Շիրանալաճառ կին մը Լէրիւ անհան. իսքէրլէթ սաթան Լիդիա նամ պիր գարը: «Եսիւ լէրլին անգամն է» անհանով տեսարակը կարդալէն: Պու սօն տէֆա տըր իսմ իլէ ճիւզիւ օգուժասընտան:

149. Պաշը քերէ Ռացայայտիչ բացայայտեալն եանընա, յատկացուցիչ կիպի՝ սեռա-կան հոլով գօնուր. մէս.

Հասարակն վահանն առէք. Իմանն գալգաննը ալն : Հայոց ազգը. Լըմէնի միլէթի : Եւրոպէանապատէն անցած ատենս. Տիւնեանն սահրասընտան կէչտիյիմտէ : Մարտէ ամսէն ետքը. Մարտայրնտան սօնրա : Քի անլաշըլըր, օ գալգան քի իման տըր. օ միլէթ քի Լըմէնի տիր. Եւ :

150. Լըյէր բացայայտեալ Նախադրութիւնա խնդիր իսէ՝ նախադրութիւնու թէքրարլամազ լալըմ տէյիլ տիր. եալընըլ պիրի իլէ դօմազ քիֆայէթ էտէր, կէրէք Ռացայայտիչ օլսուն օ՝ վէ կէրէք Ռացայայտեալ. մէս.

Պէտ յԵրրուսաղէմ սուրբ Կաթողիկոս Երանք. Երրուսաղէմ ազիլ շէհրէ տօղըու եօլա չըգտըգ : Քու Ժառանգիք Պաւթին հէր. Սէնին գուլուն Պաւթի իլէ : Եւանց Երսուս Քրիստոսի մեր միակ Սէնիքիք. Պիլա Երսուս Քրիստոս պիլզիմ պիրի՝ ճիք Սիյանճըմըլ : Պարեհ Բադաշէն ետք. Պարեհ փատիշահտան սօնրա :

ՊԼՊ Գ.

ՄԵԿԳԻՐ ԱՆՈՒԱՆ ԱՆՈՒՆ ԻԼԷ

151. Սակդիր անուան, քի Ենունուն իւղէրինէ գօնուլան, տայիմա դոյական իլէ պէրա-

պէր սէօյլէնիր, աէմէք տիր, գոյականսրզ տա-
լտի սէօյլէնիր. քի օլ տէմ գոյական կիպի ա-
լմնմըշարը տէտիք, էկէրչի տայիմա պիր գոյա-
կան ֆիքր իլէ պէրապէր անլաշըլըր իսէտէ. մէս.

Մէջը պիտի ծառայէ. Պիւյիւք քիւչիւյէ
գուլուպ էտէճէք. եանի. Մեծ եղբայրն պղտիկ
եղբօրն. Պիւյիւք գարնտաշ. քիւչիւք գարնտաշա :

152. Մակդիր անուան էքսէրիէ Անունտան
էվվէլ՝ վէ ուղղական հոյով թա եանընա դօ-
նուր Անունուն թիւիսէ վէ հոյովունա պաղմա-
յարադ. մէս.

Իսապուս կնիկներ. Ալիմ գարըլար. Աստուծոյ
կենդանի ու հշնջէնաւոր խօսքովը. Ալահըն տիրի վէ
էպէտէն գալան քէլամը իլէ : Սաք մարգարէներուն.
Եալան փէյղամպէրլէրին : Սքօրաշ՝ Ֆեռօֆե՝ դէդի
ու փեքարերով. Ղիլալը՝ պիւյիւք՝ սարը վէ սիյահ
թաշար իլէ :

153. Անուն չօդ քէրլէ Մակդիր անուան
կիպի սէօյլէնիր. մէս.

Իչիկ մարդիկ. Իքր ատէմլէր. Երծաթ գգալ. Ալիւ
միւշ գաշըգ. Ասապէլ խօսք. Մասալ սէօլ : Քա-
սիրտ. Թաշ եիւրէք : Տաղանդի տէր մարդ. Հիւնէր
Եաթօր ագըլ սահիպի ատէմ.

154. Իշլէլ՝ ճէն՝ վէ պունլար կիպի մա-
նասը օլան գոյականլար՝ սայը կէօսթէրէն ածա-

կանլար՝ վէ Լնորոշ Ղերանունլար իլէ պէրա-
պէր էքսէրիէ Մակդիր անուան կիպի իսթիմալ
օլունուր . մէսէլա ,

Մէկ Գրոճ Ժծումը . Պիր տիրհէմ քիւքիւրթ : Սէյ
ճըն ճանալ . ալթը միլ եօլ : Բանի Կաթիլ գինի .
Ղաչ տամլա շարապ : Լճի Գրոճ թուշուններէն .
Հէր ճինս գուշարտան : Ղաչի Գրոճ Ետարան . Պիր
պապ ինճիլ : Ինչ ասորիճան պատիւ ունէր , Սէ տէ-
րէճէ իթիպարը վար իտի :

155. () Փիքը իլէ պաղը թէքարլանմըշ
անունլար իսթիմալ օլունուր . մէս .

Ղաչի Գրոճ Գրոճ Գրոճերուլ . Պէօլիւք պէօլիւք ասքեր
իլէ : Տեսիլ Գրոճ Գրոճ Գրոճեր * . ճինս ճինս մա-
թալար :

156. Յուցական Ղերանունլար , Լճի՝ Գրոճ
Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ , վէ շու անորոշ գերանուն-
լար , ինչ ճը եախօտ ճըն՝ Գրոճ Գրոճ ճը՝ Գրոճ
Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝
Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝
Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝ Գրոճ՝
վէ ասլառնի գերբայլար՝ Մակդիր անուան կիպի
Գրոճիան իլէ իսթիմալ օլունուրլար մէս .

Բանի բանուորներ . Ղաչ իշխիլէր : Ինչ լեզուուլ .

* Պունլար էյեր պիր լուղաթ կիպի պիթիլիք եազըլըր-
լար իսէ՝ Գրոճի-Գրոճի՝ Գրոճի-Գրոճի՝ բարդ Մակդիր ան-
ուան կիպի , տաճա տօղրու տուր :

Նէ տիւ իլէ : Ուրիշ ոչնարներ ալ . Պաշտա գոյուն-
լար տա : Միւս աշակերտներն . () պիր շայկիրտլէր :
Ուսնի հեղինակներ . Պազը միւսլիֆլէր : Իւրաքանչիւր
տուն . Հէր պիր էվ : Ընթ թագաւորութիւն . Հէր
փառիշահլէր : Նոյն փառքով . () Լ սալթանաթ իլէ :
Ըյս պատուէրս . Պու թէնպիհիմ : Նոյն անպիտանը .
() պոշ առամ : Ըյոք ծառաներէն . Շու գուլլար-
տան : Պարտաք անուն մը . Եւզլըմըշ պիր իսմ :
Օրդոյիւս խօսքս . Սէյլէյէճէք սէօզիւմ :

157. Ընորոշ դերանունլարտան եալընըղ իլ
եղակի անունա Մակիլիր օլուր՝ տախիմ սօն գօ-
նարադ . մէս .

Մարդ իլ . Պիր առէմ : Խօսքով իլ . Պիր սէօզ
իլէ : Սուրբ հրեշտակէ իլ . Պիր աղիւղ մէլէքտէն ,

158. Սէլ վէ իլ՝ պիրլիպտէ պիր անուն իլէ
խսթիմալ օլունուր , էվվէլքի նախադաս օլա-
րադ . պախուսուս սէօզ պիր քիշի՝ պիր նէսնէ
իւզէրինտէ օլուուդտա . մէս .

Երկուքս իլ րոն ունինք . Իքիմիզին պիր էվ վար ,
տէնիլիր . Լաքին պիր քիշի իւզէրինէ սէյլէնաիքտէ ,
պէյլէ տէմէք տահա էյի տիր . Ես ինձի իլ րոն իլ
շինեցի : Պէն քէնտիմէ պիր էվ եալիտըմ : Ինձի իլ
եղէգ իլ տրուեցաւ . Պանա պիր գամըշ վէրիլտի : Մի
հարուածով իլ , Պիր զազէպ իլէ :

159. Ընունլար վէ դոյական կիպի ալընմըշ
Մակիլիր անունլար՝ Դաքարձակ թուականլար՝

իլէ պէրապէր 'եքսէրիէ յողնակի եերինէ եղակի
խթիմալ օլունուրլար . մէս .

Երկու հարգ տաճարն ելան . Իքի ատէմ հէյքէլէ
չըգտըլար : Որ ունէր եօթը գլուխ և քան եղջեր .
Քի ծնուն եկտի պաշը վէ ծն պույնուզու վար իտի .
Հարէր հղն ճանբայ գնաց . Երևա միլ եօլ կիթտի :
Տարը լծաւար այգի . ()ն տէծնիւմ պաղ : Տասնու
երկու հարգ լեցուն . ()ն իքի քիւֆէ տօլու :

Իմտի՝ Եօթը գլուխներ , Հարիւր մղոններ , տէմէսի
պէտ տիր . վէ Տարը լծաւարներ , Տասնուերկու հո-
ղովներ , հիւ տէնմէզ :

160, Պարաթ պաշգա պիր ածական դերա-
նուն տախի պէրապէր Մակդիրի օլտուդտա,
օլ տէմ Լնուն յողնակի գօնուր . մէս .

Երբոր մի քան աշակերտներն լսեցին . () պիր ծն
շակիրալէր իշիթտիքէրինտէ : Եյ երկու շակերտներն
զատ՝ որիւ երկու օգնականներ ալ ունէր հետը . Պու
իքի արգատաշարտան մատա՝ պաշգա իքի ետրտըմճըսը
տա պիլէսինճէ վար ըտը :

161. Որ եախօտ ո՛ր անորոշ դերանուն վէ է
բայ է- իլէ պաղլանարագ՝ Մակդիր կիպի Լնուն
իլէ սէօյլէնիր . վէ աճն ինչ , հէր նէ , աճն ո՛վ ,
հէր հանկը , մանասընտա խթիմալ օլունուր .
մէս .

Որ է- է կացութեան մէջ կրնաս երջանիկ ըլլալ .
հէր նէ հալտէ օլուր իսէն՝ սաատէթլու օլա պիլէսին .

Ու եւ պաշտօնեայ մը հաւատարիմ և գործունեայ .
 Զէր հանկը խըզմէթքեար սատըգ վէ իշկիւզար իսէ : *

ԿՈՉԱԿԱՆ

162. Կոչական՝ պիր զաթ, եախօտ զաթ սը-
 ֆաթընտա պիր նէսնէ , կէօսթէրէն լուղաթ
 տըր քի՝ սէօլ օնա տօղըու տուր . մէս .

Այն , քեզի բան մ'ունիմ ըսելու . Եւ Սիմոն ,
 սանա պիր տէյէճէյիմ վար . Ուրբէի , այս ի՞նչ բան
 էր որ դուն մեզի ըրիր . Ե՛յ օղուլ , պիզէ նի՞ջն
 պէօլէ էթտին : Բարեկամ , վեր ելիր . Տօթում ,
 եօգարը չոգ : Բէիլի , քու անձդ բժշկէ . Եւ հէ-
 քիմ , քէնտինի սաղաթ :

163. Կոչական Իշմէնիճէտէ չօդ տէֆա ալ-
 վէ այ լուղաթլար իլէ իսթիմալ օղունուր . մէս .

Ու Իսրայէլացի մարտիկ , ինչո՞ւ զարմացեր էք ադոր
 վըս . Եւ Իսրայէլի ատէմէր , պունա նէ՞ թաճիւպ
 էտերսինիլ : Ու անհաւատ և մոլորեալ աշխ , մինչեւ երբ
 հետերնիդ պիտ' ըլլամ . Ե՛յ իմանալ վէ թէրս սիւ-
 սիլէ , նէչէյէտէք սիզին եանընըզտ օլաճաղըմ : Ու
 անիւլներ և սրտի թմբակէ հաւատալու : Ե՛յ ազը-

* Հակիրտան՝ Եստկացուցիչ՝ Բացայայտիչ վէ անուն իլէ
 Մակդիր անուան խուսսալարտա էօյրէնտիքլէրինի եազ-
 մալ , վէ օնլարն համաձայնութիւնլարնը տօղըու կէօս-
 թէրմէլի տիրէր :

սրգլար վէ ինանմագտա աղըր գալպլըլար : Այ անշու-
գա՛ , ինչպէս համարձակեցար այս բանն ընելու .
Հէյ ետրամաղ , նի՛ճէ ճէսարէթ էթտին պու իշի
էյլէմէյէ : Այ իեղծ ծնող , ետքը պիտի ողբաս ան-
հոգութեանդ վրայ : Հէյ սէֆիլ աթա , շու գայտ-
սրգլըղընն իւզէրինէ սօնրա չօգ աղլայաճագսըն :*

ՍԷՔԻԶ ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻԼԷՐ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՄԱԽՍՈՒՄ
ՄԱԼԻԻՄԱԹԼԱՐ :

Ա. ԱՆՈՒՆ

164. Եղակի սէս իլէ չօղլուգ կէօսթէրէն
Անունլար վար , բի Հա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-ա-
նուր . Աղգ . միլէթ . Հօր , սիւրիւ . Բանաչ ,
օրտու :

165. Անունլար Թէքրարլանարաղ՝ պաղը
քերրէ հէյ պիւ տէմէք անլաշըլըր , մէս .

Տուն տուն ,	եանի ,	Հէր պիր էլ .
Գեղ գեղ ,	„	Հէր պիր քէյ .
Ղառ դառ ,	„	Հէր պիր գաբու :

* Շիմտի շակիրտան՝ Համաճայնութիւն կանոնլարնա
Թաթպըգ Էրմէնիճէ Թէքմիլ սէօղլէր՝ եախօտ գըսա մէք-
Թուպլար եազա պիլիլիլէր , շէօյլէ քի կնճամը ուզու
Ֆասլար եախօտ հիքէայէլէր եազմաղա գատիր օլալար :

Այս պահէն չգիտեմ, եւսոտ Կիւրէն-Կիւրէն անշա-
շուրք մէս .

Ղուենդ գունդ ,	եանի ,	չօգ պէօլիւքէր .
Կարգ կարգ ,	„	չօգ սըրալար .
Տեսակ տեսակ ,	„	տիւրլիւ տիւրլիւ ճինս .
Տեղ տեղ ,	„	տիւրլիւ տիւրլիւ եէր :

166. Սխալանի (սլիւր հէճէլի) լուղաթլար քի
էր յոշնակի եափան մասնիկ ալըրլար, վէ տէյիլ
նէր, ծնլար բարդ* օլտուգտա տախի՝ եխնէ օ
մասնիկ իլէ յոշնակի օլմալը տըրլար . մէս .

Գիւր , եաղը . Լըագրէր , Ղաղէթալար . Ըշնէ,
նէֆէս . Լստուածաշէր , Լստուածաշունչար . Տէր ,
Սահիպ . Տանուտէրէր , Լշլ սահիպէրի .

167. Օլ Լնունլար եախօտ Սակդիր ան-
ուանլար քի՝ ծնլարն Գլաբարտաքի հոլովումու
Լշխարհաբար լիսանտա գուլլանըլըր, Լշխար-
հաբարտա տախի օլ հոլովումու իսթիմալ էթմէք
կէրէք տիր . մէս .

Լըիւն ,	արեան ,	արեամբ .	Գն .
Սուրբ ,	սրբով ,	սրբով .	Մշէն .
Բարի ,	բարւոյ ,	բարւով .	Էն .
Հոլպ ,	ցպոյ ,	ցպով .	Կէնէ .

* Էթի լուղաթլարտան պիրէշմիշ պիր լուղաթա Բարդ
տէնիլէր . Ստուգաբանութիւն պապլնտա , Գըսմ Դ .
պագ :

Տարի , տարւոյ , տարւոք .	ԷԷԼ .
Չնունդ , ծննդեան , ծննդեամբ .	Պէլլուպ .
Ճողովուրդ , ժողովրդեան .	Ճէմալ . ԼՃ :

Քէզալք Վարբարտա եղակիսի օլմայան՝ եանի , եալընրլ յողնակի հոլովել օլան լուղաթլար Աշխարհաբար լիսանտա տախի օլ թարլտա իաթիմալ օլունուրլար . մէս .

Պառք , փառաց , փառեք .	Էշգէլ .
Կարծիք , կարծեաց , կարծեք .	Գըյաս .
Վերք , գրոց .	Գէմալ .
Երկինք , երկնեց . ԼՃ .	Հեք :

Չիւն ալի-նի , սո-րէի , Բարիէ , Կարիէ , Գիւրի , Կարի , տէմէսի պէտ վէ ճահիլճէ տիր :

168 . Պաղը քերէ Անունլարըն , կերէք եղակի վէ կերէք յողնակի Սեռականլարը , եախօտ Վործիականլարը . Աշխարհաբարտա տէրքեար օլմայան Վարբար պիշիմինտէ հոլովել օլմուշ իսթիմալ օլունուր . մէս .

Եշ . կաթ .	Սեռ . կաթին .	ախապ .
Կայսր .	„ կայսեր .	հէնէհար .
Եսայի .	„ Եսայեայ .	Եսայի .
Կերպ .	„ . . . Վործ կերպիւ .	Ռարլ .
Տէր .	„ տեառն „ տերամբ .	Էֆէնդի .

Յ.Ք. Տեալք. Սեռ. տեարց.	Էֆենդիէր.
Հարք. ,, Հարց.	ժէրէրէր.
Նղբարք. ,, Նղբարց.	Քարնդաշար.
Ութ. ,, ոտից.	այսք.*
Վարձք. ,, վարձուց.	Է-ճրէլ.

169. Յատուկ անուանարան էքսէրիէ յոդ-
նակիլէրի եօդ տուր, Ֆադաթ սպակէն օ իսմէրի
օլանլար՝ վէ պէնպէրլէրի աէմէք լազլմ՝ օլուրսա,
յոդնակի օլուպ հոլովել օլուրլար. մէս.

Յուդայ, Յուդաներ. Սիմոն, Սիմոններ. Գրի-
գոր, Գրիգորներ:

170. Պազլ քէրրէ, Լնուանլար վէ Մակդիր
անուանլար տախի, տիր մասնիկ իլէ յոդնակի օ-
լուրլար, վէ սպազլարլն մախսուս Սիսական-
լարլ տա օլուր. մէս.

Նշ.	Յոգն.	Սեռ.	Իաց.
Գնիկ.	կնկոյէ.	կնկոյց.	կնկոյցի.
Քշր.	քրոււրան.	քրոււրոյ.	քրոււրոյի.
Մարդ.	մարդիկ.	մարդկանց.	մարդկանցի.
Կին.	կանայ.	կանանց.	
Գիւրք.	գրէան.	գրէանց.	
Լնձ.	անձի.	անձանց.	

* Որք լուղաթլն եզակիսի՝ Աշխարհաբարտա իսթիմալ
օլունմազ, նիձէ քի յեռ, ել, լուղաթլն, քի ոպի: յեռն
տիր:

Եղջիկ .	աղջիւն .	աղջիւն .
Սանուկ .	մանկիւն .	մանկիւն .
Տեղ .	տեղումն .	
Սանք .	վանորայ .	
Եւագ .	աւագանի .	

171. Գործիական վէ Յայտաւան հոլով
լար՝ Ենուն իւն Սակգիր անուան կիպի, վէ
Բայ իւն Սակգիր բայի կիպի՝ չօդ իսթիմալ օ-
լունուրլար . մէս .

Համալ կերակուր . Չէշնիւ թամ . Խեւթ տղայ .
Ուլու չօճուգ : Վարէ սանդուխ . Թաշ ներտիպան :
Փայտէ աման . Թախտա գապ : Հարկա պիտի գայ .
Ելպէթ կէլէճէք : Սեղմալ յորդորել . Ուսուլ իւն
նաթիհաթ էթմէք : Նշարդուլէմէ կվկայեմ . Կերչէք-
իւր իւն շէհատէթ իտէրիմ : Հեւան լսեցի . Ուլագ-
տան իշիթտիմ : Իւր-ցնէ հաւտացինք . Հագիգաթ
ինանտըգ : Պէջլէլէրէ՝ հոլովեալ տէմէտէն ածանցեալ*
տէմէք տահա տօղըու տուր :

172. Հոլովել օլմուշ պիր Ենուն՝ թէքլար
հոլովել օլպիլիւր . Սեուականլար չօդ քերթէ .
մէս .

Թէ առաջին և թէ երկրորդ կարգիւններէն . Կերէք
պիրինճի , վէ կերէք իքինճի սըրատաքիլէրտէն : Սար-
դեմիւն կպարծենայ . Ուսթանընքի իւն էջիւնիւր :
Խաչի յեւմիւն նոյնը շինէ . Խաչ պիլիմիւնտէքինին
թըպգըթընը եափ :

* Ստուգաբանութիւն պապընտա , Գըսմ Դ . պագ :

Բ. ԴԵՐԱՆՈՒՆ

1. የጋንዲና ስሜን :

173. Լս՝ դո՛ւ Տէ՛ր դո՛ւ՛ Լինձնական Դե-
բանունլար՝ վէ Նա՛ անոնք՝ Յուդեանլար՝ ինքն
Դեբանուն իլէ, ինքն Սաղիւր ըայի իլէ, վէ
անյամբ Լիւն իլէ պերապէր իսթիմալ օլու-
նուր . պէօյլէ .

Եւ ինչո՞ւ եախօտ ինչն է, պէն քէնտիմ . դու ինչ-
չք, սէն քէնտին . նա ինչ, օ քէնտիսի . մէք ինչ-
նէն, պիզ քէնտիսիզ . դուք ինչն է, սիզ քէնտինիզ .
անոնք ինչն է, օնլար քէնտիլէր . ես ա՞նչմօք, պէն քէն-
տիմտէն . դու ա՞նչմօք, սէն քէնտիլիլինտէն :

174. Պէտլէճէ Էն-ն Գեբանուն՝ Սաղիւ
անուան կղզի անունըար ինէ Զո-ն՝ ասըլ՝ տէմէք
եէրինէ իսթիմալ օլունուր. մէս.

Լինին խաբուսիկ հրաման ըրաւ . Փատիշահ քէնտիսի
էմիր էլլէտի : Դաւիթն ինն ստորագրեց . Եւազըձը
քէնտիսի իմըւաւոր . քի տէմէք տիր , քու թագա-
ւորն , քու գրագիրն . ասըլ փատիշահ , ասըլ եւ-
զըձր :

2. Ընդուն Դեբանուն :

175. 'Այն' Լնորոշ դերանունն ինքն վե այն
այդ՝ այն՝ 'Դերանունլար իլէ իսթիմալ օլունուր
պէջլէ:

« Եւ ինչ , ասըլ քէնտիօի . այս նոյնը , ասըլ պու .
այս նոյնը ասըլ շու . այն նոյնը , կամ նոյն առիկա
ասըլ օ :

3. Որ Յարաքերական Ղերանոնն :

176. Յարաքերական Ղերանոնն՝ էվվէլտէն
սէօյլէնէն լուղաթը վէ քէլամը իլէրիւ կէթիրիւ ,
քի օ՝ յարաքէրէալ տէնիլիւր . վէ օնտան սօնրա ,
հէփ քէնտինէ միւթաալիդ օլան լուղաթլար ըլա՝
թիւ իլէ էքսէրիէ օնա հաւաճայն , թա եանը-
նա դօնուր . Ֆադաթ՝ հոլով ուլա հէր նէ քի
քէնտի բայը եախօտ անուենու իսթիճապ էտէր .
վէ էքսէրիէ քէնտի իլէ պաղլանմըլ օլան սէօ-
ղիւն իլքինտէ դօնուր . մէս .

Եւ ինչ որ ամենուն դատաւորն է . Հէփիսինին
հաքիմի օլան Լլահա . Ղերանոնն որ աթոռին մէջն է
պիտի հոգուէ զանոնք . թախթըն օրթասընտա օլան
գուզու օնլարը կիւտէճէք : Չէ որ Բաղաւաղէրէն՝ որոյ
ոսկորներն անապատին մէջ ընկան . Աիւնահ էտէնլէր-
տէն տէյիլ մի , քի օնլարըն քէմիքլէրի չէօլտէ տիւշ-
տիւ . Եւ ինչոյ լըքն էրէնոյ ինչէրէ կէնչէրէն , որոն կը-
հետևի մեծ հարուածներ ու պատուհասներ . () Նլար-
տան տէօրտիւ քէնտի պօրուլարընը չալարլար իտի , քի
օնտան սօնրա աղիմ պէլպէր վէ զազապէր զուհր է-
տէրլէր իտի : Ինչն ընկա՞ն անասունը վէր կէնէտ , որն որ
մեծ աշխատութիւն է . Չուգուրա տիւշէն հայլանը եօ-
գարըյա չըգարըր սընըլ , քի պիւյիւք զահմէթ տիր :

177. Պաշտօն օլուր քի Յարաբերական՝ ալ
եա չօղ լուղաթլար իլէ Յարաբերալտան իրադ
դալսըն, վէ քէնտի իլէ պաղլանմըլ քէլամըն
արա եէրինտէ դօնսուն պաղէն ուղղական հո
լովտա . միս .

Երկնից մէջ Վ. Կոստան՝ կիսառաքանեն՝ որ դատեց
պոռնիկը . Կէօքտէ Ելլահա համա ու սէնա էտէրէր ,
քի Փահիշէյի մուհաքէմէ էյլէտի : Երանէլէն ու Բի-
Բայն Շէրն , որ ինքն միայն ունի անմահութիւն՝ անմերձե-
նալի լուսոյ մէջ բնակած , որն որ մարդոցմէ մէկը չը-
տեսաւ , ոչ ալ տեսնելու կարող է , որոն պատիւ
և զօրութիւն յաւիտեանս . ամէն . () Լ Միւսպարեք
վէ եալընըլ Սուլթան՝ միատիշահլարըն Փատիշահը վէ
սահիպլէրին Սահիպի՝ էօլիւմիւղլիյէ եալընըլ մա-
լիք օլան եաղլալմալ նուրտա սաքին օլան , օնու քի
ատէմլէրին հիւ պիրի կէօրմէտի , վէ կէօրմէյէ գատիր
տէլիլ տիր . քի օնա էպէտէն իզզէթ վէ գուտրէթ
օլտուն . ամին :

Հասարակ Վոյ պատգամ՝ առնելով Ըստուծոյ
գեռ չերեւցած բաներուն համար , վախճալով տապա-
նը շինեց . որով աշխարհս դատապարտեց : Իման իս-
լէ՝ Վոյ տահա կէօրիւնմէյէն շէյլէրին հագգընա իւ-
համ՝ ալըս գօրգմաղըլա , քէնտի էվինին խէթասը ի-
ջիւն կէմի եալտը . վէ օնուն վատիթասը իլէ տին-
եայը սուլու կէօսթէրտի : () Եկնիւ չորս հարիւր տա-
րիէն ետքն որ տրուեցաւ , չկրնար խախտել . եանի

օրէնքն որ չորս հարիւր, և՛ : Տէօրթ եիւզ օթուզ
երլտան սօնրա օլան շէրիաթ նէսիս էտէմէլ :

178. Չօդ տէֆա յողնակի ֆիքը իլէ ե-
ղակի դօնուր, պախուդսուդ ուղղական վէ հայ-
ցական հօլովլար . մէս .

Այլայ ըլլալու այն բանէրո՞ւն որ տեսար . եանի ,
զորոնք : Աթօրտիւյիւն շէյլերէ շէհատէթ էթմէք իչիւն :
Եւ Վեւեայ որդիներէն էղօնէրն որ քահանայութիւն
կառնուն . եանի , որոնք : Այլ Վեւինին օլուլլա-
րընտան օլանլար քի քեահինլիք ալըլար :

179. Ուղղական որ՝ էքսէրիէ հէր հօլով-
կերինէ իսթիմալ օլունուր, վէ չօդ տէֆա լա-
ղըմ օլան հօլով իլէ սօնրատան պիլը Վերա-
նուն արթիլէ դօնուր . մէս .

(Օրհնեցէք զանկա որ անոր անունովը փրկուեցանք
եանի , որո՞ւն անունովը . Համո ու սէնա էտին օնա
քի օնուն իսմի իլէ խէլաս օլտուգ : Ամէն կերակուր
որ սիրտդ չգարչիր անիէ , առանց խտրութիւն ընելու
կեր . եանի , որո՞ւ սիրտդ չգարչիր : Ախրէյինին իք-
րահ էթմէտիյի հէր թաամտան պիլա ֆարգ եէ : Այն
բաներուն մէջ որ իմ խղճմտանքէս չեմ դատապար-
տուիր , ազատութեամբ կգործեմ . եանի , որո՞ւ* :

* Որ , Յարաբերական գուլվէթի օլտուգտա , չաղկապ
տէնմէզ . նիճէ քի մէզքիւր էօրնէքլէրտէ կէօրիւնիւր :
Տարեւք Քեր . Խա , 630—637 : պազ :

Օ՛ր նէսնէլէրտէ քի քէնտի զամիրիմտէ հիւքմ ոլուն-
մամ , սէրպէսթճէ ամէլ էտէրիմ :

180. Որ Յարաբերականըն յարաբերեալը՝
եախօտ օնուն բացայայտիչի չօդ տէֆա նէ հո-
լովտա դօնաճադ իսէ , օ դօնմալ , իլլա Ուղ-
ղական օլուր . վէ չօդ եէրտէ քէնտինին օլաճաղը
հոլովտա օլ գէմքին դերանունու արթիյէ դօ-
նուր : Հէման սունուն կիպի , որն որ՝ հանկը ,
ինչ որ՝ նէ քի , ո՛վ քիմ , ո՛վ որ՝ քիմ քի , Ա-
նորոշ իերանունլարըն կէօսթէրտիյի անունլար
տախի , քի պունլարըն տա չօդ եէրտէ Յարա-
բերական դուվվէթի վար տըր . մէս .

Քանզի այն Մովսէսն՝ որ մեզ Նգիպտոսի երկրէն
հանեց , չենք գիտեր ինչ եղաւ անոր . Օխրա շու-
պիզի Մըսրո տիյարընտան չըգարան Մովսէս՝ օնա նէ
օլտու պիլմէզիզ :

Քի օլաճադ , այն Մովսէսն . չիւն Յարաբե-
րական քէնտինէ միւթալիդ լուղաթլար իւէ տ-
րայա կիրմիշ պիլր սէօղ աիւր , վէ այըրտարադ-
պաշլըճա սէօղ՝ Քանզի այն Մովսէսն չենք գի-
տեր ինչ եղաւ անոր , տըր . իմնի աշիբեար օլուր
քի , այն Մովսէսն չենք գիտեր եղաւ , օլաճադ .
վէ անոր , արթիյէ դօնմուշ տուր :

Պէտլէ զերտէքի էօրնէքլէր տախի .

Թագաւոր ինչ որոն ականջն անիրաւութեան խօս-
մը .

քերու բաց է միշտ, անբ քովը գտնուողներուն ա-
մէնքն ալ անորէն մարդիկ են . եանի , Բագա-որի մը
քով . Պիր փատիշահ՝ քի ծնուն գուլաղը տայիմա նա-
հագգ սէօզլէրէ աչըգ տըր , ծնուն եանընտա պուլու-
նանլարըն ճիւմլէսի տէ պինամուս ատէմլէր տիրլէր :
Ընէ անգգա՞ն՝ որ կ'յանգընի ապստամբութիւն յարու-
ցանեւ , անանկ մարդոյն անունն ալ ընջեցէք . քի ան-
լաշըլըր անանկ մարդոյն , եանի ոյն անգգա՞ն . () Ը եա-
րամաղ քի զօրպաղըգ գալտըրմաղա թէճաուզ էտէր ,
էօյլէ ատամըն իսմինի տէ նապէտիտ էտին :

Եւ մեր ուղին՝ որոնչաւ կերպով , ինչպէս մօտաւո-
րութեամբ՝ ընդուագիտութեամբ . . . աւելի դիւրին է
հոգալ , և ոչ մտքերնին կպտըտի Հայաստան . եանի ,
մեր ազգին մտքերն : Ալ է պիղիմ միլլէթիմիզ քի
ջոթ թարզ իլէ , եանի , եագընըգ իլէ՝ տիւ պիլմէսի
իլէ տահա գօլայ տըր Լըմէնիսթանը դայըրմագ , ֆիքր-
էրի պիլէ Լըմէնիսթանը կէջմէզ : Սոյն կամ որդին ,
որն որ նահատակուէր , երկինքն անթառամ պսակ պատ-
րաստուած էր անոր . եանի , մեր կամ որդի . Ալ ալի-
տէսի եախօտ օղու , հանկըր շէհիտ օլայտըր , ծնուն
իլին սօլմաղ թաճ կէօքտէ հազըրլանմըշ ըտը :

‘Ենչ-նի-ն’ հաւաքանէ և զրէնէ՝ Ենչ որ քաշե-
ցինք , ալ մօտ է ազատութիւնը . եանի , նեղութենէ
հալածանքէ և զրկանքէ ազատութիւն : Ազգընթը՝
գօվալայըշ վէ զուլում , նէ քի չէքտիգ իսէ , զայրու
եագըն տըր խէլաս : Ընչո՞տիւն կամ գոհեմի , ու-
նչո՞տիւն կամ ուսմի , ո՞վ որ հաւատայ , անոր միայն
իրկութիւն խոստացուած է . եանի , ունչո՞տիւն

կամ գրեկին , հաշտութիւնն կամ բաժնին : Քիպար
եախօտ էտնա , ալիմ եախօտ նատան , քիմ քի իման
էտէր իսէ , եալընըզ օնա խէլաս վառ օլունմուշտուր :
Եւէֆօրտ՝ Կոյրտ՝ Բայրտ՝ ով տեանեմ , բանն եղածին
պէս պիտի պատմեմ . եանի , եղբօրդ՝ քրոջդ՝ մօրդ՝
պիտի պատմեմ : Վարնտաշըն՝ գըզգարընտաշըն՝ վա-
լիտէն՝ քիմի կէօրիւր իսէմ , մատտէյի օլտուղու կիպի
նագըլ էտէճէյիմ :

ՊԱՊ Գ .

ՅՕԴՈՒՆ ԻՍԹԻՄԱԼԻ

181. Պու եալըլար , Ս , Դ . Ե , նիճէ քի
պիրինճի գըսմաա սէօյլէտիդ , դէհօրոշյօդ թէս-
միյէ օլունուրլար , վէ ասըլ Վրաբար Լըմէնի-
ճէսէ Յօդ պունլար տըր . Ֆաղաթ՝ չիւն սօն
եալըսըր բաղաձայն օլան լուղաթլարըն ն յօգու-
ըն թէլէֆֆիւլ օլունուր , վէ Աշխարհաբար
լիսանտա , սօնու ըն օլան լուղաթլարըն ն սէսինի
չըլարմաադ տէրքեար օլմուշտուր . մէսէլա ,
ձիւն , իւրթանոմ , ալէսսէվիյէ , հիճ , իւրթա-
նոմ , եախօտ հիճ , իւրթանոմ թէլէֆֆիւլ
օլունուր . պունուլն իչին :

Լուսինն պայծառ է . Այ փարլադ տըր . Եղա-
նակն ցուրտ է . Հապա սօուդ տուր . սէօյլէնէճէք

հերինէ, լուսինը պայծառ է, Եղանակը ցուրտ է, սէօյլէնիր՝ վէ պէօյլէճէ ը տէօրտիւնձիւ պիր յօդ օլուր :

Ի՛նչ յօդ կիւլի ն հերինէ չօդ քէրրէ խաթիմալ օլունուր իսէ տէ՛ շու ուսուլ իւզրէ օլունմադ կերէք . Յօդ ալաճադ լուղաթըն սօն եաղըսը ձայնաւոր եախօտ նայ* հարֆլարտան լ եախօտ ղ վէ ը եախօտ — օլուր իսէ, եախօտ օնտան սօնրա կէլէն լուղաթըն իւք եաղըսը ձայնաւոր, վէ եախօտ հ վէ յ հարֆլար օլուր իսէ՝ քի պուհլար տախի ասըլ բաղաձայն հուրուֆ տէ- յիլէր, օլ վաղթ ն Յօդ դօմադ կերէք տիր . վէ տէյիլ ը . մէս .

Ոչ Եղիան և ոչ Մարգարէն . եւ՝ Եղիա եւ օլ փէյլամպեր տէյիլ իսէն : Ըմէն օր զուարճու- թիւնն էի . չէր կիւն օնուն սէֆասը ըտըմ : Ուրա- խառիթ ըրերովն ազգասիրաց սիրտը բերկրեցունելու . Սէվինտիրիձի խապերէր իլէ միլլէթ տօսթլարնըն եիւ- րէքլէրինի մէսրուր էյլէմէյէ : Ինքնակալին բարձր հաւանութիւնն ստանալով՝ չիւնքեարըն ըիզաի ալի- սինի իտինէրէք : Սէկն օր մեր վիճակն հասկնայ . չալիմիզի անլայան պիր քիմսէ : Խորագէտն յար- մար ժամանակը կղիտէ . Ըրիֆ օլան միւնասիպ վագթի կէօզէտիր : Ըսանկ ըլլալն չէի դիտեր . Պէօյլէ օլ-

* Ուղղագրութիւն պապընտա պագ Պէրրայի Հու- րուֆ . Դ . Գըսմ :

տողըունու պիլմէլ իտիմ: Ընդգամներն խրատը կար-
համարհեն. Գասըզլար նասիհաթը իսթիհգար էտեր-
էր. Գլղաբեր է այն ծառն. () Լ աղաճ մէյվէ-
տար տրր*:

182. Պու Յօղլարըն տախի՝ էական վէ ցու-
ցական դերանունլար գուվվէթի վարտըր, նիճէ
քի սօնրա էօրնէքլէրաէ կէօրիւնէճէք տիր:

Պաղաթ յոդնակի Տը, պիլլիմ. Յէր, սիլլն.
անոնց, օնլարըն. եախօտ իրէնց, քէնախլէրլն.
մանալարտա իսթիհալ օլունտողտա, նէ մաս-
նիկ իլէ սիլլէշէրէք, նէ, նիք, նին, օլուր. վէ
էյլէ միախնկ լուղսթլարտան մասա եղակի
վէ յոդնակի անունլարըն սօնունա դօնուր, քի
պունլար շօլ Յօղլարը ալտրգտա, յոդնակի եա-
փան էր մասնիկ զամմ օլունուր, վէ օլ վագթ
կէրէք եղակի, վէ կէրէք յոդնակի ֆիրբի վէրիք.
մէս.

Լշկերտնէ, Տը աշկերտը. շակիրտիմիլ. տէմէք տիր:
Օառանիք, Յէր ծառան գուլունուլ. տէմէք տիր:
Տնեքնէ, անոնց տունը, եախօտ տներն. օնլարըն է-
վի, եախօտ էլլէրի, տէմէք տիր:

* Պու ուսուլ իւզրէ ը՝ Թէլէֆֆիւլ վէ պիր հէճէ էք-
սիլի, վէ լիսանըմըն չափըզլընա եարտըմ էտեր. լա-
քին մէկմուլիմիլ տիր քի Աշխարհաբար լիսանըմը փաք-
լէնիպ Թէրպիյէ օլտուգճա՝ եալընը ն ասըլ Յօղ իսթի-
մալ օլունաճադ:

Պէտք է մասնակի Յօդու օրան լուրջաթլարը,
հոլովումունա պիր սուրէթ գոյալում.

Յօդու.

Ո .	Ա. քերնէն ,	աչուրնէն .	հեղէնէնիւ .
Ն .	Ա. քերնէն ,	աչուրնէն .	հեղէնէնիւ .
Ս .	Ա. քերնէն ,	աչուրնէն .	հեղէնէնիւ .
Տ .	Ա. քերնէն ,	աչուրնէն .	հեղէնէնիւ .
Բ .	Ա. քերնէն .		հեղէնէնիւ .
Գ .	Ա. քերնիւ .		հեղէնէնիւ .

Պէտք է հոլովել օլուրլար ,

Ա. քերնէն եախօտ աչուրնէն . հեղէնէնիւ . աչքեր-
նէն , աչուրնէն , աչքերնէն , աչքերուրնէն :

Ա. քերնէն եախօտ աչուրնէն . հեղէնէն . աչքեր-
նէն , աչուրնէն , աչքերնէն , աչքերուրնէն .

183. Յօդար , սէպլէնտիյի կիպի , չօդ տէ-
ֆա՝ էժ , պէնիւճ , Կաւ , սէնին , անոր , օնուն . եա-
խօտ՝ էյ , քէնտինին . էա , պէն , Կաւ , սէն , աչ ,
պիւ , աչ , շու , աչ , օ , դերանունլարը կէօս-
թէրիւլէր . մէս .

Ձեռքէն պիտի բռնեմ . եանի , Կաւ ձեռքէն .
Կիւնեան թուրաճաղում : Կրկնցած բազուկով . եա-
նի , էժ բազուկով . Ուղանմը՝ գօլում իլէ : Որ չլ-
լա թէ գոյ՝ զարնէ պիւ , ու մայրն տղաքներով .
եանի , էյ եախօտ անոր տղաքներով . () լմայ կէլիպ՝
պէնի վէ անայր էվլատլարը իլէ էօլտիւրէ : Կէ մե-
ղաւորիւ ձայնին . եանի , էժ ձայնիս որ մեղաւոր եմ .

Պէն կիւնահքեարն սէսինէ իշիթ : Դմէնքս քու
ծառանքդ հնք . եանի , Բէ+ ամէնքս . Պիւ Հէփի-
միզ սէսին գուլարնը : Դմենուդ կըսեմ . եանի ,
Յեշէ ամենուդ . Հէփինիզէ տէրիւ : Երկիրս բարիք-
ներով լեցուն է . եանի , այս երկիրս . Պու եէր
նիյմէթէր իլէ աջու տուր : Գեղիդ օգը ինչպէս է .
եանի , այդ գեղիդ . Ընլ քէօյիւն հավասը նասը
տըր : Բրադացի Վուսին հանդերձներն պատուած ու
գլխոյն վրայ հող դրած . եանի , այն Վուսին , ի
հանդերձներն , իր գլխոյն . Բրադը Վուսի էսվապը
երթմըդ վէ պաշը իւզէրինտէ Թօփրագ իլէ օնուն խ-
թիգպալինէ չըգտը :

184. Վէլալիք օլ Յօղար անուն տալի
կէօսթէրիլէր . մէս .

Ինչ որ դալար փայտին ասանկ կընեն , հապա չո-
րին ինչ պիտի ըլլայ . եանիս , չոր քայտին . Եւէր եաշ
աղաճա պու շէյլէրի էտէրլէրսէ , դուրույա նէ օլա-
ճագ : Ինչու Յովհաննէսին աշակերտներն շատ ան-
գամ ծով կպահեն , և քուկիններդ կուտեն ու կը
խմեն . եանի , քուկին աշակերտներդ . Եւէրն Յով-
հաննէսին շակիրտլէրի սըգ սըգ օրուճ Թութարլար , վէ
սէնինթլէր եէրլէր վէ իւլլէր : Մէկն հին գինին
խմլէն ետև անմիջապէս նորը չուզէր . քանզի կըսէ
Թէ հինն աւելի ակործելի է . եանի , նոր գինի ,
հին գինի : Ինչ քիմսէ էսքի շարապ իշտիքսէն սնու-
րա , անիտէ եէնի խթէմէզ . զիրա՝ էսքիսի տահա
խօշ տուր տէր :

185. «Ա, եախօտ ը, Յօդ մախսուս որոշող
յօդ տըր. վէ ասըլ Յօդ պու տուր, քի փեշին-
ձէ հադդընտա զիբը օլունմուշ, եախօտ պէլլի օլ-
մուշ անուշլարա գօնուր :

Սէսէլա՝ փեշին սէօյլէնմէմիշ վէ պէլլի օ-
լունմումը թուլում, վէ սու, վէ չօճուգ հադ-
դընա սէօյլէնտիկինտէ,

Տէ մը զու առաւ. Պիր թուլում սու ալտը : Որ
պալ պէտի սնուցանէ. Վի չօճուգ պէսլէյէճէք տիր.
սէօյլէնիր :

Լաքին փեշինձէ զիբը օլունմուշ, եախօտ պի-
լինմիշ թուլում՝ սու, վէ չօճուգ հադդընա եէ-
նիտէն սէօյլէնտիքտէ :

Տէն ջուր հատաւ. Թուլումտան սու տիւքէնտի.
Էւ տղան մեծցաւ. Վէ չօճուգ պիւյիւտիւ. սէօյլէնիր :

Վէղալէք պունլար,

Տէրն լերան վրայ ելաւ, և լեռն խիստ սաստիկ կը
գողար. Բապպ տաղըն իւզէրինէ չըգտը, վէ տաղ
ղայէթ շիտտէթի տիթրէր իտի : Երկնառաք հացովը
կերակրեց զանոնք. Կէօքտէն եօլանմըշ էքմէք իլէ
օնլարը պէսլէտի : Ըրեւելքէն ու արեւմուտքէն պիտի
գան. Կիւնտօղուտան վէ կիւնպաթրտան կէլէճէքլէր :

186. Պու ն եախօտ ը վէ « Յօդ տախի՝ որո-
շող Յօդ կիպի՝ Ըշխարհարար լիսանտա էքսէ-
րիէ պիր նէսնէնին՝ եախօտ զաթըն ճինխինի

Քախօտ նէվինի, կէնիշ մանատա կէօսթէրիլլէր մէս .

Մարդս պատուոյ մէջ էր ու չգիտցաւ . Իտէմ ֆղզէթտէ իտի վէ պիլմէտի . Պինին ուրախ կրնէ, իւրն զուարթ . Շարսպ շաղ էտէր, եաղ րուշան . Մրջիւնն աշխատապիրութեան օրինակ է, գառն ու աղաւնին հեզութեան ու խոնարհութեան . Պարնճա չալըճկանլըղա էօրնէք տիր, գուղու վէ կէօյէրճին՝ հալիմլիյէ վէ ալլադ կէօնիւլլիւղէ : Ինչգապմենը խրատը կարհամարհեն . Եարամազլար՝ նափհալթը խօր կէօրիւրլէր : Իմաստութիւնն իր տունը շինեց . Իւր քէնտի էվինի ետիտը : Սիրտը չար ու խաբեբայ է . Աիւրէք ֆափտ վէ ալտատըճը տըր :

Պէօյէ Յօդու օլան անունլարա՝ որդեալ աւուն տէնիլիւր, նիճէ քի Յօդու օլմայանլարաւնսրալ տէրիլ :

187. Յատուկ անունլար պախուսուս ատէմ իսմլէրի զաթէն որդեալ օլմաղլէ, էքսէրիէ տէր բայի կիպի յօրսուղ սէօյլէնիւր . մէս .

Ու Եֆէկնամակը դեպաններուն ձեռքէն առաւ . Վէ Եզեկիա մէքթուպու էլչիլէրին էլինտէն ալոր . Պիլլա միտքը դրաւ որ . Պօղրա ֆիքրինէ գօտու քի . Վան մեծ քաղաքէ . Վան պիւլիւք շէհր քի : Ու Երոսապէ՛ս աղգերուն ոտից կոխան պիտի բլլայ . Վէ Արուսաղէմ թափֆէլէրտէն չինէնմէքտէ օլաճագ :

188. Լաքին խնդիր կիպի տախմա Յօդ իսթէրլէր, պախուսուս հայցապանլար . մէս .

Բաճնեցին Յիսուսը . Յիսուսու թուլթառելար , Գը-
տանք Մեսիան . Մեսիայը պուլտուգ : Մարկոսն
առնես քու հետդ բերես . Մարկոսու ալըպ պէրա-
պէրինձէ կէթիրէսին . Ետքն ըսաւ թովմասին , Սոն-
րա թամասա տէտի : Եւ շատ ժողովուրդ իր ետեէն
կերթային՝ Գալիլիայէն ու Գեկապօլիպէն , և Երու-
սաղէմէն , ոչ քէաստանէն , և Յորդանին մէկալ
կողմէն . Սէ Գալիլեատան , հէմ Գեկապօլիստէն , վէ
Երուսաղէմտէն , հէմ Եհուտիսթանտան , վէ Յորդա-
նանըն էօթէ եագասընտան օնուն արարնձա չօդ դալա-
պալըդ կիթտի :

189. Պէօյլէ յատուկ անունլար տէր բայի
կիպի Յօդ ալապիլիլիէք իսէտէ՝ լաքին Ե-
պոսաթ՝ Քրիստոս՝ Յիսուս՝ էքսէրիէ յօդսուլ
սէօյլէնիր . մէս :

Ահգրէն Եպոսաթ երկինքն ու երկիրն ստեղծեց .
Իպթիտատէ Ելլահ կէօյիւ վէ եէրի եարաթոր : Յի-
սուս տաճարէն դուրս ելաւ . Յիսուս հէյքէլտէն տը-
շարը չըգտը : Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին
գործքերէն . Քրիստոս պիղի նամնսուն ամէլլէրինտէն
սաթղուն ալտը : Սէ՝ Եստուածն ստեղծեց , Յիսուսը
գորս ելաւ , Քրիստոսը ծախու առաւ , ապա օլմաղ :

190. Ենձադ՝ էյէր պիր շէյ իլէ որոշեալ
օլսալար , եախստ պիր էհէմմիյէթ վերէրէք օն-
լարը կէօպթէրմէք իսթէրսէք , նոյն այն , ասըլօ ,
նոյն ինչն՝ ասըլ քէնախի , տէմէք կիպի , օլ
տէմ Յօդ ալըրլար . մէս :

Իշուր երկրին Մատուածը . Պիւթիւն եւրին Մէ-
լահը : Ու ըսեն թէ ես եմ Վրիստոսը : Սէ տէյ-
լէր քի պէն իմ Վրիստոս : Մսիկա Յովսէփին ք-
դին Յիսուսը չէ . Պու Յովսէփին օղու Յիսուս
տէյլի մի : Ինոր քարոզած Վրիստոսն է որ մեք կը-
քարոզենք . () նուն վաղ էյլէտի Վրիստոս տուր
քի պիւ վաղ էտերիւ :

Սը վէ ինչ անորս զերանունլար իլէ անուն-
լար Յօդ ալմայլար . մէս .

Ինչո՞ւ ճը սովորին օգտակար է . Պիր սանաթ էյ-
րէնմէք ֆաիտէլի տիր : Ինչո՞ւ ճիր առաքինութիւն
ներուն համար կողովուրի . Պիր պէյ քէնտի ֆազիլէթ .
լէրի ինչուն մէտ զուենուր : Տա՞ն ճը շինուեցաւ . Պիր
էվ ետիրլուր : Ինչ ինչ էր այն . () նէ սէօզ իտի
Լուուեսան մը . Ինչ խօսքն , սէյլէնմէզ , չինքի
օնլար պիր նէսնէյի անոր ճէօսթէրիլէր :

191. Գերանուն՝ ետիստ Յօդ իլէ յատկա-
ցուցիչի օլան անունլար՝ Յօդ ալըլար . մէս .

Վա՞ն ականջի իմ հանճարիս տուր . Գուլաղընը
ֆէհմիմէ վեր : Ձե՞ր ամսագլուխներէն ու տօներէն
կըզզուի իմ հոգին . Սիզին այպալարընըդտան վէ պայ-
լամլարտան ճանըմ իբրահէտէր : Ի՞ր որդւոցը . Վէնտի
էվլատլարըն . Ինչո՞ւ ձեռքերն . () նլարն էլլէրի :
Պատերազմին պտուղը մահ է . Սուհարէպէնին մէյ-
վէսի էօլիւմ տիր : Սարգուս բարիութիւնը չար է .
Լտէմին էօվքէսի եարամազ տըր :

192. Յօդու օլմայան յատկացուցիչիլի

յաակացեալլարը անորոշ կիսի յօդսուղ, վէ ու
րոշեալ կիսի Յօդ աւարտի սէօյլէնիր. պէօյլէ,

Ընդունանի րէ ելած. Վիպար էվնտէն չըգ-
ըշ: Ես ձեզ ծառայութեան տնէն դուրս բերի. Պէն
իզի գուլլուդ էվնտէն տըշարը կէթիրտիմ:

Ըսիկա Կիլիկիոյ քով կըսուի. Պոլ՝ Կիլիկիա տէ-
նիզի տէնիլիր. Կիլիկիոյ ու Պամփիլիոյ ծովուն մէջ
տեղէն. Կիլիկիա վէ Պամփիլիա տէնիզին օրթասընտան:

Իմաստութեան Խոսէր կիսուէր. Ելմ սէօզէրի
սէօլէր իտի: Իմաստութեան խօսքերն օգտակար են
ընկերութեան. Ելմ սէօզէրի մէջլիսէ ֆախտէլի տիր:

193. Ես, րոս, ինքն, գերանուէլարըն եա-
գընընտա օլան բացայայտիչի՝ եախօտ դոյականը՝
եախօտ Մակգիր անուանը էքսէրիէ Յօդ ալըր-
լար. միս:

Ես իմաստութիւն՝ սրամտութեան հետ կըբնա-
կիմ. Պէն իլմ՝ իրֆան իլէ սաքին օլըրում: Յե-
տիններ ըրաւ Ռի առաքեալներ. Պիզ րէսուլլարը
էանա քիմէլէր էթտի: Վիշէ ամենակալ Ըստու-
ծոյր. Սանա գատիրի մութլագ Ըլլահա: Վիշէ
արգար գատաւորէր. Սէն ատիլ հաքիմտէն: Մարդն
ինքն ալ զարմացաւ. Ըտէմ քէնտիսի տէ թաճճիւպ
էլլէտի: Ես տկար. Պէն զաիֆ: Ինչէ մեղաւորի.
Պէն կիւնահքեարա. Սէտ ամենք. Պիզ հէփիմիզ:
Պոստ առողջներ. Սիզ սահհաթտա օլանլար: Ձեշէ
երկուքի. Սիզ իքինիզէ:

194. Մակդիր անուան վէ անուն պիրլքտէ՝
էյէր Յօդ ալսալար, էքսէրիէ Յօդ անունա
դօնուր. մէս.

Քրիստոսի քաջ զինուորն. Քրիստոսուն իյիտ
ճէնկճիսի. Հիւանդ ծառան բժշկուած գտան.
Խաւթա գուլունու սաղալմըչ պուլտուլար: Հաւա-
տարիմ բարեկամը չխաբեր բնաւ: Սատրգ տօսթ տալա
ալտաթմազ:

195. Լտըին յատուկ անունուն յետադաս
մակդիրի օլուրսա՝ Յօդ եալընըղ մակդիր ալըր,
կիւյա իբիսի պիր սայարագ, վէ բացայայտիչ
կիպի, Դ— ոյ է», սէն քի սին, «յ» ոյ է, էր,
օ քի տիր, իտի, ևն, անլաշըլարագ. մէս.

Ուր էր Ղազարոս մեռեալն, եանի, այն որ մեռ-
եալ էր. Քի էօլիւէրտէն տիրիլէն Ղազարոս օրա-
տա իտի: Ըբգար Սուրէնեան. Պէն Սուրէնզատէ
Ըբգար: Հօրը քօլ բարեխօս ունինք Յիսուս Քը-
րիստոս արդարն. Փէտէրին եանընտա շէֆաթճըմըղ
վար, եանի սատրգ Յիսուս Քրիստոս: Ըստուծոյ
ամենակալիչ, եանի, որ ամենակալ ես. Սէն գատրի
մութլագ Ըլաշա: Հմաւոն նախանձայոյզը. Օլ
շայրէթքէշ Սիմոն:

196. Երախագաս ածականա Յօդ դօմադ՝ Ըշ-
խարհարար լիսանտա նատիր կէօրիւնիւր:

Սեծն Ըղէքսանդր. Նրանելին Յովսէփ Սուրն
Ըստուած արգարութեամբ պիտի փառաւորուի. Սու-

գատտէս Ալաճ սատաղաթ իլէ իզզէթլէնէճէք :

197. Վոյականարար տընմըշ Մակդիր ա-
նունար էքսէրիէ Յօդ ալըրլար . մէս .

Թէոր արդարն դժուարու կիրկուի , հապա ամ
բարիշտն ու մեղաւորն ուր պիտի երեւի . Եւր սատրգ
կիւճ իլէ գուրթուլուր իսէ՝ ֆասըդ վէ կիւնահքեար
նէրէտէ կէօրիւնէ : Սեժ է ամէն բան ստեղծողն .
որ յիմարի վարձք կուտայ , և յանցաւորներուն վարձք
կուտայ . Ղիւմլէյի եարատան՝ վէ տիվանէնին էճրինի
վէրէն՝ հէմ ասըլարըն էճրինի վէրէն ազիմ տիր :
Աղքատին տուողն կարօտ չըլար . Պագիրէ վէրէն
միւհթամճ օլմազ :

198. Այա՝ այդ՝ այն՝ ուս՝ դա՝ նա , դերա-
նունար իլէ օլան անունլար տախիմա Յօդ ա-
լըրլար . մէս .

Այա տեղ* պիտի դարձունեմ . Պու եէրէ տէօն-
տէրէճէյիմ : Այդ գործոյդ մէջ . Շու իշին իշինտէ :
Այա աղուեսին . () Թիլքինին : Այա ոճդ . Պու
(սէյլէյիշ) Թարզըն : Այա գրուածք . () Լ Թահրի-
րաթըմ : Այա հարցմանդ պատասխան չտուեցաւ .
Շօլ սիւալընա ճէվապ վէրիմէտի : Սա խօսքս մի մոռ-
նար . Պու սէօզիւմիւ ունութմա : Ղա գիրքս բեր .

* Այսօր եախօա ասօր , Այստեղ , այստեղ , վէ սայըր
պունլարա պէնկզէր անունլար , քի Յօդ ալմամըշլար , օն-
լար Մակդիր բայի կիպի տիրէր , քի Դերանուն իլէ պիր
լուղաթ կիպի պիթիշիք եազըլմալը տըր , նիճէ քի Գրա-
բար այսօր :

Շուքիթապըմը կէթիր : Սա պատասխանիդ հաւնեցայ . Պու ճէվապընա պէյէնտիմ : Պա գլխանոցդ վարառ . Շու պաշըղընը աշաղա ալ : Սա թռչունն ինչ գեղեցիկ է . () գուշ նէ կիւղէլ տիր :

Եօդարտա կէօրիւնտիւյիւ կիպի՝ Ես դերանուանուն՝ վէ քէնտի հոլովարը իլէ գօնմուշ անունլարըն Յօդու տախմա « օլուր . Ես դերանունուն՝ վէ քէնտի հոլովարը իլէ գօնմուշ անունլարըն Յօդու՝ ր օլուր . Փադաթ՝ կէրէք էս , վէ կէրէք դու դերանունլարըն յոգնակի սեռականլարը յատկացուցիչ օլտուդտա , յատկացեալարըն Յօդու տախմա ն , ետխօտ ք օլուր : Բէզալը՝ անունլար՝ այս վէ «ս դերանունլար իլէ՝ « , այդ վէ դու դերանունլար իլէ՝ դ , այն վէ «ս դերանունլար իլէ՝ ն ետխօտ ք ալըրլար , մէլքիւր Յօդար շօլ դերանունլարըն Ֆիքրինաէ խթիմալ օլունտուդտա , վէ տէյիլ է՝ +ս՝ անդ՝ դերանունլարըն մանասընտա :

199. Ես՝ դու՝ դերանունլար իլէ նիք , ետխօտ նիք տախմա Յօդ ալըրլար . մէս .

Ես ինքն ալ ինձի պարտք կսեպէի . Պէն քէնտիմ տախի պանա ֆարզ սայար ըտըմ : Պա ինքնդ ես իմ թագաւորս . Սէն քէնտին պէնիմ վատիշահըմ սին :

200. Եսկան վէ ցուցական դերանունլար՝ վէ անորոշ դերանունլարտան՝ ո՛վ ո՛վ որ՝ ինչ որ՝

Պէտէրէոս՝ իրարմէն, ասլա Յօդ արմաղար . ֆա-
զաթ՝ էականլարըն սեռականլարը էական բայ
եանընտա եալընըլ օլտուգասա, էքսէրիէ Յօդ
ալըրյար . մէս .

Յանցանքն իմն է . եանի , իմ յանցանքս է . Գա-
պահաթ պէնիմ տիր : Այդ զաւկներն քո՛ւկդ են .
եանի , քու զաւկներդ են . Շու էվլատլար աէնի՛ն մի :
Սառանգութիւնն ասորն էր , անորն եղաւ . եանի ,
ասոր ժառանգութիւնն էր . Եւ : Ահրաս պունուն ի-
տի , ընունն օյտու :

201. Ստացական դերանունը ար Ի՜հ՝ Ե՜հն՝
 Ժո՜ւ՝ Ժո՜ւնն՝ Ժե՜ր՝ Ժե՜րնն՝ Ե՜ր՝ Ե՜րնն՝ Եր՜ Եր՜նն՝ ա-
 նո՜ր՝ ևն , պիւթիւն հոլովւարընա տախմա Յօդ
 ալըրլար . վէ որ Յարսբերականըն սեռական
 նը վէ տրականը տախմա ն Յօդ ալըր . դերա-
 նունուն հոլովումլարընտա կէօրիւնտիւլիւ կի-
 պի . մէս .

Իմինէ՞ս պիտի առնու. Պէնիմքինտէն պաճազ :
 Վռակկինովոյ կգործէին . Սէննքի իւէ իշէրլէր իտի :
 Իրենն տէր կելնէր . Վէնտիննքինէ սահիպ չըգար
 ըտը : Լնոնցը բան մը չէ . ()նունքի պիր չէյ տէյիլ :
 Որուն գալն . Վի օնուն կէլիշի : Որուն պատասխա-
 նեցի . Վի օնա ճէվապ էթտիմ :

202. Սէ անորոշ դերանունըլար, Աճեմ՝ Բե՛
«Բե՛ Բե՛ Բե՛-« Բե՛սը՝ իւրաքանչեւը՝ հոյն՝ գոյաւ-

կանաբար արձնաճշօլարագ՝ տախմա Յօդ արըր-
լար . մէս .

Յրուեց ամէնքն ալ . Հէփսինի տէ տաղըթտը : Լ-
մէն մէկն իր տեղէն ելնելով եկան . Հէր պիրիսի
հէրլէրինտէն չըգարագ՝ կէլտիլէր : Մէկն երբէք ՉԼ,ս-
տուած տեսած չէ . Հիչ պիր քիմսէ Լլաճը ասլա
կէօրմիւշ տէյիլ տիր : Միւսն ելլալ ատեան , նոյնը
կհաստատէր . () պիրի տիվանա չըգտը՝ եինէ օնու
սապիթ էտէր իտի : Մէկը բռնեցին մէկալն թող
տուին . Պիրիսինի թուլթուլար՝ օպիրինի սալը վէլտիլէր :
Խւրաքանչիւրն յաւէտ իր ընկերին շահն կփրնտուէր .
Հէր պիրի՝ քէնտի ագրանընըն Փաիտէսինի ղիյատէ
արար ըտը : Կոյնը խոստացաւ ամենուն՝ ալ . Հէման
օնու հէփսինէ վատ էթտի :

203. Որ յարաբերական թէքրարլանտըդտա ,
վէ Ռէլ թուական ոք յարաբերական իլէ , տախմա
Յօդ արըրլար . մէս .

Որն որ մարդոցմէ մէկը չտեսաւ . Քի օնու ատէմ-
լէրտէն պիրիսի կէօրմէտի : Մէկն որ բարեկամի յար-
դը չճանչեր . Պիր քիմսէ քի տօսթ գըյմէթի պիլմէղ :
Որ ոք , Ռէլ ոք , օլմաղ :

204. Ենցեալ վէ ապառնի դերբայլար բայ
կիպի իսթիմալ օլունտուգտա՝ ետընըրլ եախօտ
պաշգա բայ իլէ , ասլա Յօդ արմաղլար . Փա-
ղաթ՝ սօնու աթ օլան անցեալ՝ հէմ ապառնի
դերբայլար՝ անուն կիպի իսթիմալ օլունտուգ-
տա , Յօդ արըրլար :

205. Յատկացեալը օլմայան յատկացուցիչ-
լէր, վէ հական բայ եանընտա սեռականլար պա-
ղէն իբի Յօդ պիրաէն ալըրլար . քի օնլարըն
իւքի՝ որոշեալ անուն էտէր, իբինձի Յօդ՝ յատ-
կացեալը կէօսթէրիր . մէս .

Լռաջ դատաւորին առակը բացատրէ , ետքն ալ
տնտեսին . եանի , տնտեսին առակը . Լվվէլա հաբի-
մին թէմսիին թէֆսիր էյլէ , վէ սօնրա քէթիւտա-
նընքին : Լռելու տեղն որ գիտէ , խօսելունն ալ
գիտէ . եանի , խօսելու տեղն . Սիւքիւթ էտէճէք
եէրի պիլէն՝ սէօյլէյէճէք եէրի տէ պիլեր : Ես իմ
սիրականիս եմ . եանի , սիրականիս սիրելին եմ . (Երէ
երէոյ) : Պէն սէվկիւլիւմին իմ : Լսն որ կայսրինն է՝
կայսրին տուէք . եանի , կայսրին ստակն է : Կայսրա
միւթալիգ օլան շէյլէրի կայսրա վէրին :

206. Լվվէլ գօնուլան նախադրութիւնլար՝
վէ սօնրա գօնուլանլարտան տա՝ համար՝ ի վէր՝
պար՝ լաֆ՝ պէս՝ համբար՝ նման՝ աւելի՝ * որաջ՝
հէպէ՝ եօ , Յօդ ալմաղլար : Սայըը նախադրու-
թիւնլար՝ ի՞ վէ քո՝ դերանուլար իլէ՝ ո՞ դ՝
Յօդ ալըրլար . լաքին ախէր դերանուլար՝ վէ
Յօդու օլան եախօա օլմայան անունլար իլէ եա-
դըղընա կէօրէ , Յօդ ալապիլերլէր , եա ալմաղ-
լար . մէս .

* Անկէ աւելին շոյլուլթիւն է , Արոր նմանը չեմ տեսած ,
պէօյլէ սէօզլէրտէ քի աւելի՝ նման՝ Յօդ ալմըշլար , աշի-
քեար տըր քի՝ մակդիր անուան տըրլար . վէ բայա՝ տէր
բայի , եախօա խնդիր տիրլէր , վէ տէյիլ նախադրութիւն :

Իմ հետս . Պէնիմ իլէ : Բու ետեհ . Սէնին
արտընտան : Սեզի հետ , մեր հետը . Պիզիմ իլէ :
Լնոր վրան : ()նուն իւզէրինտէ : Պարգեւի տեղ . Պախ-
շիշ եէրինէ : Սէկմեկու վրայ . Պիրիպիրի իւզէրինէ :
Հինգ ժամ հեռուն . Պէշ սաաթ ուզագ : Տնէ
հեռուն . Լշվտէն ուզագ : Սարդու քով . Լտամ
եանընտա . Թոնիրին քովը . Թանտըրըն եանընտա :
Թոչուններուն ետեհ . Գուշարըն արտընտան : ()-
րէնքէ ետքը . Լոմոստան սօնրա : Սլանին ետին .
Չատըրըն արգասընտա : Խորանին ներսը . Չատըրըն
իւէրիսինտէ :

207. Սասունք բանիւէրտէն հանկըսը օլուր-
սա օլսուն՝ անուն կիպի ալընարադ՝ նիճէքի հո-
լով իլէ՝ էօյլէ տէ Յօդ իլէ պաղէն իսթիւնը
օլունուր . մէս .

Լոն այո , և ոչ . Պէլի , պէլի : վէ եօգ , եօգ :
Բանդին բանին պատճառն կցուցնէ . Չիւնքիւ՝ մատ-
տէնին սէպէպինի կէօսթէրիր : Լըօթքի ժամանակին
վըայով քեզի կանոն ամէն ատենն ու ստէպ ստէպ
ըլլայ . Տուա վագթի իլին սանա գանուն՝ հէր տէմ
վէ սըգ ոըգ էթմէք օլսուն : Բու անունդ սուրբ ըլ-
լայ՝ բոլոր առաքինութիւններուն հիմն է . Սէնին իսմին
մուգատտէս օլսուն տէյիւ օլան տուա՝ ճէմի ֆազիլէթ-
լէրին Թէմէլի տիր : Բու ընկերդ Բու անձիդ պէս
սիրեսն՝ արքունական օրէնք կոչուած է . Գօնչունու
քէնտին կիպի սէվէսին Թէնպիհ՝ փատիշահանի նամօս
Թէսմէյէ օլունմուշ տուր :

ՊԱՊ Դ .

Բ Ա Յ

208. Մակդիր անուանլար՝ իշլլաճ Բայ իլէ պերապէր պիր Բայըն մանասընտա կիպի իսթիմալ օլունուր . մէս . ուրաի իշլլաճ . շաղ օլունուր . Հէնի ըլլալ . իրադ օլմադ . Արթանի եւա . լայրդ օլտու . քի հէման , կուրաիանաճ , հեւանալ , արթանապա , տէմէքլէ պիր տիր :

Վէզալիք՝ իշլլաճ Բայ իլէ պերապէր չօդ տէֆա իսթիմալ օլունուրլար , վէ սօնու ցնէճ ներգործական Բայըն մանասընը վէրիրլէր . մէս . Տիւր իշլլաճ . զաիֆլէտիրիմ : Սուրէ ընէճ . մուգատտէս էտէյիմ : Արթանի ըրէ . լայրդ էյլէ : Հնապանդ ընէլ . միւթիւ էթմէք . քի սլունլար կարկարացնէճ , սրբացնէճ , արթանապա , հնապանդէնէլ տէմէք տիր :

209. Թիւրքճէտէ՝ ախերինէ պիր շէյ էթտիրմէք մանատա սէօյլէնիլէն ներգործական Բայլար , մէսէլա , Ալտըրըրմ , կէթիրթաիրիրիմ , սէօյլէթտիրիրիմ , Արմէնիճէտէ կուրաճ բայ իլէ թապիր օլունուր , պէօյլէ , Աւնուլ կուրաճ , քէրէլ կուրաճ . զըրոցէլ կուրաճ :

210. Վէզալիք՝ Թիւրքճէտէ կարողական եւ զանակ Բայլար , մէսէլա , Սիտէպիլիրիմ , գուր-

Թուլապիլերիւմ, Էօյրէնէպիլերիւմ. Էօյրէտէպիլերիւմ, Լըմէնիճէտէ, Իրնամ Բայ իլէ Թապիր օլտւնուր. մէս. Էլրնամ Երմու. Իրնամ Գրէն-իլ, Իրնամ Դ-անիլ. Իրնամ Դ-սցո-նէլ*:

211. Չէլոբէ Բալլար պապէն կրաւորական
պիղծման տէնիկը՝ վէ իւշեանճիւ գէմքէրի՝ տա-
հա զեյասան. մէս. Բլեշոն-է, չըդըլըր. Իշլոշոն-է,
կիւրիկըր. Իանցնոն-է, կէշիկըր:

Պունլարըն՝ կրաւորական մանասը եօդ աուր,
իլլա կարողական եղանակ մանասընտա անյաշըլըր:

Այդ ճանաչեն լեւոյցո՛ւի, () եօլտան կիտիւմէզ,
եանի, քիմսէ կիտէմէզ : Լիւնո՛ւի, չըզըլըր, եանի,
չըզմազ միւմքին տիր :

212. Եշխարհաբար լիսանտա կրաւորական ,
քի ու մասնիկ վէ ի՛մ լծորդութիւն պիլրէշէրէք
օլուր, պապէն շօլ մասնիկսիլ Վարաբարը կիսիլ
իսթիմալ օլունուր. մէս .

Ու աշխատաւորներէն մեղրուլ Կիւրալիքն . կկերակ-
րուին, տէյէճէք եէրինէ . Սէ չալըշանլարտան պալ իլէ
պէսլէնիրլէր : Սոքմանի, Կոքմանի . Ըշարի, աղա-

* Հակիրճա՛ն մեզքիւր տեօրԹ տիւրլիւ Բայլարտա՛ն պիւրէր իքիշէր Բայ Թէքմիւնէն խո՛նարհէլ էԹմէլի տիւրլէր. եաշիւ, Ուրա՛ի իլլամ, Հո՛սանդ ին՛նիմ, Բիւրիւ ինպո՛մ, Սրնո՛մ իրիոնիւ :

դէպ . Կործանուիմ , Կործանուեցայ . ազատուիմ ,
ազատուեցայ , տէյեճէք եւրինէ . Նըգըլըրմ . գուր-
թուլուրում :

Լաբին , ստորադասական հրամայականը Լարծա-
նէ , ալապէ , օլմաղ . իլլա , Լարծանդէ , ալապու-
օլմալը :

213. Սահմանական ներկայ Քայլար՝ ապառնի
մանա ըլա տախի իսթիմալ օլունուր , պախու-
սուս , վատ վէ սիւալ պիչիմ սէյլէյիշէրտէ .
մէս .

Նա կէրէ՛ . Շէ՛րի եաղարըմ , եախօտ , «մեր» եազա-
րըմ , անլաշըլըր : Նա կուգա՛ . եանի , Շէ՛րի կէլիրիմ ,
եախօտ , «մեր» կէլիրիմ : Դու հիմա գնա , երբ որ
պատեհօլթիւն ըլլայ քեզ կանչէ՛ . Սէն շիմտիլէք
կիթ , վէ Ֆուրսաթ օլտուգտա սէնի չաղըրաճաղըմ :
Կուզե՛ս առնուլ . ալմադ իսթէրմիսին . հէմ շէ՛րի , հէմ
«մեր» անլաշըլըր : Տեսութեան կերթա՛ս . Կէօրիւշ-
մէյէ կիտէրմիսին , շիմտի կիտէրմիսին , եախօտ՝ սօն-
րա կիտէրմիսին , անլաշըլըր : Փագաթ՝ ապառնի բայ-
լարը՝ է մասնիկսիզ եազմադ տահա տօղըռ տուր :

214. Ստորադասական եղանակ Քայ , շու՝
Ուլ ո՛ր , քիւմ քի , ինչ նէ , ինչ ո՛ր , նէքի , քանի
ո՛ր , դաչ քի , մէկ ճը , պիր քէրրէ , ուլափ , նէ
դատար , երբ , երբո՛ր , հաչան , լէո՛ր , էյէր , լէէ-
էյէրտէ , լէպէո , Ֆարաղա , երանի լէ , քիաշքի ,
Ոհ լէ , ախ քի , վէ պուռլարա պէնկզէր մանասա

օլան լուղաթլար իլէ տախի օլուր . չիւն՝ օլ վա-
զըթ սէօզ սապիթ օլմուշ տէյիլ , իլլա մու-
ալլադ պիր մանատա պուլունուր , վէ ախէր
բայա միւհլթաճ օլուր . մէս .

Ո՛վ որ կարգայ , թող հասկնայ . Վիմ քի օգուր-
սա՝ անլասըն : Ո՛վ որ հաւատարիմ աշխատէր , գո-
վութիւն կառնուր . Հէր քիմ էմնիյէթլէ չալըջըր
իտի իսէ՝ մէտհ օլունուր իտի : Ինչ ալ րաս իրեն ,
կընդունի սիրով . Վէնտինէ նէ վէրիրսէն տէ , մու-
հապպէթ իլէ գապուլէտէր : Ինչ որ ինդրէյ՝ առաւ .
Հէր նէ տիլէտի իսէ՝ ալտը : Վասնի որ մեղաց մէջ
կէնտ , իրկութեան յոյս չէք կրնար ունենալ . Կիւ-
նահատա գալտըգճա , խէլասա իւմիտինիզ օլամազ : Մէկ
ճը աչքովս Կէնէի , ալ սիրտս կհանգչէր . Կէօզիւմ
իլէ պիր կէօրսէ իտիմ՝ եիւրէյիմ զայրը ըհաթլա-
նըր ըտը : Որչափ աշխատէ , այնչափ յառաջ պիտի
երթաս . Եւ գատար չալըջըրսան՝ օլ գատար իլէրիյէ
կիտէճէք սին : Թի որ ես եկա՞ ու անոնց հետ իւ-
տա շուլայի , անոնք մեղք չէին ունենար . Իյէր
կէլիպ ընլարա ոէյլէշմէմիշ օլսա իտիմ , կիւնահալարը
օլմազ իտի : Երանի ին տրտմութիւնը մեղքէն յա-
ռաջ գար . Վեաշքի՝ գասալէթի կիւնահ սէպէպին-
տէն օլսայտը : Ո՛հ ին յանկարծ հաշտութեան լուրն
առնալէն . Ըն քի պարըզըք խապէրինի զաֆիլէն
ալսա իտիք : Թի եւ եսխօտ ինդէր հաճողա՛ն ալ , իր
ճանքէն չգառնար . Իկէր տէ իսքեաթ օլսա պիլէ ,
եօլունտան տէօնմէզ : Եթէ մահու արժանի բան մը
գործեցի , մեռնելէն չեմ վախնար . Իյէր էօլիւմէ

միւթահագգ պիր շէյ իշէտիմ իսէ՛, Էօլմէքտէն
գօրգմամ:

215. Թիւրքճէտէ վար, Եախօտ վար Կըր բայ՝
Լըրմէնիճէտէ կայ, վէ ունի՛, Էքի տիւրլիւ Թէրճիւ-
մէ օլունուր. մէսէլա,

Իմանըմ վար, Հաւատք ունի՛, Թէրճիւմէ օլուն-
նուր: () Էվտէ մուհապպէթ վար. Լըն տանը մէջ
սէր կայ, Թէրճիւմէ օլունուր: Պունու գօլայ անլա-
մագ իշին՝ շու գանունու վէրէպիլիւրիզ.

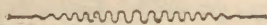
Լիկէր վար բայըն տէր բայիսինին (Յօգու՝ Եա-
խօտ, սեռական դերանուն խնդիրի վար իսէ՛ ու-
նի՛ Թէրճիւմէ օլունուր, սեռական դերանուն
ուղղականա թէպտիլ օլարագ. Եօլ իսէ՛ կայ
Թէրճիւմէ օլունուր. մէս.

Իմանըմ վար, Իմանըմ վար, Իմանըմ վար. Հաւատք
ունի՛, Հաւատք ունի՛, Հաւատք ունի՛: () Նտա չօգ
իման վար: Լընոր քով շատ Հաւատք կայ. Պու կին
էյի ախղու իթա վար ըրը. Լըսօր աղէկ առուտուր
կար: Տէյէճէյի՛ վար, Լսելիք ունի՛. Տէյէճէք
սէօզէր վար. Լսելիք խօսքեր կան: Պլէնի՛ վար, սիլի՛
վար, ծըլարըն վար. Ե ունի՛, դոո ունի՛, անոն
ունին:

Քէղալիք բացասական պիլիմինտէ պունլար
սէյլէնիր.

Լղէն եօգ, աղէն եօգ, աղէնի եօգ. Ստակ չու-
նի՛, ստակ չունի՛, ստակ չունի՛. Լղէն եօգ. Ստակ
չկայ: Լիւնահէ եօգ Կոո. Սեղք չունի՛: Կէօքտէ

կրնա՛հ ապա եօք՝ Երկնից մէջ բնաւ մեղք չկայ : Զիչ
գորգուսո՞ւ եօզ ուրիշ . Բնաւ վախ չունէր : Սո՛ւ-
հապ պէթտէ գորգու եօք ուրիշ . Սիրոյ մէջ վախ չկայ :

ՊԱՊ Ե .

Դ Ե Ր Բ Ա Յ

216. Բայ եերինէ իսթիմալ օլունուր տէ-
տիյիմիլ Դերբայըն հաղդընտա, շիմաի ղիրտէքի
խանէլէրաէ պիր դաչ էօրնէքլէր վէրիւրիլ , քի
օնլարտա Դերբայ բայ եերինէ նիճէ իսթիմալ
վէ թէպտիլ օլունտուղու կէօրիւնէճէք տիր :

217. Ենորիշ Դերբայըն հոլովէլ օլմուշ-
լարը՝ եսլընրլ , եախօտ , լըայ , ոլէս , համայ,
ապէն , զափ , նախադրութիւնլար իլէ իսթիմալ
օլունուրլար , որ , Ժանէ , Ժանէ որ , երբ որ , իսկոյն ,
Իէ (հէմ) , որչափ որ , որովհետեւ , Իէպէտ , Ժիւլէ-
որ , ղիմաւոր բայ իլէ տէյէճէք եերինէ . մէս .

Սեւնէլու պատրաստ էր , Ելմէյէ հազըր իտի .
եանի , պատրաստ էր որ Ժանէ : Պտրտիլ * գնայ . կէզ-

* Ենորիշ Դերբայըն ուղղականը տրական ֆէքրինտէ իս-
թիմալ օլունույօր . նասըլ քի մէղքիւր էօրնէքտէ , վէ
պունլարտա տախի . Եկան իմայ քալ թաղաւորին . եանի .
իմայ քալու : Հաղիւ համարձակեցայ երեսը նայել . եանի ,
նայելու :

մէյէ կիթաի . եանի , գնաց որ պաշտէ : Գուք Վրիս-
տոնէից զաւակներ ըլլալով , Վրիստոսի ծառայու-
թեանը նուիրուած էք . Սիլ՝ Խորիսթիյան էփեպոստոսը
օլմաղէ , Վրիստոսա գուլլուգ էթմէյէ սունուլմուշ
սունուլ . եանի , որովհետեւ Վրիստոնէից զաւակներ
է : Գիտութիւն սպանալու համար ամէն բան զոհ կընէ .
Իլմ իտինմէք իջին՝ հէր շէյի գուրպան էտէր . եանի ,
զոհ կընէ որ գիտութիւն ստանայ : Նըֆալով պիտի
ծաղկի . կիտէրէք աչըլաճագ , եախօտ տալլանաճագ .
եանի , քանի որ երթայ : Ալապտիելով չկշտանար .
Վազանմագտան տօյմազ . եանի , որչափ որ վառիկ :
Լալիկէն չէր ձանձրանար . Տուա էթմէտէն ուսան-
մազ իտի . եանի , որչափ որ աղբիւր : Բաւական գի-
տութիւն ունենալով ալ տակաւին չէր համարձակէր .
Ալափիր իլմի օլմաղէ տէ՝ եինէ ճէսարէթ էթմէզ
իտի . եանի , ինչպէս եախօտ ինչ բաւական գիտութիւն
ունէր . Տունը տեղը բախելու չափ ետեւէն ընկաւ . Ի-
վինի պարգընը երգմայա գատար արգասընա տիւշտիւ .
եանի , ինչպէս որ տունը տեղը բախէ : Վալիւն ապէն
ալ մօքին մէջ իր գործերն կկարգադրէր . կէզտի-
յինտէ պիլէ , Լքէնտի իշէրինի օրոյայ գօր ուսու .
եանի , երբոր իտիւր : Նընելու իրայ էր նաւը . կէմի
չըգմագ իւզէրէ իտի . եանի , ինչոյն պէտէ ելնէր : Խօ-
սելով կերթայինք . Անջլէշէրէք* Կիտէր իտիք . եանի ,

* Եօգաւքի էօրնէքլէրտէ կէօրիւնիւր քի՝ Թիւրքճէտէ-
քի էպիւրէ , Էրմէնիճէտէ անորիշ Դերբայըն գործիականը
իւն Թապիր օլընուր , մէս . Գործելով մարմինը և խորհելով
միտքը Կգօրանայ : Իւնէմիլէթէն , վէ պիւշէնէրէք փիքթ
գուլվէթլէնիւր :

Բէ (հէ՛) կեօ՛ւէնք և Բէ կերթայինք : Եյս խօսքը շրո-
ցելոյն պէս ամենքը լռեցին . Պոլ սէօղիւ սէօյլէյինձէ ,
հէփիսի սուս օլտուլար . եանի , երբոր այս խօսքը
շրոցեց :

218 . Հօլ Ղերբայըն Պործիականընըն թեր-
րարլանմասը , եախօտ սեռականը հէր նախա-
դրուծիւն իլէ՛ Ֆիլիլն տէվամընը , եախօտ շիտ .
տէթինի կէօսթերիւ . մէս .

Լչելլ լեւլ սիրտը կակղցեր է . Լչիտէ , իչիտէ ,
եիւրէյի եուվուշամըշ . եանի , շարունակ եախօտ շար-
լանլով : Տալլ րալլ ստակը փճացուց . Սերէ , վէ-
րէ , վարիյէթինի չիւրիւթիւ . եանի , շարունակ եա-
խօտ շար տալով : Ինքը խօսելու հէր էր . Քէնտի-
սի սէօյլէմէյէ տալմըշ ըտը . եանի , շարունակ կխօ-
սէր :

219 . Հայցական անորիշ Ղերբայն յօդ
իլէ , եախօտ ին անորոշ դերանուն իլէ՛ սէօղէ
մէթանէթ , եախօտ գուլվէթ վէրմէք իչիւն՝ քէնտի
գիմաւորու իլէ իսթիմալ օլունուր . մէս .

Հահէն կշահէին , թէ որ բռնեւն գիտնային . Ղա-
զանմասընը գազանըրար իտի , էյէր թուծմասընը պիլիւ-
լէրսէ իտի . եանի , էյի գազանըրար ըտը : Երթալն կեր-
թայի , միայն թէ ետ դառնալն դժուար է . Լիթմէ-
սինի կիտէր իտիմ , անճադ կէրի տէօնմէսի կիւճ տիւր .
եանի , էլպէթ կիտէր իտիմ : Երգել ին կերգէր , որ
լաոյն կզմայէր . եանի , Լչօյլէ թաթը պիր իլահի օ-

գուր ուտու քի իշիտէն հէյրան գալըր ըտը : Օ՜հ
 Իէլ ի՞նչ ծախեց որ զարմացանք . Պիր սաթմագ սաթտը
 քի թաածծիւպ էթտիգ :

220. Ընորիշ Ղերբայ՝ պարպի՛մ պակասաւոր
 բայ իլէ ապառնի դերբայ մանասընտա իսթի-
 մալ օլունուր . մէս .

Պարպի՛մ ջանալ . Ղայրէթ էթմէլի իմ : Պարպի՛մ
 հնաշանդիլ . Իթաաթ էթմէլի սինիզ : Պարպի՛ն շուտով
 հարողացանէլ . Չաիրգ էօտէմէլի տիլէր :

221. Ընորիշ Ղերբայ՝ չօդ տէֆա բայա-
 նուն* կիպի անուն մանասընտա տախի իսթի-
 մալ օլունուր . մէս .

Իւլ մը փրցուց . եանի , լաջ մը . Պիր աղայըշ գօ-
 փարտը : Ընոր լաւէն կասկած ունիմ . եանի , լա-
 յնէն . ()նուն սիւքիւթ տուրմասընտան վէսվէսէմ
 վար : Ստահութիւնն աւելաւ մը , և ըսածնուն հա-
 ւանութիւն արուիւ մը կայ հիմա . Պիր էմնէթ
 արթմասը , վէ տէտիքլէրինէ ըիզա վէրմէքլէք շիմ-
 տի վար :

222. Պաղէն յողնակիսի տէ սէօյլէնիր , սիւ-
 խուսուսա ա՛մ լծորդութիւն Ղերբայլարըն . մէս .

Քոնկրեսի մէջ մէկտեղ կրնալ գալիւնաւ վրայ .

* Բայանուն տէնիլիւր Անուն օլունալ՝ բայ մանասընտա օլան-
 ար . մէսէլա , Փրիւնիւն , գուրթուլուշ . Կործանում , խա-
 ըրալ օլմասը . Գալուսապ , կէլիշ :

Քոնկրէստէ պիր եւրէ կէլէպիւմէլէրինին իւզէրինէ :
Եղիողորմ արցունքներն ու իր անձին վրայ ողբալէքն .
Եճը , աճը , կէօզ եաչարը՝ վէ քէնտի իւզէրինէ ֆիղան
էթմէլէրի : Ենանկ ողիկ ողիկ լալէքնան սիրտ չէր
գիմանար . Եօյլէ օուն օուն աղլամալարընա եիւրէք
տայանմազ ըտը :

223. Ենցիալ Դերբայլար դիմաւոր բայ իլէ՝
էվվէլ եա սօնրա գօնարաւ , եանընտաքի բայըն
մանասընտա դիմաւոր կիպի , եախօտ անորիշ
Դերբայլըն գործիականը կիպի անլաշըլըր , մէս .

Օնկան վրայ էկա՞ն ու թեւերնին արա՞նք աղօթք
ըրին . եանի , էկան , արա՞նքն . Տիզ իւսթիւնէ կէ-
լիպ վէ գօլլարընը աչըպ՝ տուա էթիլէր : Դաս չաա՞ն
ալկուսնի . եանի , չաա՞ն ալ . Տէրս ալմազտան տախի
էօյրէնիր : Օտըմաք մտիկ կընէի . եանի , չարմալուվ .
Թաաճճիւպ էտիպ* տինլէյօրս ուտում : Տուն հասա՞ն
չաա՞ն բունեցին զինքը . եանի , հասա՞ն չաա՞ն . Եվէ
եէթիլէր եէթիլմէզ , քէնտիսինի թութուլար :

224. Սօնու ա՞ն օլան անցեալ անցեալ
Դերբայլարըն պաղէն ներկայ մանասը վար տըր ,
մէս .

*Թիւրքէտէ էպիպ՝ Երմէնիճէտէ տէյիլ եալընը սօնու
ա՞ն օլան անցեալ Դերբայ իլէ Թապիր օլընուր , իլա անո-
ւիշ դերբայլըն գործիականը իլէ տախի . մէս . Իր քովը կան-
չեւով անոր ըսաւ . Եանընա չաղըրպ՝ օնա տէտի : Չանընք
ճեռք առնելով իր գործը գլուխ հանեց . Օնլարը էլէ ա-
լըպ իշէնի պիթիրտի :

Վարդապետի Կհասկնան արդեօք . եանի, այն որ հի-
մա կարբաս . Ըճէպա օգուտուղունու անլաօրմուտուն :
Ըսածներս մի մոռնար . եանի, այն որ հիմա կըսեմ . սէօյ-
լէտիքլէրիմի* ունութմա : Ունեցածքքեզ տամ . եա-
նի, ինչ որ ունիմ . Սար իտիյիմի սանա վէրէյիմ :

225. Պու Դերբայըն ուղղականը չ բացասա-
կան իլէ, աւաջ, էվվէլ, եախօտ Թիւրքճէնիլն
էրէպէն մանասը վէրիւր . մէս .

Ինք շատ մեք բանը հասկըցանք . Քէնտիսի Կե-
օղլէն, մատտէյի պիզ անլատըգ : Երկու կողմէն
շատ մի դատեր . եանի, լսելէն աւաջ : Իքի Թա-
րաֆտան էլէրէպէն՝ հիւքմ էթմէ : Երկինքն ու եր-
կիրը շարեղծուած, ու լեռները շարեղաւորուած . Կէօք-
լէր վէ եէր եարաբլազարան, վէ տաղար եերէշտիւն-
էպէն էվվէլ :

226. Պու անցեալ Դերբայ անուն իլէ, եա-
խօտ եալընըզ, չօլ տէֆա մակըիր անուան
կիպի իսթիմալ օլունուր, վէ օ վազթ քայա-

* Մէզքիւր էօրնէքլէրտէ պէյան օլունուր քի՝ Թիւրք-
ճէնիլն Օգուտուղ, սէօյլէպիգ կիպի բայանուլար՝ Էրմէնիճէ-
տէ սօնու ած օլան անցեալ Դերբայ իլէ Թապիւր օլունուր՝
տաիմա յօդ ալարագ . մէս . Սէօյլէտիյիմ, խօսածս . սէօյլէ-
տիյին, խօսածք . սէօյլէտիյի, խօսածը . սէօյլէտիյիմիզ, խօ-
սածնիս . սէօյլէտիյիմիզ, խօսածնիք . սէօյլէտիքլէրի, խօ-
սածնիք : Վէ պունլար, եանի Սէօյլէպիպէ, սէօյլէպիլէյն,
սէօյլէյիլէճէ, խօսածնի պէս . եախօտ, խօսած ապէնը Թէր-
ճիւմէ օլունուրլար :

Զական* տէնիւր, վէ Ղերբայ տէյիլ, մէս.

Օգաստացած մարդիկ հանդիստ են. Իմայա կէլմէշ
ատէմէր րահաթ տըրլար: Գլխու էլածը շատ խրատ-
ներէն աւելի կներդործէ. Պաշա կէլէն չօգ նա-
սիհաթլարտան զեյատէ թէէսիր էտէր: Այն ըս-
տած աստուածային արիւնոփն է միայն քաւութիւնը.
Բէֆարէթ եալընըղ օլ տեօքիւմիւշ ալլահանի դան
իլէ տիր:

227. Ըօլ բայածական՝ սլաղէն Ղրաբտր
կիպի ոսնու էալ մասնիկ իլէ տէ օլուր. մէս.

Ասիկա Բալադրէալ նիւթ մը չէ. Երանալ հոգի-
ներն. ()բնէալ է Աստուած:

128. Ապառնի Ղերբայ տախի՝ մակդիր ա-
նուան կիպի՝ իթիմալ օլունուր, տախիմա անուն
իլէ, քի Բայածական օլուր. մէս.

Սլընլա աշկերտը ջանքէն ու կարողութենէն կը
ճանցուի. Իջրէնէճէք շակիրտ՝ ճէհտինտէն վէ գուտ-
րէթինտէն թանրլըր: Ղանբայ էլնլա մարդը պէտք
չէ տնտնայ. Եօլա չըգաճագ ատէմ՝ ջալանմամալը
տըր: Սէննլա ժամուն ուրախութիւն կիպլէր
դէմքին վրայ: Իջլէճէյի սաաթ՝ եիզիւնտէ շաղլըք
փարլար ըտը:

* Բայածական՝ բայ մանասընտա օլան Մակդիր անուան-
լարա տէնիւր. մէս. Գործող, իշլէյէն, գործելու, գործե-
լի* իշլէյէճէք, իրնէ, քի՝ փրկող, գուրթարըճը տէմէք
տիր:

229. Շօլ Ղերբայ ետլընըղ՝ դոյականսըղ
սէօյլէմէք, եախօտ վերջահոլովու լաղըմ՝ օլուր-
սա՝ սօնու լէ օլան բայածական + հարֆ իլէ
խսթիմալ օլունուր, վէ հտէճէք եա՝ օլաճադ,
եախօտ օլունաճադ շէյի կէօսթէրիր. մէս,

Տակաւին յասալէ+ ունի. եանի, յասալա բան.
հալա ումաճաղը վար. Րլալէ+ն առջեւն կրնան առ-
նուլ. եանի, բլալա բանն. ()լաճաղըն էօնիւնիւ
ալա պիլիբիսին: Ի՞նչ հարէլէ+ ունիք. եանի, հ-
արէլա բան: Վէ՛ եէյէճէյինիլ վար:

230. Պու թարլ բայածական՝ դոյական իլէ
պէրապէր տախի խսթիմալ օլունուր. մէս.
Շէհ-էլէ+ տունը. Պինա օլունաճադ էվ-
րալէ+ խօսքս. Տէյէճէք սէօյլում. Գնալէ+
ճանբադ. Վխտէճէք եօլունա:

231. Չօդ տէֆա տախի հանի՞՛ եախօտ հ-
նէնա՞՛ օժանդակ բայ իլէ՛ ապառնի բայ մանա-
սընտա խսթիմալ օլունուր. մէս.

Ելնէլէ+ հանի նէ ել. Չբգաճաղըն վար իսէ՛ չըգ:
Յառաջ երթալէ+ հանի՞ արդեօք. Վճապա իլէրի կիտէ-
ճէյի վա՛ր մը: Դուն լուռ կնալէ+ չոնէն. Սէնին
սուս օլաճաղըն եօգ: Մնիկա մեղի հրաման հալէ+
չոնէ. ()նուն պիղէ իլն վէրէճէյի եօգ տուր. եանի.
պիթի ելնէն նէ. յառաջ երթո՞յ պիթի. լուռ դիթի չի-
նա. պիթի չոյ:

232. Վերդործական անցեալ վէ ապառնի

Պերբայլար՝ ե՞հական վէ իւլլա՞ չէղոր օժան-
դակ բայլար իլէ հայցական խնդիր ալըրլար,
չիւնքի քէնտի մանալարը թէպտիլ օլմալ . մէս .

Թէոր անօգուտ բանէն յգա՞ ե+ . Եւր Փախտէ-
սիլ շէյլէրի պրագմը խէնիլ : Ինքն ալ աչքովը
տեսէր եր շանիւ . Քէնտիսիտէ՝ օնու կէօզիւ իլէ կէօր-
միւլ խի : Սինչև անգամ ամէն բարի գործներն ըրա՞
ալ ըլլա . Թա քի՝ հէփ խայր ամէլէրի եթմիշ օլսան
տախի : Երբոր տէլ տեսնէլ ըլլա . Հաշան սէնի կէօ-
տէճէք օլսա :

ՊԱՊ Զ .

ՄԱԿԴԻՐ

Ա . ՄԱԿԴԻՐ ԱՆՈՒԱՆ

233 . Մակդիր անուանլար բուպարէն զիյա-
տելք կէօսթէրտիգտէ , ալ տահա , վէ աւելի
զիյատէ , մակբայլար իլէ սէյլէնիր . վէ պաղէն
սօնուկտա , գոյն մասնիկ ալըրլար . մէս .

Եւ մեծ էր . Տահա պիւիւք խի : Եւնի զօրաւոր
երիտասարդ մը . Օյիյատէ գուլվէթու պիր կէնճ :
Եւ աղէկ . Տահա էյի : Եւնի գէշ . Տահա ֆէնա :
Լաւագոյն ճանբայ մը ցուցնեմ ձեզի . Տահա էյի պիր
եօլ սիզէ կէօսթէրէյիմ :

Երինէ՝ Եժականա «Երական» երախտ բացա-

առկան խնդիր վերմէք իլէ՝ բաղդատական Մծա-
կան օլուր . մէս .

Արդեօրէն ճարպիկ . Ուսթասընտան չէվիք .
Ընդ մեծը . () նուն պիւսիւյիւ . Սեղեօն անոյշ .
Պալտան տատը . Եղբարնէրէն պզտիկ . Ղարնաաշար-
տան քիւչիւք . Զօրեօրան քաջը . Մաքերէրին իյիտի .
Պէջլէտէ սէջլէնիր , Լնկէ աւել մեծ . Սեղեօն աւել
անոյշ :

234 . Պիր Մակդիր անուանա , պիր շէյին քէյ-
ֆիյէթինի սօն տէրէճէտէ կէօսթէրմէք իչլեն-
շապ , յոյժ , չօգ , իխա , անհնարին , վիք , զայէթ ,
լուղաթլար զտմօլուսուր . Հէմ տափսի ածակա-
նըն իլքինէ աֆն լուղաթլը պիթիշտիրէրէք . մէս .

Շապ փօրը . Չօգ քիւչիւք , խնապ մեծ . փէք
պիւսիւք , Յոյժ մարի . Չօգ էյի . Լնկէալին չար .
Պայէթ քէօթիւ . Լնկէասուրը . Պայէթ մուգաթաէս .
Լնկէակարող . Հէր շէյէ գատըր :

Եինէ Մծականլար թէքրարլանմաղ իլէ՝ կերէք
պիրլէշմիշ վէ կերէք այրը այրը , յողնակի դո-
յսկան իլէ , մանալարը դուվվէթլի անլաշըլըր .
մէս .

Մանր մանր ծծիններն . Լն քաֆագ պէօճէքլէրի .
Կանր շանր օրէնքներն . Լն աղըր նօմօսլարը . Շապ
շապ բարիքներով լցուած . փէք չօգ նիյմէթլէր իլէ
աօլմուշ , խոշոր խոշոր սափորներով . Իրի , իրի տէս-
թիլէր իլէ . Սեքաթի , շարալար , նորանոյ , ճիւթիք .

Փէք պիւյիւք, փէք քէօթիւ . փէք եէնի . չօգ շայ-
րէթի :

435. Չօդ քէրլէ Մակդիր անուան՝ եախօտ
Լճական եաղնըղ իսթիմալ օլունուր, քի գո-
յականը դարինէ իլէ անղաշըլըր . վէ օլ ածա-
կան Գոյսիւսնաթաղ ալընմըշ տէնիլըր . մէս .

Խասարոնէն աչքերն իր գլխոյն վըայէ . իսկ աւփրը
խաւարի մէջ կըքալէ . Լճիմին կէօղէրի պաշնտա
տըր , ամմա ճահիլ գարանլըգտա կէզէր . Յէմըն իր
հօրը խրատը կանարգէ . Տէլի՝ պապասընըն թէէտիպինի
խօր կէօրիւր : Երդարնէն երկիրը պիտի ժառանգեն .
Սառըզլար եէրի միրաս ալաճադլար : Կաղէն կքալեն,
Բորդնէն կմաքրուին , Էլէն կլսեն . Թօփալլար
եհլրիւրլէր , Ճիւտամլըլար փաքլէնիլըլէր , սաղըլլար
իշտիլըլէր : Ել կամ յաի մի խոտորի . Սաղա ես սօլա
սափմա : Բարէն ու լարն ընտրել . Լճիի քէօթիւյիւ
այլտա էթմէք : Սէնը տեսանք . Պիրիսինի կէօրտիւք :
Ոմանտ այս բանը կըսէին . Պազըլլարը պու շէյի տէր-
լէր իտի :

Պու սէօղլէրտէ , իմաստուն՝ անմիտ , իմաս-
տուն հարդ , անմիտ հարդ , տէմէք տիր : Եր-
դարնելըն , արդար հարդիլ : Յիմարն , յիմար պը-
ղան : Ել , ձախ . աջ կողմ , ձախ կողմ : Բարին
ու չարն , բարի Բանը , չար Բանը : Սէկը , հարդ ,
մը , տէմէք տիր . քէզալըք օ պիրլէր :

236. Սօնու «լ, էլ, լէ օլան Մակդիր ան-

ուանլար՝ վէ օնլար կիպի սայրըլար տախի՝ Բայա-
Ժախան տէնիլըլէր, չիւնքի ֆիիլ մանասը վար.
սօնու լէ վէ էլ օլանլար՝ Բայըն ներկասընտան,
վէ սօնու ալ օլանլար կէրէք ներկատան վէ կէ-
րէք անցեալ կատարեալտան եաիրլըլար. մէս.

Աիրեւէ, սէվկիւլիւ. յարգեւէ, բաղպէթլու, գո-
վեւէ, մէտհէ լայըգ. քարոզէւ, վաիզ. բնակէւ,
սաքին. սրբէւ, սիլէճէք. խօսող, սէօլէյէն. առնող,
ալան. լուացող, եայգայան. կարգացող, օգույան:

Սօնու էլ օլան բայածական՝ Աշխարհաբար
իչինտէ ազ, վէ անուէն կիպի՝ խթիմալ օլու-
նուր:

Սօնու լէ օլանլար՝ Մակդիր անուան, եախօտ
անուէն կիպի խթիմալ օլունուրլար, վէ դեր-
բայ կիպի խնդիր ալմաղլար. խնդիր ալմաղ լա-
զը՝ օլտուդտա, սօնու + իլէ խթիմալ օլու-
նուր. մէս.

Փարաւանին ինչ ընէլէ՝ Հիմա պիտի տեսնես.
Փարաւոնա նէ էտէճէյիմի շիմտի կէօրէճէքսին:

Բ. ՄԱԿԴԻՐ ԲԱՅԻ

237, Ա. Է. Մակբայ տըրլար. մէսէլա.

Որոնք ոչ կտեսնեն, ոչ կլսեն, ոչ ալ բան մը
դիտեն. (Նլար նէ կէօրիւրլէր, նէ իչիտիւրլէր, նէ
տէ պիր շէյ պիլըլէր: Անգործութիւնն ինչպէս հոգ-

առնս՝ նոյնպէս մարմնոյն համար ալ ակտ մի է . Իշ-
տիզլիք՝ թէն ի՛նչն պիտի իլէթ օլտուղու կիպի՝ ճան ի
չին տէ էօյլէ տիր . 'Աիւթական վնասէն զատ քանի
մ'հոգի էսս կեանքերնին կորուսին . Սատտէվի զա-
րարտան մատապիր գաչ քիմէսնէլէրին տախի էօմրէլէրի
հէլաք օլտուղար :

238. Ղաոյէ, օլմայաքի . Ընչէս, օլաքի .
Սակըայլարըն՝ պիւա ֆաբդ պիրիպիրինին եէրինէ
իսթիմալ օլունմասը աօղըու տէյիլ տիր :

Ղաոյէ՝ ֆիլիլին իճրա օլունմասընը իսթէմէ-
յիպ օլմայա տէյիլ գօրգտուղումուլտա , իսթի-
մալ օլունուր . մէս .

Եթէ Լստուած բուն ճիւղերուն չինայեց , գոյէ
քեզի ալ չինայէ . Իյէր Լլա՛հ թապիւթտան օլան
տալարը էսիրկէմէտի իսէ . սագըն սէնի տախի էսիր-
կէմէյէ : Ղաոյէ մահն հասնի վրադ քու փնտրած
պատեհօլթիւնդ ձեռք չբերած . ()լմայա քի՝ արատը-
ղըն ֆուրսաթ էլէ կէթիրմէզտէն , էօյիւմ իւզէրինէ
եէթիշէ : Իսիստ շատ մ'երթար բարեկամիդ , գոյէ
ձանձրացունես զանիկա ու ատէ 'քեզ : Տօսթունա չօգ
կիթմէ , օլմայա քի՝ օնու ուսանտըրասըն վէ սէնտէնիք-
րահ էտէ : Բլ զանոնք անօթի արձակել չեմ ուզեր ,
գոյէ ճանքան մարին . ()նլարը ժա սալը վէրմէք իս-
թէմէմ , օլմայա քի եօլտա թագաթլարը քէսիլէ :

Պունա նիսպէթ՝ ֆիլիլին օլմասընը իսթէյիպ՝
օլաճաղընը մէմիւլ էթտիգտէ , Ընչէս, իսթի-
մալ օլունուր . մէս .

ժամանակ դրաւ զԼստուած փնտռելու, Ռեբե-
փնտռեն զանիկա ու գտնեն. Լլահը արամադա վագթ
թայեին էլլէտի, օլա քի արայըպ օնու պուլալար:
Թեբե- անոր սիրովն յաղթուած յանձն առնու հաշ-
տուիլ. ()լա քի՝ օնուն մուհապպէթինտէն եհնիլիշ՝
պարըշմադա րազի օլա: Պէտք էր իրեն չարութիւն-
ներէն դարձի դալ, Ռեբե- Թողութիւն գտնէր Լս-
տուծմէ. Վէնտի Ֆըսզլարընտան թէվպէ էթմէլի
իտի, օլա քի Լլահտան ափվըդ պուլայ ըտը: Լմէն
գործոյ մէջ կմրտնէ ու սաստիկ կաշխատի որ Ռեբե-
աուր հացին ստակը ճարէ. Հէր իշէ կիրէր, վէ զա-
յէթ չօդ չալըշըր, օլա քի կիւնտէլիք էքմէք փարա-
շընը պէճէրսին:

238. Ու, չվէ Ֆ, բացասական Մակրայ
որըլար. ու Լշխարհաբար լիսանտա բայ իլէ
խսթիմալ օլունմադ, վէ չէ, եալընըլ՝ խայր
եախօտ եօդ տէյէճէք եէրինէ. մէս.

Լսօր մեկուն փնտա տուի՞ր, տղաս. ու, մայր,
պատասխան տուաւ Յակոբ. Պու կիւն քիմէյէ զա-
քար վէրտին մի, օղլում. եօդ վալիտէ, Յակոբ
ճէվապ վէրտի: Տանաբանեային դէմ մեղք մըն է
այս, ու. ()ն թինպիհէ գարշու պու կիւնա՞ց մը տըր.
խայր:

2, հրամայական եղանակտան մատա բայըն
հէր ժամանակը ըլա իսթիմալ օլունուր. վէ Ֆ
եալընըլ մէն էտիճի հրամայական իլէ իսթիմալ
օլունուր. մէս.

Թէ որ արգելք մը չունենամ. Եւ յէր պիր մանիմ
 զմազթա : Քու Տէր Լստուածդ չփորձես . Սէնին
 Բապպ Լըսհընը Թէճրիւպէ էթմէյէսին : Տէր, Թէոր
 հոս ըլլայիր՝ իմ եղբայրս չէր մեռնէր . Եւ Բապպ ,
 էյէր պուրատա օլսայըտըն , պէնիմ գարընտաշըմ
 էօլմէզ իտի : Հաւատարմութեան դէմ բան մը չըրաւ
 Երբէք . էմնիյէթէ մուղայիր ասլա պիր շէյ էթմէտի :
 Սեյ անդունդը մի ձգէր . Պիզի կիրտապա պրագմա :
 Կօւռք մի շինէք ու զանիկա մի պաշտէք . Փութ ետփ-
 մայըն վէ օնա իպատէթ էթմէյին :

239. Եթիճէ քի պիրինճի գըսմտա կէօրիւն-
 տիւ , հոլուլել օլմուշ պիր լուղաթ նախադրու-
 թիւն իլէ , եախօտ եալընըլ Սակրայ կիպի իս-
 թիմալ օլունուր . մէս .

Պիշերու . կէճէ իլէ : Լըտորնօ . Լճէլէ իլէ :
 Լըտուան քէմ . Սապահա գարշը : Համառօտ :
 Սուլթանսարճէ : Բունուլիմ . Զօր իլէ : Երեկո-
 յն , Լիշամա : Հերեկը . կիւնտիւլ . Հիմակուճէ :
 Հիմտիտէն Ե Երնէ . Զաթընտան :

240. Սը , անորոշ դերանունն իլէ անունլար՝
 վէ Սակղիր անունանլար՝ ուղղական եախօտ գոր-
 ծիական հոլովտա , չօդ տէֆա Սակղիր բայի
 կիպի իսթիմալ օլունուր . մէս .

Պահ ճի հսկելով . Պիր վազթ օյանըդ տուրմաղ
 ըլա : Լըէկ հը դիտեցի . Պիր էյիճէ տիգգաթ էթ-
 տիմ : Լտեն ճապաշ մնաց . Պիր վազթ հայրան

գալտը : Վիչ Տ'համբերէ . Պիր ազ սապր էլէ : Վիչեր
Տ'հանգիստ չեղայ . Պիր կէճէ ըհաթ ոլմատըմ , կեր-
պով Տ' հասկցուց . Պիր թարզ իլէ անլաթտը : Չա-
րիով ինչ կ'յարգէինք զինքը . Պիր տէրէճէտէ քէն-
տինէ ըհաղպէթ էտէյորուտուք :

241 . Պիր գաշ բայար՝ ոչ , ինչ , շաղկապլար
իլէ , էախօտ պաշտա լուղաթ իլէ պերապէր , վէ
պտղըսը տա հալընըվ՝ Մակդիր բայի կիպի իա-
թիմալ օյուհուրլար . նիճէ քի՝ Վրարարտա՝
Գրէնէ , Գոչէ , քի՝ օնյարա Մակրայ միսալի
սէօյլէ ինչ տէնիլիր . մէս .

ԲԼԼԼ) ինչ դարձի գայ . ինչէն տէյէճէք եերինէ .
() լա քի թէվպէ էտէ : Հըմբէր էս , եղաւ . այո եէ-
րինէ . Լչվվէթ , օլտու : ՉԵԼԼԼ) ոչ խօսքէն ետ դառ-
նայ Գոչէ եերինէ . () լմայա քի՝ սէօղլունտէն կէրի
տէօնսին : Սէղէ ինչ լմնցաւ . Սայքի պիթտի : Բ-
տէն , ինչ խոնարհի : Տէյէլիմ քի՝ թէվլազիւ կէօսթէ-
րէ : Վիչոչն ինչ բոլորն դէմ կենան . Սայալըմ քի՝
հէփիտի գարշը տուրսալար : Սէննա չթողու քեզ .
Վօրգարըմ , սէնի սալը վէրմէսին . Ու էիտէ ինչ պիտի
ըսէ . Վիմ պիլիր , նէ հէյլէյէճէք : Վիտէն ինչ չք-
գար . Օւնն էտէրսին քի , տույմալ , Կարձէն ինչ ինքն
էր ապրանքի տէրն . Օւնն էտէրսին քի՝ մալ սահի-
պի քէնտի-թիտի : Ինչ էն ինչ թէ որ դուռ կսիրես :
Հէր նէ իսէ՝ էյէր սէն սէվէր իսէն : Բարսաթ լմնէ
ոչ քեզ թողում . Բլաճ էթմէսին քի՝ սէնի ոսալը վէ-
րէյիմ : Վիչ Քոչ ոչ իմ ոտքերն պիտի ծռէին . ու

մաղ Ֆառց որ իմ քայլերս գայթակղէին : Եւ գալտը ,
այսպէս իմ հիշողութիւնս : Եւ իմ գալմատը , թա-
պանարմ գայայտ իմ : Բիւ մ'ատենեն Նայն ()-
Ֆելիան բարկացած ներս մտաւ . Պիր ազտան , հէմէն
()Ֆելիա խորալը իջէր կիրտի : Սիւթէ Լստուած իր
Ժողովուրդը մերժեց , Կաւ Լէյն* : Լուսն քէնտի խալ-
դընը ընտա մի էլէտի . հաշա :

ՊԱՊ Է .

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

242. Հայկաբանութիւնտա Կախադրու-
թիւնլարըն գուլվէթի՝ վէ լէթաֆէթի՝ Լըխար-
հարար լիսանտա պաշտապ տիր թարղ սէօլէյիշ
իլէ իճրա էթմէք միւմքիւնսիւլ օլմաղէ , հէմ
տախի չօղ տէֆա թիւրքճէ լուղաթլար վէ իս-
թիլահ գուլլանմաղա մէքպուր օլլանմասը հա-

* Լէյն , Գուրար բայ տըր , քի օլտուն՝ տէմէք տիր . վէ
յաւ Լէյն , ապա օլմասըն տէմէք տիր :

Պուլլարտան պաղըլարը Հայկաբանութիւն տիր , մէսէ-
լա , Դէյն-Դէյն , Կաւ Լէյն , Եւ Եւ Եւ , քի պէլա Ֆարգ սէօյ-
լէյէպիլիլիլիլ : Լաքին չօղլարը թիւրքճէ սէօլէյիշտէն
թէրճիւմէ տիր . քի չիմտի օգուլլուլար իսթիւմասընտան սա-
գընըլար , վէ տահա զիյատէ Երմէնիճէ սէօլէյիշ գու-
լանըլար . Նայն՝ տէյէճէք եէրինէ՝ յանկարծ տէրլէր . Եւ
Եւ՝ տէյէճէք եէրինէ՝ Եւրէն . Եւլլա՝ Եւ՝ տէյէճէք եէրին-
նէ՝ Գուլլէ , Եւ :

սէպի իլէ՝ ասըլ պիտիմ՝ Նախագրութիւնլար
խթիմալ օլունմասը կէրէք տիր . նիճէ քի հա-
լա էյի թէէլիֆլէրտէ չօդ գուլանըլմը չ կէօ-
րիւնիւր . քի օնլարտան պիր դաչ էօրնէքլէր
պուրատա իշարէթ հտէրիլ :

Ի՝ եախօտ յ՝ Նախագրութիւն անորոշ հայ-
ցական խնդիր իլէ տրական մանասընը վէրիւր ,
վէ տախիմա պէօյլէ Նախագրութիւն իլէ սէօյ-
լէմէք տօղըու տուր . մէս .

Ի Դոն հասան . Ի վէ եէթիշտիլէր : Ի Ժալա գնա-
ցի . Ը հհրէ կիթտիմ : յԱւուլիէ չուեց . Ըրապկիրէ
նազլ էթտիլէր : Ի Բերայ մնացինք . Ըլէյօղլունտա
գալտըգ : Ըրըրոր տակաւին է Դոն էր . Տահա ույ-
գուտա օլտուլու վագթտա :

Ըօլ Նախագրութիւնլար՝ պաղէն տրական
իլէ տէ հէման օլ ֆիքրտէ իսթիմալ օլունուր .
մէս .

Ի Նոյն յաւելումի . (Ո)լ զամիմէտէ : Յերիւն Է
յերիւն . Կէօքտէ վէ եէրտէ : Ի հապն բարոյականու-
թեան անմեղադրելի էր . Ի տէպ ու էրքեան խուսու-
սունտա պրպլանմազ ըտը :

Ի՝ եախօտ յ՝ Նախագրութիւն անորոշ հայ-
ցական խնդիր իլէ Թիւրքճէնին Կէյ- մանա-
սընտա չօդ իսթիմալ օլունուր :

Ի Կապի հիւրին կէս ժամ մը դաշնակ նուագեց .
Սիւսաֆիրէ իքրամ Կէյ- եարըմ սաաթ գատար

փիանօ չալար : Ախսամեռ տղեկն ալ կենդանացաւ չ
 շարժողո՞ւմն մազմաց և յաբախո՞ւնի մօրն . Լօլիւ կիպի
 իբէն՝ չճճուգ տախի չօգլարա թաճճիւպ, վէ անասընա
 շազլըգ Գէյն տիրիլտի : Քաղքին թողոր զանգակ-
 ներն ի նշան ուրախութեան զարնուեցան . Շէհրին
 պիւթիւն չանկլարը շազլըգ նիշանէսի Գէյն ուրուլտու-
 լար : Ի զա մարմնոյ և ի կորուստ հոգւոյն ընենք
 այս բանը . Թէն միւքէտտէր, վէ ճան հէլաք օլսուն
 Գէյն պու շէյի էտէլեմ մի :

Շօլ 'Ախսադրութիւն' անորիշ դերբայլն
 հայցականը իլէ յօդ ալմը՝ վաղթ կէօսթէրիւր,
 վէ Թիւրքճէտէքի իգէն 'Ախսադրութիւնուն աւ-
 սըլ մանասընը վէրիւր . մէս .

Ի գնւն . Ատէր իբէն : Ի Խօնն . Աշուէշեր իբէն :

'Պապէն' բացառական իլէ սէօյլէնիւր . մէս .

Ի աւշոնէ, ի Էսմէն . Յեբնէյ, կէօքտէն . Ի Լրոյ .
 Գուլագտան :

Յ' 'Ախսադրութիւն հայցական հոլով խըն-
 դիր իլէ իսթիմալ օլունուր . մէս .

Յիւն . Պիւթիւն էօմրիւնտէ . Սինչեւ ցմահ . Լօ-
 լիւմիւնէտէք :

Ը' 'Ախսադրութիւն սեռական խնդիր ալ-
 տըդտա իլէն մանասը վէրիւր . մէս .

Ը' նախնայ . Գըզգանճըգ իջիւն . Ը' ա մօթոյ .
 Պիւթանմագ իջիւն :

Եւ Նախադրութիւն՝ անորոշ հայցական իլէ տրական մանասընտա իսթիմալ օլունուր . մէս .

Եւ Եւրոպայ աղօթելով . Եւլահա տուտ էտէրէք : Բարեմաղթութիւն աւ Սորք Զոքէն . Բուհ էլ Վոլտտա տիէք սունմագ :

Սէրթուպ վուսուլի պու կէօնաեաղըրր . մէս .

Եւ Պարոն Բըշակ Համաղասպեան . Եւ Ս Էհա- փառ Իշխան եմ :

Եւ Նախադրութիւն հայցական հոլով խընդիր իլէ , ծնա Կոչըրո , եախօտ պիւրէն մանասընտա պաղէն իսթիմալ օլունուր . մէս .

Բըր որ . () նա տօղրու : Բըր ահեւ . Հէփսի պիրտէն : Բըր առաւել . Սապահա տօղրու , սապահլայրն :

Եւ ինէ , Ե՛ Նախադրութիւն կիպի իսթիմա նասընտա տախի պաղէն իսթիմալ օլունուր . մէս .

Բըր լուսն . Կէօն էտէր իքէն : Բըր նաւել . Կէ- փիլէ կիտէր իքէն : Բըր Կու . Ս էրիր իքէն :

Բըր Նախադրութիւն Պէհլուպիւնէ վէ Կէ- քէ մանալարտա տրական խնդիր ալըր . մէս .

Բըր օրէն . Վոմօս միւծիւպինճէ : Բըր Էրոպայոց . Եւրոպալըլար միւծիւպինճէ : Բըր Կոչ . Վէլիքինէ Կէօրէ : Բըր առաւել . Բոողարանութիւն ուսուլարընա կէօրէ : Բըր Էրէն . Սըրասընճա : Բըր Կոչանոյն . Լայրգընճա : Բըր Կու . Պիլզէ :

243. Պիր դաչ՝ Նախագորութիւնլար վար քի՝
իբի հոլով պիրտէն խնդիր ալըրլար . մէս .

Բացառական վէ տրական .

Մեքէն մինչև պարիւր . Պիւրիւքտէն քիւլիւյէտէք .
Հարիւրէն ինչուան հարիւր յիսուս շէրու . Նիւզ զը-
րուշտան եիւզ ելլիյէ տէք .

Բացառական վէ հայցական .

Հարիւր երկու արի առաջ . Օչլզէլէտէն իբի
սէնէ եվիւլ . Բերահաթէն ինն հարիւր արի երեք .
Բարահամտան տոգուզ եիւզ երլ սօնրա . Յիսուս
արլուրէն արաի յէ վար չըլլար . Լըն ըրեալտան պիր
արգէ աշաղը օլմաղ .

Պ Ա Պ Ը .

Հ Ա Ղ Կ Ա Պ

244. Պիր դաչ բայլար եալընըզ , եախօտ
սայըր լուղաթ ըլա պերապեր , Հաղկապ կիպի
ալընարապ՝ իսթիմալ օլունուրլար . նիճէ քի
Պարաբարտա , Ռոլ լէ վէ Ռոլ անդր . Տանաանդ
ղի վէ արաւել և՝ եերինէ , իսթիմալ օլունուր .
վէ նիճէ քի՝ է , եախօտ չէ , եական բայ իլէ ,
Լնանի է նէ՝ չէ լէ՝ չէ նէ՝ այսինքն է՝ որ է՝ Հաղ-
կապլար տերքեար իսթիմալ օլունումուշ տուր :

Պանդ որ դատաւորն այն կողմէն բռնուած էր . արդ՝

իմտի, տէյէճէք եւերինէ. Կէլէլիմ քի՝ հաքիմ ու թա-
րափտան թուլթուլմուշ իտի: Սոսոյ որ կանխիկ վճա-
րելու էինք ու չէինք կրնար. Բայց, լաքին, տէյէ-
ճէք եւերինէ. Վալտը քի փեշին էօտէմէլի իտիք, վէ
էտէմէզ իտիք: Եւսոյ որ ժամանակն հասած չէ.
«Իսյն, ֆազաթ, տէյէճէք եւերինէ: Կէլ պագ քի՝
մէվսիմի տէյիլ տիր: Ուր Ֆոսոյ որ ինքն ալ արդէն
խօսք տուած էր. Ֆանաանդ որ. պախուսուս քի,
տէյէճէք եւերինէ: Վէրտէ գալտը քի՝ քէնտիսի տէ
չիմտիտէն սէօզ վէրմիշ իտի: Ուր Բոգուշ որ՝ հո-
գւոյ ու մարմնոյ առջեւն ալ գայթակղութիւն ու կո-
րուստ-կայ. Ֆանաանդ, պախուսուս՝ տէյէճէք եւ-
րինէ. Պունու նէ եափալմ քի՝ ճանա հէմ թէնէ տէ,
թէօքէղ վէ հէլաք վար: Կոշէ՝ կրակն այրէ, Կոշէ,
ինչ կըլլայ նէ ըլլայ. Բէ, կերէք, տէյէճէք եւերինէ:
Խթէր, աթէշ եագսըն, իսթէր նէ օլուրսա օլսուն:
Պառք իլէս, ուրախութիւն իլէս, հանգստութիւն
իլէս, եանի, կերէք սալթանաթ, կերէք շազլըգ,
կերէք րահաթ: Ես, իլէս նէ, զարմանալի ծիրու մը
ձեռք ընկայ. ես ալ, տէյէճէք եւերինէ. Պէնի տէր-
սէն՝ պիր աճայիպ քիւհէնին էլինէ տիւշտիւմ: Բ-
«Էլ Կոշէ՝ Բէ՝ աշխարհ Բստուժոյ թշնամի է. այսինքն,
եանի, տէյէճէք եւերինէ. Տէմէք իսթէրիմ քի՝ տիւնեա
Բլլահա տիւշմէն տիր:

Պ Լ Պ Թ .

Ձ Ե Յ Ն Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

245. Բայլար վէ անուէլար՝ եպղնըղ, եա-
խօտ սայրը լուղաթ իլէ պերապէր, Չայնարիու-
թիւն կիպի իսթիմալ օլունուրլար. մէս :

Բդէն՝ բարի և հաւատարիմ ծառայ . Բֆէրին, եա-
էյի վէ էմին գուլ . Բդէն՝ տղաքս, աղէկ օգնու-
թիւն բոխք . Բֆէրին, օղուլլարլմ, էյի եարտլմ էթ-
տինիզ . Ըդդդդդդդ, հիմա հանգչեցայ . Սուամմեր
օլաքնըղ, շիմտի րահաթլանտլմ . Սէլլ, ուր կոր-
սըւեցաւ . թէլլպէ, նէրէտէ զոյպ օլտու . Տէք ո-
ղբօտ, այս ինչ բան է . Բահիմ Բլլահ, պու նէ
էյի տիւ . Բդդդդդդդդդդ դր շուտով անցի . Բլլահ
վէրէ տէ՝ չափրք կէչէ . Սէլ էր՝ որ դու ալ որգիս
ըլլալիր . Հանիքի սէն տէ օղուլմ օլալտըն : Բլլէ
ոյ տեսար . Բյիքի կէօրտիւն . Սէլ բան՝ որ հը-
նազանդեցաւ . Չօդ շէյ՝ քի իթաաթ էյլէտի . Բֆօթ
ազնուական անունիդ . Բյլլպ իսմի շէրիֆինիզէ .
Սէլլ ընդունած շորհքնեռուդ . Բազըգ, գապուլ
էթտիյին լութֆլարա . Բարֆա՛նդ այդ մարդոց ը-
րածին . Բալլիպ, շու առէմլէրին էթտիքլէրի . Ստան-
լէլլ որ չես մեռեր . Չօդ աճալիպ քի էօլմէմիշ սին :

246. Պու՝ Սակըայ՝ Ըաղկապ վէ Չայ-
նարիութիւն կիպի ալըշար՝ իքի թարղ իլէ
լուծեւ օլուր . պիրի՝ լուղաթճա (լուղաթ պէ

լուղաթ), ասոր ինչ ճինս լուղաթ խեյեր, հէր
պիր լուղաթա՝ օ խմի վերմէք. վէ իբրնձի՝ ֆիքք-
ձէ, դաշ լուղաթյար վար խե՝ հէփիսի պիրտէն
Սահրայ, եւ Շաղկապ, եւիստ Սիջարկու-
թիւն կիպի ալընմըշ տըր տէմէք. միսէյա, ու-
հայ ու. էյէր լուղաթճա լուծել էթսէք՝ —
ու. Սահրայ. — հայ, իայ. — ու Շաղկապ
տըր: Էյէր ֆիքքձէ լուծել էթսէք՝ — ու հ-
նայ ու, հէփիսի պիրտէն Շաղկապ տըր, հա-
նա-անդ Բէ եէրինէ դօնմուշ:

Շիմաի Վերականութիւնուն պիրինձի վէ
իբրնձի դըսմարը թէքմիլ օլտու, վէ էլլէմ
մալիւմաթլար իշար օլունտու. շակիրտան՝ էյէր
Քլքիւր պապլարը պիր իբի տէֆա, տիդգաթ-
լու օգումաղիլէ էյի էօյրէնիրսէ՝ պաղը իւ-
չիւնձիւ վէ տէօրաիւնձիւ դըսմարը, չօդ կիւճ-
լիւդ չէգմէյերէք՝ Լըմէնիձէ Վերականութիւ-
նումնուղտան օգույապիլիլլէր: Ա է էյի՝ հէմ չա-
փըդ Լըմէնիձէ էօյրէնմէք իչիւն՝ էօյլէ օգումաղ
լաղըմ տըր. իմաի պիլլէմ օլ դըսմարը պուրպ-
աա իհմալ էթմէմիլ մաղուր պույրուլտուն,
չիւն շակիրտանն ֆաիտէսի իչիւն ալւր:

Ի Շ Ն Ր

1. Սէքիզինձի սահիֆէտէ լուղաթլարըն սօն
հէճէնին՝ վերջահողովարտա թէպտիլ օլունմա-
ռը թալիմաթա վամմ օլունմալը,

Ե՛ եալընըլ, թէպտիլ օլուր ա- յա,

Տղայ, տղա. ճանբայ, ճանբա :

2. Սէն լեռնէն, Եշէն տիկնոջ, Աբալի օ-
րերն, Պունլար՝ Սիօն. Եշէն՝ Աիրակի՝ էսկի
Վերականութիւնլարըն գըյասընձա թութա-
րալ, Բացայայտիչ տիրէր տէտիգ (145), ա-
ծական մաղամընտա ուղղական հողով գօնմուշ :
Պագաթ բացայայտիչ տէմէտէն՝ ածական կիպի
ալընմըշ, Խանընտաքի անունա Սակդիր տիրէր՝
տէմէք առհա աօղըու տուր :

ՖԻԼՈՍՓԻԱ

առիթմ

ԴՈՒԳԱՏՏԵՄԷ	
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՏԱԲԱՐ ԷՐՄԵՆԻՃԷ	1
ՊԵՐ ԳԱՉ ԻՇԱՐԷԹԼԻՐ	1
ՊԵՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ	4
ՊԱՊ Ա. ԱՆՈՒՆ	5
Ընունլարըն Հոլովումլարը	8
Ընկանոն Հոլովումլար	16
Ընունլարըն թիւի հագգընա մալիւմաթ	17
ՊԱՊ Բ. ԴԵՐԱՆՈՒՆ	18
Ը. Ընձնական Դերանուն	19
Բ. Յուցական Դերանուն	22
Յօդ	24
Գ. Ստացական Դերանուն	25
Դ. Յարաբերական Դերանուն	29
Ե. Ընորոշ Դերանուն	30
ՊԱՊ Գ. ԲԱՅ	32
Լսական Բայ	37
Վանոնաւոր Բայլար	39
Պիրինճի Լծորդութիւն	39
Իքինճի Լծորդութիւն	44
Իւչինճիւ Լծորդութիւն	50
Տէօրսիւնճիւ Լծորդութիւն	56
Վերգործական Բայլարըն Կրաւորականը	58
Ընկանոն Բայլար	60
Պակասաւոր Բայլար	72
Բայլարըն Խոնարհումու իւզէրինէ Մալիւմաթ	73
Ստորադասական Եղանակ	75
Օժանդակ Բայլար վէ Դերբայ	78
ՊԱՊ Դ. ԴԵՐԲԱՅ	85
Ընցեալ Դերբայ օժանդակ բայլար իլէ	87
Ըպառնի Դերբայ օժանդակ բայլար իլէ	96

	սահիֆէ
ՊԱՊ Ե. ՄԱԿԻՐ	100
Ե. Մակգիր Ընուն	101
Ի. Մակգիր Բայի	108
ՊԱՊ Զ. ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	113
ՊԱՊ Է. ՇԱԼԿԱՊ	116
ՊԱՊ Ը. ՉԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ	117
ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՍՄ ՀԱՄԱՉԱՅՆՈՒԹԻՒՆ	118
ՊԱՊ Ա. Տէր Բայի	118
ՊԱՊ Բ. Խնդիր	123
Ե. Ընունուն Խնդիրէրի քի Յաւկա-	
ցուցիչ տէնիլիր	124
Ի. Մակգիր Ընունալարն Խնդիրէրի	126
Գ. Բայլարն Խնդիրէրի	128
ՊԱՊ Գ. Բացայայտիչ	137
ՊԱՊ Դ. Մակգիր Ընուն Ընուն իլէ	141
ՊԱՊ Ե. ԿՈՉԱԿԱՆ	146
Մէքիլ Մասունք Բանիլէր Հագգընտա	
մախսուս Մալիւմաթլար	147
ՊԱՊ Ա. Ընուն	147
ՊԱՊ Բ. Գերանուն	152
1. Ընձնական Գերանուն	152
2. Ընորոշ Գերանուն	152
3. Յարաբերական Գերանուն	153
ՊԱՊ Դ. Յօդուն Իսթիմալի	158
ՊԱՊ Դ. Բայ	175
ՊԱՊ Ե. Գերբայ	180
ՊԱՊ Զ. Մակգիր	188
Ե. Մակգիր Ընուն	188
Ի. Մակգիր Բայի	191
ՊԱՊ Է. Նախադրութիւն	196
ՊԱՊ Ը. Շաղկապ	200
ՊԱՊ Թ. Չայնարկութիւն	202
Իշար	204

ՂԱԼԱԹ ՎԷ ԻՍԼԱՀԱԹ ՏԵՖԹԵՐԻ

ՂԱԼԱԹ

սահիֆէ

- 2 . Եաղըըր
- 6 . քրմադ
- 11 . մարգով
- 19 . հագգընա
- 21 . Ղայրիէր
- 22 . Եօդ
- 26 . Վերանունուն
- 27 . քուկինդ
- 35 . օդուր
- 39 . Լծորդոթիթի
- 90 . օլսայըտըմ .
օլսայըտըք .
- 97 . Վործած
- 102 . Էանլից
- 109 . Ներէյե
- 110 . Ետնիա
- 112 . րահաթ . . . ճապա
- 114 . Վախագրուծիւն
- 117 . դաստավէթ
- 118 . Ա ՊԱՊ
- 120 . Խօսքին
- 126 . Կողմէն
- 135 . Կարեցաւ
- 137 . գլխուննու
Վ .
- 140 . անունով
ծծմբէն
- 144 . սէյլէնտիքտէ

ԻՍԼԱՀԱԹ

- Եաղըըր
- քրմադ
- մարգով
- հագգընա
- ղայրիէր .
- Եօդ
- Վերանունուն
- քուկինդ
- օդուր
- Լծորդոթիթի
- օլսամ .
- օլսագ .
- Վործելու
- Էանլից
- Ներէյե
- Ետնի
- րահաթ . . . ճապա
- Վախագրուծիւն
- դաստավէթ
- ՊԱՊ Ա .
- Խօսքի
- Կողմէն
- Կարեցաւ
- գլխունուն
- Վ .
- անունով
- ծծմբէն՝ որ անոնց
- բերնէն կերէր .
- սէյլէնտիքտէ

ՂԱԼԱԹ

սահիֆէ

146. ԿՈԶԱԿԱՆ

147. Ը .

149. տարւոյ

152. Բ .

156. չօդ

եղաւ

162. գրած .

Ըրաքացի

163. վէ .

165. Ճիսուսը

Քրիստոսը

175. ուրախ

ըրոյն

177. ստորադասական

178. բայ

առնուիմ

179. բայ

181. քէնտի իշէրինի .

183. օլանար

192. օլաուղու

ԻՍԼԱՀԱԹ

ԳԱՊ Ե .

ԿՈԶԱԿԱՆ

ԳԱՊ Ա .

տարւոյ

ԳԱՊ Բ .

չօդ

ինչ եղաւ

գրած զանիկա

գիմաւորեց .

Ըրաքացի

վէ .

Ճիսուսը

Քրիստոսը

Ուրախ

ըրոյն

ստորադասական

Բայ

առնուիմ

Բայ

Փիքրինտէ քէն-

տի իշէրինի

օլանար

օլաուղու

Խօճալար՝ մէլքիւր ղալաթլար՝ շակիրտանըն
եհտէրինտէքի տէրս քիթապլարընտա տօղ-
րուլմուշ օլմասընա տիգդաթ էթմէլ :

